

Fornleifaskráning innan áhrifasvæði nýs Vestfjarðavegar (60) frá Bjarkalundi að Skálanesi í Reykhólahreppi

Viðbætur við fornleifaskráningu og vegna breytinga á veglínu

Kristín Sýlvía Ragnarsdóttir

Margrét Hallmundsdóttir

NV nr. 13-22

Apríl 2022

 NÁTTÚRUSTOFA VESTFJARÐA		Dagsetning: Apríl 2022
		Dreifing: ☐ Opin ☒ Lokuð til: ☐ Háð leyfi verkkaupa
Skýrsla nr: NV nr. 13-22	Verknúmer: 594	
Heiti skýrslu: Fornleifaskráning innan áhrifasvæði nýs vestfjarðavegar (60) frá Bjarkalundi að Skálanesi í Reykhólahreppi. Viðbætur við fornleifaskráningu og vegna breytinga á veglínu		Blaðsíður: 107
		Upplag: 5
Höfundur: Kristín Sylvía Ragnarsdóttir		Fjöldi korta: 19
		Gerð skýrslu/verkstig:
Verkefnisstjóri: Margrét Hrönn Hallmundsdóttir		Unnið fyrir: Vegagerðina
Útdráttur Fornleifaskráningin eru viðbætur við fyrri skráningu sem var gerð árið 2015 þar sem áður ósjáanlegar minjar voru bætt við og vegna breytinga á vinnusvæði fyrir nýjum Vestfjarðarvegi 60 milli Bjarkarlundar og Skálaness. Fornleifar voru skráðar á sex jörðum í Reykhólahreppi, á jörðunum Gröf, Hallsteinsnes, Barmur, Miðhús, Grónes og Brekku. Alls voru 64 fornleifar skráðar við rannsóknina. Fornleifaskráning þessi eru viðbætur við fyrri skráningu þar sem áður óskráðar minjar voru skráðar, s.s. inni í Teigskógum þar sem skógur var felldur, breytingar voru gerðar á áður skráðum minjum, viðbætur vegna vinnuvegar niður á Grónes og einnig við Djúpadalstengingu þar sem vegi var breytt.		
Lykilorð íslensk: Fornleifaskráning, Vestfjarðarvegur, Reykhólahreppur		Lykilorð ensk: Archaeological Survey, Vestfjarðarvegur, Reykhólahreppur
Undirskrift verkefnastjóra: Margrét Hrönn Hallmundsdóttir		Yfirfarið af:

EFNISYFIRLIT

EFNISYFIRLIT	3
1. INNGANGUR	4
2. AÐFERÐAFRÆÐI	5
2.1 Tilgangur fornleifaskráninga	5
2.2 Skráning fornleifa	7
3. FRAMKVÆMDARSVÆÐIÐ	7
4. GRÖF	8
4.1 Saga Grafar	8
4.2 Fornleifaskráning Grafar	8
5. HALLSTEINSNES	10
5.1 Saga Hallsteinsness	10
5.2 Fornleifaskráning Hallsteinsness	11
6. BARMUR	30
6.1 Saga Barms	30
6.2 Fornleifaskráning Barms	31
7. MIÐHÚS	36
7.1 Saga Miðhús	36
7.2 Fornleifaskráning Miðhúsa	37
8. GRÓNES	45
8.1 Saga Grónes	45
8.2 Fornleifaskráning Grónes	45
9. BREKKA	62
9.1 Saga Brekku	62
9.2 Fornleifaskráning Brekku	63
10. NIÐURSTÖÐUR	81
11. UMRÆÐUR	84
12. HEIMILDASKRÁ	91
13. KORT	93

1. INNGANGUR

Að beiðni Reynis Óla Þorsteinssonar hjá Vegagerðinni ehf. gerði fornleifadeild Náttúrustofu Vestfjarða fornleifaskráningu vegna breytinga og viðbóta á vegkafla á Vestfjarðarvegi 60 milli Bjarkarlundar og Skálaness.

Árið 2004 gerði Náttúrustofa Vestfjarða fornleifakönnun vegna ný og endurlagningar á Vestfjarðavegi 60 og í október það ár kom úr skýrslan *Fornleifaskráning í Reykhólahreppi, A-Barðastrandasýslu. Vegna ný og endurlagningar Vestfjarðarvegar nr. 60*.¹ Árið 2015 fór Minjastofnun fram á að svæðið yrði skráð aftur með þeim stöðlum og kröfum sem stofnunin setur við fornleifaskráningu í dag. Sú skráning kom fram í skýrslunni *Fornleifarannsókn vegna veglagningar frá Bjarkalundi að Skálanesi*.²

Skýrslur þessar voru nýttar sem grunnur af þessari skráningu og eru númer sem notuð voru í þeim skýrslum birt við fornleifar ef sömu minjar eru skráðar.

Skoða ber þessa skráningu í samræmi við skýrslu *Fornleifarannsóknir innan áhrifasvæði nýs Vestfjarðavegar (60) frá Bjarkalundi að Skálanesi í Reykhólahreppi* (NV nr. 22-21).³ Þar sem nokkrar nýlega skráðar minjar voru rannsakaðar.

Fornleifaskráning þessi var skipt í fjóra hluta;

- Fornleifaskráning inni í Teigskógum. Skógur hafði verið mjög þéttur þar og ómögulegt var að fornleifaskrá þar árið 2015. Sumarið 2021 var hafist handa við framkvæmdir inni í Teigskógum þar sem skógur var ruddur innan áhrifasvæðis nýja vegarins. Var þetta gert að kröfu Minjastofnunar þar sem kemur fram í bréfi að; „Þéttur skógur er nú á svæðinu. Eftir að trjágróður hefur verið fjarlægður þarf fornleifafræðingur að skoða vegstæðið áður en jarðrask hefst.“⁴
- Fornleifaskráning fór fram meðfram slóðanum frá Brekku niður á Grónes þar sem mögulega verður hann notaður fyrir aðkomu vinnuvéla. Ekki er búið að ákveða hvort að bráðabirgðabréfi verður notuð til að koma vinnuvélum að vinnusvæði eða hvort að slóðinn verður farinn. Voru því fornleifar skráðar við slóðann sem gætu orðið fyrir raski.

¹ Ragnar Edvardsson, 2004.

² Margrét Hrönn Hallmundsdóttir. 2016.

³ Kristín Sýlvía Ragnarsdóttir og Margrét Hrönn Hallmundsdóttir. 2022.

⁴ Bréf Minjastofnunar Íslands. MÍ202101-0043/6.10/M.A.S

- Veglínin inn Djúpadal hafði tekið breytingum síðan fornleifaskráning var gerð árið 2015 og var því nýja veglínin sem fer yfir jarðirnar Barm og Miðhús skráð.
- Þar að auki eru viðbætur við fyrri skráningu þar sem áður óskráðar minjar á Hallsteinsnesi og við Gröf var bætt við, og breytingar á áðurskráðum minjum.

Svæðið var gengið og minjar voru mældar upp. Vettvangsvinna fór fram á tímabilinu 15. maí til 23. september 2021 og var unnin af Kristínu Sylvíu Ragnarsdóttur, James McGovern, Gunnari Grímssyni, Atla Rúnarssyni, Hermanní Jakob Hjartasyni og Margrétí Hrönn Hallmundsdóttir. Kristín Sylvía Ragnarsdóttir sá um skýrslu og kortagerð.

2. AÐFERÐAFRÆÐI

Aðferðafræði rannsóknarinnar byggir fyrst og fremst á fornleifaskráningu á vettvangi en þar að auki var farið yfir helstu heimildir um jarðirnar, s.s. örnefnaskrár, túnakort, jarðabækur og annað sem getur gefið vísbendingar um fornminjar. Notast var við Trimble Juno 5 uppmælingatæki og myndir teknar af svæðinu.

2.1 Tilgangur fornleifaskráninga

Allir minjastaðir voru skráðir og voru teknir staðsetningarpunktar á hverjum stað með Trimble Juno 5 uppmælitæki. Minjastöðunum var lýst og ljósmyndir teknar af hverjum stað.

Í lögum um menningarminjar nr. 80 29. júní 2012 segir að lögin eigi að tryggja eftir föngum verndun menningarsögulegra minja í eigin umhverfi og að íslenskum menningararfi verði skilað óspilltum til komandi kynslóða. Eins eiga lögin að auðvelda aðgang að minjunum, kynna þær þjóðinni og greiða fyrir rannsóknum. Þá er fornleifaskráning bundin skipulagsgerð skv. lögnum, en í 16. gr. segir:

Skylt er að fornleifaskráning fari fram áður en gengið er frá svæðisskipulagi, aðalskipulagi eða deiliskipulagi eða endurskoðun þess og skal sá sem ber ábyrgð á skipulagsgerð í samræmi við skipulagslög standa straum af kostnaði við skráninguna.

Í 3. grein laganna eru fornleifar skilgreindar sem:

Fornleifar teljast hvers kyns mannvistarleifar, á landi, í jörðu, í jökli, sjó eða vatni, sem menn hafa gert eða mannaverk eru á og eru 100 ára og eldri, svo sem:

búsetulandslag, skrúðgarðar og kirkjugarðar, byggðaleifar, bæjarstæði og bæjarleifar ásamt tilheyrandi leifum mannvirkja og öskuhauga, húsaleifar hvers kyns, svo sem leifar

kirkna, bænhúsa, klaustra, þingstaða og búða, leifar af verbúðum, naustum og verslunarstöðum og byggðaleifar í hellum og skútum, vinnustaðir þar sem aflað var fanga, svo sem leifar af seljum, verstöðvum, bólum, mógröfum, kolagröfum og rauðablæstri, tún- og akurgerði, leifar rétta, áveitumannvirki og aðrar ræktunarminjar, svo og leifar eftir veiðar til sjávar og sveita, vegir og götur, leifar af stíflum, leifar af brúm og öðrum samgöngumannvirkjum, vöð, varir, leifar hafnarmannvirkja og bátalægi, slippir, ferjustaðir, kláfar, vörður og önnur vega- og siglingamerki ásamt kennileitum þeirra, virki og skansar og leifar af öðrum varnarmannvirkjum, þingstaðir, meintir hörgar, hof og vé, brunnar, uppsprettur, álagablettir og aðrir staðir og kennileiti sem tengjast siðum, venjum, þjóðtrú eða þjóðsagnahefð, áletranir, myndir eða önnur verksummerki af manna völdum í hellum eða skútum, á klettum, klöppum eða jarðföstum steinum og minningarmörk í kirkjugörðum, haugar, dysjar og aðrir greftrunarstaðir úr heiðnum eða kristnum sið, skipsflök eða hlutar þeirra.

Fornminjar njóta friðunar nema annað sé ákveðið af Minjastofnun Íslands.

Í 21. grein laga um menningarminjar segir:

fornleifum, sbr. 3. mgr. 3. gr., jafnt þeim sem eru friðlýstar sem þjóðminjar og þeim sem njóta friðunar í krafti aldurs, má enginn, hvorki landeigandi, ábúandi, framkvæmdaraðili né nokkur annar, spilla, granda eða breyta, hylja, laga, aflaga eða flytja úr stað nema með leyfi Minjastofnunar Íslands.

Þetta á við um allar fornleifar, óháð sérstakri friðlýsingu. Friðhelgi fornleifa er ekki háð því að þær séu þekktar eða hafi verið skráðar. Sú skylda hvílir á sveitarfélögum eða framkvæmdaaðilum að gera Minjavernd ríkisins viðvart ef fyrirsjáanlegt er að minjar spillist vegna hvers konar framkvæmda eða breyttrar landnotkunar (sjá 12.gr.).

Ef fornminjar sem áður voru ókunnar finnast við framkvæmd verks skal sá sem fyrir því stendur stöðva framkvæmd án tafar. Skal Minjastofnun Íslands láta framkvæma vettvangskonunnun umsvifalaust svo skera megir úr um eðli og umfang fundarins. Stofnuninni er skylt að ákveða svo fljótt sem auðið er hvort verki megir fram halda og með hvaða skilmálum. Óheimilt er að halda framkvæmdum áfram nema með skriflegu leyfi Minjastofnunar Íslands (24 gr.).

Eitt af markmiðum fornleifaskráningar er að koma í veg fyrir að minjar verði fyrir skemmdum af gáleysi eða nauðsynjalausu. Fornleifaskráning nýtist við minjavörslu þegar ákveða á verndun á einstökum minjastöðum. Eins kemur hún að miklum notum vegna fyrirhugaðra framkvæmda. Þá er hægt að taka tillit til minjanna við skipulagsgerð og nýta

þær í rannsókna eða kynningarskyni. Með fornleifaskráningu má einnig stórlega minnka líkur á að fornleifar komi óvænt í ljós við framkvæmdir sem gæti leitt til tafa á viðkomandi verki.

2.2 Skráning fornleifa

Verkefnanúmeri er úthlutað af Minjastofnun Íslands og svæðið hefur verið merkt inn á vefsíðu Minjastofnunar og skýrsla skráð þar sem og minjar sem mældar voru upp. Verkefnið fékk númerið 1788 og þar á eftir eru hlaupandanúmer rannsóknarinnar, dæmi: 1788-276.

3. FRAMKVÆMDARSVÆÐIÐ

Framkvæmdarsvæðið nær yfir sex jarðir. Eru það Gröf í Þorskafirði, Hallsteinsnes milli Þorskafjarðar og Djúpafjarðar, Barmur og Miðhús í Djúpafirði, Grónes milli Djúpafjarðar og Gufufjarðar, og Brekka í Gufufirði.

Mynd 1. Staðsetning Jarðanna við Þorskafjörð, Djúpafjörð og Gufufjörð.⁵

⁵ Landmælingar Íslands. 1933.

4. GRÖF

4.1 Saga Grafar

Dýrleiki 12 hundruð. „Þorbjörn loki hét maðr, sonr Böðmóðs ór Skut. Hann fór til Íslands og nam Djúpafjörð ok Grónes til Gufufjarðar.“⁶ „Grímkell hét frilluson, er bjó á Grímkelsstöðum út frá Gröf.“⁷ Máldagi Gufudalskirkju. „Item er þetta maldagi i Gufudal ad Brandur biskup wigdi wnder suo witt takmark ad tyunder liggia þar til. Fra Jllugastaudum vr skalmar firdi. Fra quindis firdi. Kirkiu boli. Bæ. Klett. Mula. Kalfa dal. Eyri. Gallttargia. Klaufa staudum. Skala nesi. Vr gufudal fremra. Af brecku. Grou nesi. Midhus[um]. Diupa dal. Barme Hallsteinsnesi. Af hiollum.“⁸

Í Jarðabók Árna og Páls segir að útgangur sé í skárri lagi en skógur til raftviðar sé fyrir löngu uppeyddur en nóg skógur til kolagerða og eldiviðar. Torfrista og stunga nær enginn nema í túninu. Skelfiskfjara að nokkru gagni.⁹

4.2 Fornleifaskráning Grafar

Númer: 1788-276

Hlutverk: Brunnur

Tegund: Niðurgröftur með hleðslu

Staðhættir: A: 351059 N: 563538

Ástand: Heillegar fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættumat: Mikil hætta

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

Mynd 2. Brunnur 1788-276 áður en uppgröftur hófst. Þar sést trjágróðurinn aftan við brunninn og huldi hann yfir brunninn að hluta til.

Brunnurinn er staðsettur í um 7 m í norðvestur frá veginum sem liggur frá Gröf yfir til vesturs að sumarbústaðnum í Teigskógi

Minjalýsing:

Brunnurinn er hlaðinn úr grjóti og var rétt sjáanlegur milli trjáa á svæðinu. Í fyrstu var talið að þar væri lítil rúst en við frekari rannsóknir kom í ljós að þar væri brunnur. Skurður var

⁶ Ísl.sög. I., Landnámabók.1968: 98

⁷ Ísl.sög.IV., Þorskfirðinga saga.1981: 337

⁸ Diplomatarium Islandicum, Íslenskt fornbréfasafn. I. Hið íslenska bókmenntafjelag, Reykjavík, 1856-76: 522

⁹ Árni Magnússon, Páll Vídalín, Jarðabók, VI.bindi.1981:221-222

tekinn í brunninn sumarið 2021 (3 x 1 m) og er hægt að sjá niðurstöður rannsóknarinnar í skýrslunni *Fornleifarannsóknir innan áhrifasvæði nýs Vestfjarðavegar (60) frá Bjarkalundi að Skálanesi í Reykhólahreppi*.¹⁰ Brunnurinn var um 2,8 m að lengd, 2 m að breidd og var dýpt innan brunnsins meira en 1 m.

Brunnurinn var ekki skráður við fornleifaskráningu Náttúrustofu Vestfjarða árið 2015 þar sem hann hefur verið ósjáanlegur vegna gróðurs og trjáa sem eru yfir öllu svæðinu.

Númer: 1788-277

Hlutverk: Brunnur

Tegund: Niðurgröftur með hleðslu

Staðhættir: A: 351231 N: 563723

Ástand: Heillegar fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættumat: Mikil hætta

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

Mynd 3. Brunnur 1788-277 staðsettur rétt við veginn á milli Grafar og sumarbústaðarins Teigskógar.

Brunnurinn er hlaðinn úr grjóti og var sjáanlegur milli trjáa rétt austan vegar sem liggur frá Gröf að sumarbústaðnum Teigskógar. Brunnurinn er staðsettur í um 20 cm í austur frá veginum og um 250 m norðaustan við brunn [1788-276].

Minjalýsing:

Brunnurinn var hlaðinn úr grjóti og var 1,9 m að lengd, 1,7 m að breidd og 50 cm hár. Hleðslur á norður, austur og suður hlið voru heillegar en vestur hliðin næst veginum var hrunin að hluta til inn í brunninn. Hleðslur voru að minnsta kosti fimm lög af grjóti og var grjótið mikið mosa vaxið. Yfirleitt voru steinarnir stærri neðst og minni ofan til. Brunnurinn var ekki skráður við fornleifaskráningu Náttúrustofu Vestfjarða árið 2015 þar sem hann hefur verið ósjáanlegur vegna gróðurs og trjáa sem var yfir öllu svæðinu.

¹⁰ Kristín Sylvía Ragnarsdóttir og Margrét Hrönn Hallmundsdóttir. 2022

Mynd 4. Brunnar [1788-276 og 1788-277] við veginn sem liggur frá Gröf niður að sumarbústaðinn í Teigskógum. Brunnarnir eru í mikilli hættu þar sem þeir liggja í miðju fyrirhugaðs vegstæðis.

5. HALLSTEINSNES

5.1 Saga Hallsteinsness

„Hallsteinn, sonr Þórólfs Mostrarskeggs, nam Þorskafjörð ok bjó á Hallsteinsnesi.“¹¹
 „Hallsteini Þórólfsyni þótti lítilmannligt at þiggja land at föður sínum, ok fór hann vestr yfir Breiðafjörð ok nam þar land ok bjó á Hallsteinsnesi.“¹²[1238] Máldagi Gufudalskirkju.
 „Item er þetta maldagi i Gufudal ad Brandur biskup wigdi wnder suo witt takmark ad tyunder liggja þar til. Fra Jllugastaudum vr skalmar firdi. Fra quindis firdi. Kirkiu boli. Bæ. Klett. Mula. Kalfa dal. Eyri. Gallttargia. Klaufa staudum. Skala nesi. Gufudal fremra. Af brecku. Grou nesi. Midhus[um]. Diupa dal. Barne Hallsteinsnesi. Af hiollum.“¹³[1498]
 Guðmundur Andrésson gefr og geldr Þorbirni Jónssyni til æfinlegrar eignar jarðirnar Kaldbak og Kleifar í Kallaðarnesskirkjusókn.“...a hallsteinsnesi j gufudals kirkjusokn

¹¹ Ísl.sög. I., Landnámabók.1968: 97

¹² Ísl.sög. III., Eyrbyggja saga.1968:8

¹³ Diplomatarium Islandicum. Íslenzkt fornbréfasafn, I., Hið íslenzka bókmenntafjelag, Reykjavík, 1856-76: 522

manudaginn næsta fyrir Matheus Messo um haustid..."¹⁴[1506] Stefán biskup í Skálholti úrskurðar skóg þann allan, er Teigskógr er kallaður, millum Grímkelsár og Kleifar, fullkomna og æfinlega eign kirkjunnar á Stað á Reykjanesi. "...þa agreining sem er i millvm kirkiunnar a stad a reykjanesi og þeirra sem bua á hallsteinsnesi vm skóg þann er teigskogur er kalladr." Hallsteinsnes Dýrleiki 30 hundruð."1805 er eyðihjáleigan Flókastaðir talin með."¹⁵

5.2 Fornleifaskráning Hallsteinsness

Númer: 1788-278

Hlutverk: Beitarhús/rétt

Tegund: Tóft

Staðsetning: A: 346121 N: 562871

Ástand: Greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Hættumat: Mikil hætta, mjög nálægt veglínu.

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

Staðhættir:

Í örnefnaskrá Hallsteinsness segir um tjörnina sem útihúsið er staðsett við; „*Austarlega í Krossnesi er lítil tjörn, sem heitir Litlatjörn, oft kölluð Litla tjörn in í Krossnesinu. Á grasgrund á bakkanum stendur stór, nafnlaus klettur. Heldur ofar og utar en Litlatjörn er önnur tjörn í Krossnesinu, sem heitir Krossnestjörn. Hún er mun stærri en hin, og fellur sjór í hana.*“¹⁶

Við gerð slóða frá Hallsteinsnesi yfir Teigskóg að Gröf kom ábending frá starfsmanni við framkvæmdir að líkleg rúst væri við slóðann. Komu fornleifafræðinga á staðinn var ljóst að þar væri steinhlaðin tóft, rétt við Krossnestjörn, fast upp við klettana þar. Rústin var ekki skráð árið 2015. Einnig er tóftin ekki sjáanleg á loftmynd þar sem skuggi frá

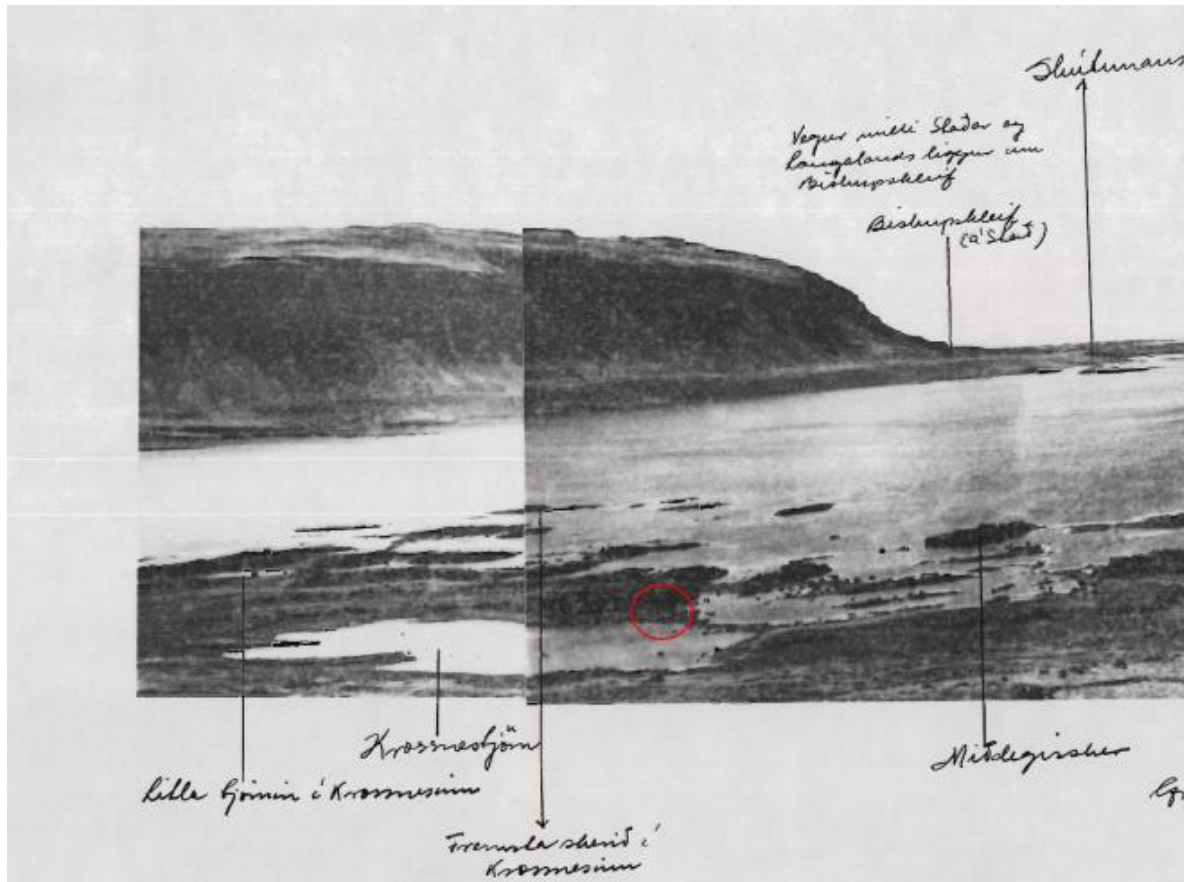
Mynd 5. Rúst 1788-278 við Krossnestjörn á jörðinni Hallsteinsnes.

¹⁴ Diplomatarium Islandicum. Íslenzkt fornbréfasafn, VII., Hið íslenska bókmenntafjelag, Reykjavík, 1903-1907: 409-10

¹⁵ Johnsen J.1847:46

¹⁶ Örnefnaskrá Hallsteinsnes, bls. 14.

klettunum að ofan skyggir yfir rústina. Rústin er í 580 m sunnan við bærastæðið á Hallsteinsnesi.

Mynd 6. Mynd þar sem Krossnestgjörnin er merkt inn, þar ofan við tjörnina eru klettur þar sem rústin er staðsett. Rústin er staðsett innan um rauða hringinn. Myndin fengin úr ornefnaskrá á síðunni nafnið.is.¹⁷

Minjalýsing:

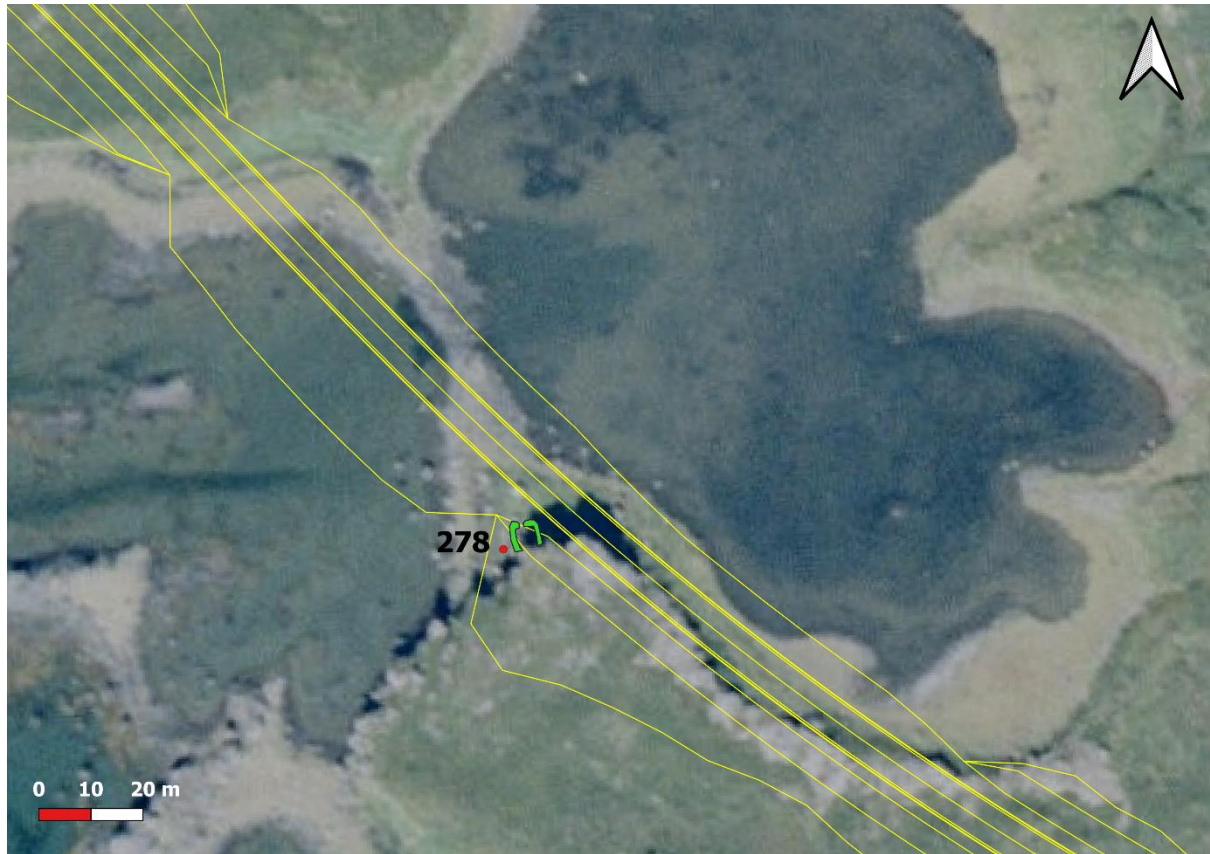
Í fyrstu var rústin talin vera tvíhólfa en við frekari athugun á kom í ljós að þar væri ein hólfa steinhlaðin rúst. Líklega er hér um að ræða beitarhús, þar sem húsið er fjarri bæ og nálægt sjó, og því líklegt að þar hafi fjörubeit verið nýtt. Rústin getur líka verið litill rétt.

Rústin var 4 m að lengd og 2 m að breidd og nokkuð grasi gróin. Veggjahæð var um 40 cm og var op var inn í rústina við norður hlið. Veggir voru hlaðnir úr grjóti á austur og vestur hlið og voru hleðslur um 3-4 lög. Rústin var byggð upp við háan klett á suðurhlið.

Snið rústarinnar var teiknað upp við austur vegg en ekki var grafinn könnunarskurður í rústina. Í skýrslunni *Fornleifarannsóknir innan áhrifasvæði nýs Vestfjarðavegar (60) frá Bjarkalundi að Skálanesi í Reykhólahreppi*¹⁸ er hægt að sjá niðurstöður.

¹⁷ Örnefnaskrá Hallsteinsness. <https://xn--nafni-mta.is/ornefnaskra/13647>

¹⁸ Kristín Sylvía Ragnarsdóttir og Margrét Hrönn Hallmundsdóttir. 2022

Mynd 7. Beitarhús [1788-278] merkt inn á kort. Þar sést að minjarnar fara beint undir skeringar nýja vegarins.

Númer: 1788-279

Hlutverk: Kolagröf

Tegund: Niðurgroftur

Staðhættir: A: 347885 N: 562629

Ástand: Greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættumat: Mikil hætta

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

Skógur var felldur þar sem tilvonandi vegstæði ÞH leiðar liggur neðan við heimatúnið á Hallsteinsesi og inn í Teigskóg. Komu þar í ljós fimm kolagrafir [1788-279, 1788-280, 1788-281, 1788-282 og 1788-283]. Voru þær staðsettar neðan við Fögruhlíð í um 150 m vestur af Kleifarnestjörn og um 300 m austur af Hlíðhamarsvík við Grenitrésnes. Kolagröfin var staðsett í um 5 m suðvestan við kolagröf [1788-280] og 9,5 m norðvestan við kolagröf [1788-281].

Mynd 8. Kolagröf 1788-279.

Minjalýsing:

Í bókinni *Skýrslur um Landshagi á Íslandi* frá 1856 kemur fram að; „Tekjur af ískyldum, ítökum og hlynnindum, sem prestkallinu fylgja, eptir máldögum og visitazium. a) Brúkuð af prestinum sjálfum: Teigskógur í Hallsteinses landi í Gufudalssveit og ítak Skóga skógi í Þorskafirði, notast til kolagjörðar.“¹⁹

Kolagröfin var um 2,1 x 2 m að stærð á yfirborði og var greinanlegur hringlaga niðurgröftur sjáanlegur á yfirborði sem var um 30 cm neðar en yfirborðið. Kolagröfin var mikið grasi og mosa vaxinn og var mikið kjarr yfir kolagröfinni. Líklega eru fleiri kolagrafir á þessu svæði sem voru ekki sjáanlegar á yfirborði.

Borkjarni 1 var tekinn í miðju kolagrafar [1788-279] til að staðfesta að þar væri kolagröf. Einnig var tekinn könnunarskurður að beiðni minjastofnunar í kolaholuna til að kanna eðli og umfang hennar. Í skýrslunni *Fornleifarannsóknir innan áhrifasvæði nýs Vestfjarðavegar (60) frá Bjarkalundi að Skálanesi í Reykhólahreppi* ²⁰ er hægt að sjá niðurstöður rannsóknarinnar.

Númer: 1788-280**Hlutverk:** Kolagröf**Tegund:** Niðurgröftur**Staðhættir:** A: 347892 N: 562633**Ástand:** Illgreinanlegar fornleifar**Horfin:** Nei**Friðlýst:** Nei**Hættumat:** Mikil hætta**Hættuorsök:** Vegagerð**Staðhættir:**

Mynd 9. Kolagröf 1788-280.

Skógur var felldur þar sem tilvonandi vegstæði ÞH leiðar liggur neðan við heimatúnið á Hallsteinsesi og inn í Teigskóg. Komu þar í ljós fimm kolagrafir [1788-279, 1788-280, 1788-281, 1788-282 og 1788-283]. Voru þær staðsettar neðan við Fögruhlíð í um 150 m vestur af Kleifarnestjörn og um 300 m austur af Hlíðhamarsvík við Grenitrésnes. Kolagröfin var staðsett í um 5 m norðaustan við kolagröf [1788-279] og 4,5 m norðvestan við kolagröf [1788-281].

¹⁹ Skýrslur um Landshagi á Íslandi, 1861, bls. 692.

²⁰ Kristín Sylvía Ragnarsdóttir og Margrét Hrönn Hallmundsdóttir. 2022

Minjalýsing:

Í bókinni *Skýrslur um Landshagi á Íslandi* frá 1856 kemur fram að; „Tekjur af ískyldum, ítökum og hlynnindum, sem prestkallinu fylgja, eptir máldögum og visitazium. a) Brúkuð af prestinum sjálfum: Teigskógur í Hallsteinses landi í Gufudalssveit og ítak Skóga skógi í Þorskafirði, notast til kolagjörðar.“²¹

Kolagröfin var 2,5 m í þvermál og var illgreinanlegur hringlaga niðurgröftur sjáanlegur á yfirborði. Kolagröfin var mikið grasi og mosa vaxinn, og var mikið kjarr yfir kolagröfinni. Líklega eru fleiri kolagrafir á þessu svæði sem voru ekki sjáanlegar á yfirborði.

Númer: 1788-281**Hlutverk:** Kolagröf**Tegund:** Niðurgröftur**Staðhættir:** A: 347894 N: 562627**Ástand:** Vel greinanlegar fornleifar**Horfin:** Nei**Friðlýst:** Nei**Hættumat:** Mikil hætta**Hættuorsök:** Vegagerð

Mynd 10. Kolagröf 1788-281.

Staðhættir:

Skógur var felldur þar sem tilvonandi vegstæði ÞH leiðar liggur neðan við heimatúnið á Hallsteinsesi og inn í Teigskóg. Komu þar í ljós fimm kolagrafir [1788-279, 1788-280, 1788-281, 1788-282 og 1788-283]. Voru þær staðsettar neðan við Fögruhlíð í um 150 m vestur af Kleifarnestjörn og um 300 m austur af Hlíðhamarsvík við Grenitrésnes. Kolagröfin var staðsett í um 4,5 m suðaustan við kolagröf [1788-280] og 9,5 m suðaustan við kolagröf [1788-279].

Minjalýsing:

Í bókinni *Skýrslur um Landshagi á Íslandi* frá 1856 kemur fram að; „Tekjur af ískyldum, ítökum og hlynnindum, sem prestkallinu fylgja, eptir máldögum og visitazium. a) Brúkuð af prestinum sjálfum: Teigskógur í Hallsteinses landi í Gufudalssveit og ítak Skóga skógi í Þorskafirði, notast til kolagjörðar.“²²

²¹ Skýrslur um Landshagi á Íslandi, 1861, bls. 692.

²² Skýrslur um Landshagi á Íslandi, 1861, bls. 692.

Kolagröfin var 2 m að lengd og 1,5 m á breidd og var vel greinanlegur hringlaga niðurgröftur sjáanlegur á yfirborði. Kolagröfin var mikið grasi og mosa vaxinn og var mikið kjarr og rótum yfir kolagröfinni. Líklega eru fleiri kolagrafir á þessu svæði sem voru ekki sjáanlegar á yfirborði.

Borkjarni 2 var tekinn í miðju kolagrafar [1788-281] til að staðfesta að þar væri kolagröf.

Númer: 1788-282

Hlutverk: Kolagröf

Tegund: Niðurgröftur

Staðhættir: A: 347913 N: 562630

Ástand: Greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættumat: Mikil hætta

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

Skógur var felldur þar sem tilvonandi vegstæði ÞH leiðar liggur neðan við heimatúnið á Hallsteinsesi og inn í Teigskóg. Komu þar í ljós fimm kolagrafir [1788-279, 1788-280, 1788-281, 1788-282 og 1788-283]. Voru þær staðsettar neðan við Fögruhlíð í um 150 m vestur af Kleifarnestjörn og um 300 m austur af Hlíðhamarsvík við Grenitrésnes. Kolagröfin var staðsett í um 21 m austan við kolagröf [1788-280] og um 1 m norðan við kolagröf [1788-281].

Minjalýsing:

Í bókinni *Skýrslur um Landshagi á Íslandi* frá 1856 kemur fram að; „*Tekjur af ískyldum, ítökum og hlynnindum, sem prestkallinu fylgja, eptir máldögum og visitazium. a) Brúkuð af prestinum sjálfum: Teigskógur í Hallsteinses landi í Gufudalssveit og ítak Skóga skógi í Þorskafirði, notast til kolagjörðar.*“²³

Kolagröfin var 1,8 m að lengd og 1,4 m á breidd var hringlaga niðurgröftur sjáanlegur á yfirborði. Kolagröfin var mikið grasi og mosa vaxinn og var mikið kjarr yfir kolagröfinni. Líklega eru fleiri kolagrafir á þessu svæði sem voru ekki sjáanlegar á yfirborði.

Mynd 11. Kolagröf 1788-282.

²³ Skýrslur um Landshagi á Íslandi, 1861, bls. 692.

Númer: 1788-283**Hlutverk:** Kolagröf**Tegund:** Niðurgröftur**Staðhættir:** A: 347915 N: 562628**Ástand:** Illgreinanlegar fornleifar**Horfin:** Nei**Friðlýst:** Nei**Hættumat:** Mikil hætta**Hættuorsök:** Vegagerð**Staðhættir:**

Skógur var felldur þar sem tilvonandi vegstæði þH leiðar liggur neðan við heimatúnið á Hallsteinsesi og inn í Teigskóg.

Mynd 12. Kolagröf 1788-283.

Komu þar í ljós fimm kolagrafir [1788-279, 1788-280, 1788-281, 1788-282 og 1788-283]. Voru þær staðsettar neðan við Fögruhlíð í um 150 m vestur af Kleifarnestjörn og um 300 m austur af Hlíðhamarsvík við Grenitrésnes. Kolagröfin var staðsett í um 1 m sunnan við kolagröf [1788-282].

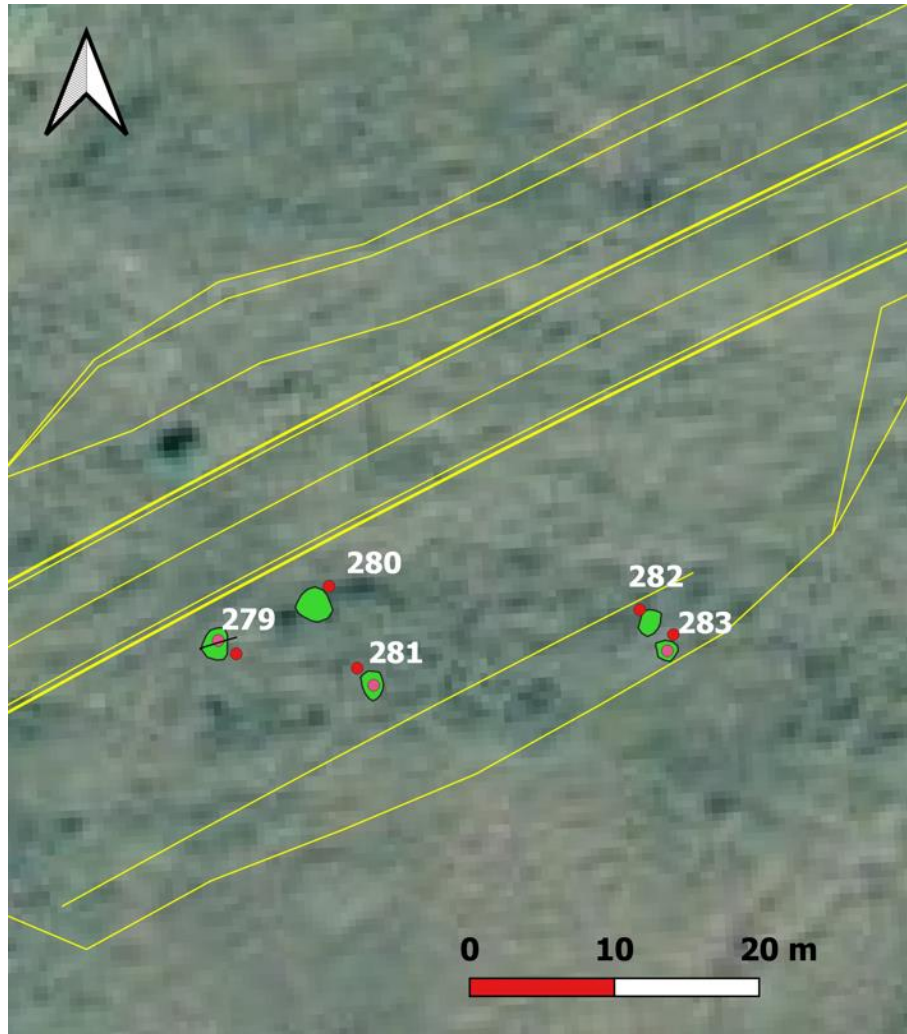
Minjalýsing:

Í bókinni *Skýrslur um Landshagi á Íslandi* frá 1856 kemur fram að; „Tekjur af ískyldum, ítökum og hlynnindum, sem prestkallinu fylgja, eptir máldögum og visitazium. a) Brúkuð af prestinum sjálfum: Teigskógur í Hallsteinses landi í Gufudalssveit og ítak Skóga skógi í Þorskafirði, notast til kolagjörðar.“²⁴

Kolagröfin var 1,5 m að lengd og 1,4 m á breidd og var illgreinanlegur hringlaga niðurgröftur sjáanlegur á yfirborði. Kolagröfin var mikið grasi og mosa vaxinn og var mikið kjarr yfir kolagröfinni. Líklega eru fleiri kolagrafir á þessu svæði sem voru ekki sjáanlegar á yfirborði.

Borkjarni 3 var tekinn í miðju kolagrafar [1788-283] til að staðfesta að þar væri kolagröf.

²⁴ Skýrslur um Landshagi á Íslandi, 1861, bls. 692.

Mynd 13. Kolagrafir 1788-279 - 1788-283 merktar inn á loftmynd. Bleikir punktar í miðju eru staðsetning borkjarna.

Númer: 1788-284

Hlutverk: Kolagröf

Tegund: Niðurgröftur

Staðhættir: A: 348044

N: 562701

Ástand: Greinanlegar
fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættumat: Mikil hættu

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

Mynd 14. Kolagröf 1788-284.

Skógur var felldur þar sem tilvonandi vegstæði ÞH leiðar liggur neðan við heimatúnið á Hallsteinsesi og inn í Teigskóg. Komu þar í ljós fjórar kolagrafir [1788-284, 1788-285, 1788-286, 1788-287]. Kolaholurnar fundust í um 150 m fjarlægð norðaustan frá hinum fimm kolagröfunum ofan Kleifarnestjarnar. Kolagröfin var staðsett 25 m norðvestan við kolagröf [1788-285].

Minjalýsing:

Í bókinni *Skýrslur um Landshagi á Íslandi* frá 1856 kemur fram að; „Tekjur af ískyldum, ítökum og hlynnindum, sem prestkallinu fylgja, eptir máldögum og visitazium. a) Brúkuð af prestinum sjálfum: Teigskógur í Hallsteinses landi í Gufudalssveit og ítak Skóga skógi í Þorskafirði, notast til kolagjörðar.“²⁵

Kolagröfin var 1,4 m í þvermál og var greinanlegur hringlaga niðurgroftur sjáanlegur á yfirborði. Kolagröfin var mikið grasi og mosa vaxinn og var mikið kjarr yfir kolagröfinni. Líklega eru fleiri kolagrafir á þessu svæði sem voru ekki sjáanlegar á yfirborði.

Borkjarni 4 var tekinn í miðju kolagrafar 1788-284 til að staðfesta að þar væri kolagröf.

Númer: 1788-285

Hlutverk: Kolagröf

Tegund: Niðurgroftur

Staðhættir: A: 348070

N: 562687

Ástand: Greinanlegar
fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættumat: Mikil hætta

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

Skógur var felldur þar sem tilvonandi vegstæði ÞH leiðar liggur neðan við heimatúnið á Hallsteinsesi og inn í Teigskóg. Komu þar í ljós fjórar kolagrafir [1788-284, 1788-285, 1788-286, 1788-287]. Kolaholurnar fundust í um 150 m fjarlægð norðaustan frá hinum fimm kolagröfunum ofan Kleifarnestjarnar. Kolagröfin var staðsett 25 m suðaustan við kolagröf [1788-284] og 6,5 m suðvestan við kolagröf [1788-286].

Mynd 15. Kolagröf 1788-285.

²⁵ Skýrslur um Landshagi á Íslandi, 1861, bls. 692.

Minjalýsing:

Í bókinni *Skýrslur um Landshagi á Íslandi* frá 1856 kemur fram að; „Tekjur af ískyldum, ítökum og hlynnindum, sem prestkallinu fylgja, eptir máldögum og visitazium. a) Brúkuð af prestinum sjálfum: Teigskógur í Hallsteinses landi í Gufudalssveit og ítak Skóga skógi í Þorskafirði, notast til kolagjörðar.“²⁶

Kolagröfin var 1,5 m að lengd og 1,3 m að breidd og var greinanlegur hringlaga niðurgröftur sjáanlegur á yfirborði. Kolagröfin var mikið grasi og mosa vaxinn og var mikið kjarr yfir kolagröfinni. Líklega eru fleiri kolagrafir á þessu svæði sem voru ekki sjáanlegar á yfirborði.

Númer: 1788-286**Hlutverk:** Kolagröf**Tegund:** Niðurgröftur**Staðhættir:** A: 348075

N: 562692

Ástand: Greinanlegar

fornleifar

Horfin: Nei**Friðlýst:** Nei**Hættumat:** Mikil hætta**Hættuorsök:** Vegagerð**Staðhættir:**

Skógur var felldur þar sem tilvonandi vegstæði ÞH leiðar liggur neðan við heimatúnið á Hallsteinsesi og inn í Teigskóg. Komu þar í ljós fjórar kolagrafir [1788-284, 1788-285, 1788-286, 1788-287]. Kolaholurnar fundust í um 150 m fjarlægð norðaustan frá hinum fimm kolagröfunum ofan Kleifarnestjarnar. Kolagröfin var staðsett 6,5 m norðvestan við kolagröf [1788-285] og 18 m suðaustan við kolagröf [1788-287].

Minjalýsing:

Í bókinni *Skýrslur um Landshagi á Íslandi* frá 1856 kemur fram að; „Tekjur af ískyldum, ítökum og hlynnindum, sem prestkallinu fylgja, eptir máldögum og visitazium. a) Brúkuð af prestinum

Mynd 16. Kolagröf 1788-286

²⁶ Skýrslur um Landshagi á Íslandi, 1861, bls. 692.

*sjálfum: Teigskógur í Hallsteinses landi í Gufudalssveit og ítak Skóga skógi í Þorskafirði, notast til kolagjörðar.*²⁷

Kolagröfin var 1,9 m í þvermál og var greinanlegur hringlaga niðurgröftur sjáanlegur á yfirborði. Kolagröfin var mikið grasi og mosa vaxinn og var mikið kjarr yfir kolagröfinni. Líklega eru fleiri kolagrafir á þessu svæði sem voru ekki sjáanlegar á yfirborði.

Borkjarni 5 var tekinn í miðju kolagrafar 1788-286 til að staðfesta að þar væri kolagröf.

Númer: 1788-287

Hlutverk: Kolagröf

Tegund: Niðurgröftur

Staðhættir: A: 348095

N: 562696

Ástand: Illgreinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættumat: Mikil hætta

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

Skógur var felldur þar sem tilvonandi vegstæði ÞH leiðar liggur neðan við heimatúnið á Hallsteinsesi og inn í Teigskóg. Komu þar í ljós fjórar kolagrafir [1788-284, 1788-285, 1788-286, 1788-287]. Kolaholurnar fundust í um 150 m fjarlægð norðaustan frá hinum fimm kolagröfunum ofan Kleifarnestjarnar. Kolagröfin var staðsett um 18 m norðaustan við kolagröf [1788-286].

Minjalýsing:

Í bókinni *Skýrslur um Landshagi á Íslandi* frá 1856 kemur fram að; „Tekjur af ískyldum, ítökum og hlynnindum, sem prestkallinu fylgja, eptir máldögum og visitazium. a) Brúkuð af prestinum sjálfum: Teigskógur í Hallsteinses landi í Gufudalssveit og ítak Skóga skógi í Þorskafirði, notast til kolagjörðar.“²⁸

Mynd 17. Kolagröf 1788-287.

²⁷ Skýrslur um Landshagi á Íslandi, 1861, bls. 692.

²⁸ Skýrslur um Landshagi á Íslandi, 1861, bls. 692.

Kolagröfin var 2,5 m á lengd og 1,5 m á breidd og var illgreinanlegur hringlaga niðurgröftur sjáanlegur á yfirborði. Kolagröfin var mikið grasi og mosa vaxinn og var mikið kjarr yfir kolagröfinni. Líklega eru fleiri kolagrafir á þessu svæði sem voru ekki sjáanlegar á yfirborði.

Borkjarni 6 var tekinn í miðju kolagrafar 1788-287 til að staðfesta að þar væri kolagröf.

Mynd 18. Kolagrafir 1788-284 - 1788-287 merktar inn á loftmynd. Bleikir punktar í miðju eru staðsetning borkjarna.

Númer: 1788-288

Hlutverk: Kolagröf

Tegund: Niðurgröftur

Staðhættir: A: 348361 N: 562757

Ástand: Illgreinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættumat: Mikil hætta

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

Mynd 19. Kolagröf 1788-288 var ógreinileg innan gróðurs. Kolagröfin er staðsett neðan við borkjarnann sem er fyrir miðju myndarinnar.

Skógur var felldur þar sem tilvonandi vegstæði ÞH leiðar liggur neðan við heimatúnið á Hallsteinsesi og inn í Teigskóg. Neðan við Föruhlíðakleifar og ofan við Bruna í um 270 m fjarlægð í norðaustur frá kolagröfunum fjórum [1788-284, 1788-285, 1788-286, 1788-287] ofan við Kleifarnestjörn fannst ein stök kolagröf.

Minjalýsing:

Í örnefnaskrá Hallsteinsnes er örnefni sem vitnar í vinnu með kol, er það örnefnið Kolviðarhjalli og segir þar; „*Ferðamannagata hefur alltaf verið kölluð Reiðgötur af fólki í Gröf og Hallsteinsnesi. Þær fylgja hlíðarrótum innan frá Grímkellstaðaá (raunar einnig Gröf) og út að Selkleifum, svo og af og til út alla hlíð að Hallsteinsnesi. Upp af götunni fyrir ofan Fögruhlíðarkleifar er hjalli í brúninni, sem heitir Kolviðarhjalli (segir nafnið sína sögu). Kolviðarhjalli er þéttum skógi vaxinn.*“²⁹

Kolagröfin var mjög illgreinanlegur hringlaga niðurgröftur sem var um 1,3 m á lengd og 1,2 m á breidd. Kolagröfin var aðeins niðurgráfin og rétt sjáanleg á milli trjáa og gróðurs. Líklega eru fleiri kolagrafir á þessu svæði sem voru ekki sjáanlegar á yfirborði.

Borkjarni 8 var tekinn í kolagröfina til að kanna um hvort kolagröf væri að ræða. Í skýrslunni *Fornleifarannsóknir innan áhrifasvæði nýs Vestfjarðavegar (60) frá Bjarkalundi að Skálanesi í Reykhólahreppi*³⁰ er hægt að sjá niðurstöður rannsóknarinnar.

Númer: 1788-289

Hlutverk: Varða

Tegund: Samgöngubót

Staðhættir: A: 348450 N: 562809

Ástand: Greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættumat: Mikil hætta

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

Mynd 20. Varða 1788-289 sem var staðsett á kletti við uppblásið svæði.

Varðan er staðsett á kletti á uppblásnu svæði inni í Teigskógum í um 100 m norðaustan við kolagröf [1788-288] og um 80 m sunnan við Reiðgötur eða Ferðamannagötur sem eru þar fyrir ofan.

²⁹ Örnefnaská Hallsteinsness.

³⁰ Kristín Sylvía Ragnarsdóttir og Margrét Hrönn Hallmundsdóttir. 2022

Minjalýsing:

Varðan er hlaðin steinum sem eru svipaðir að stærð. Varðan var um 1 m á lengd, 50 cm á breidd og var um 40 cm á hæð og stendur efsti steinninn upp á rönd og beinir upp. Ekki er víst um hvort hér séu fornleifar eða hvort þetta séu nútíma hleðsla eftir göngufólk á svæðinu. Varðan er í mikilli hættu þar sem hún mun lenda undir skeringum nýja vegarins.

Númer: 1788-290**Eldra númer: 1788-135 og BA-49:024****Hlutverk:** Túngarður**Tegund:** Garðlag**Staðhættir:** A: 346088 N: 562989**Ástand:** Greinanlegar fornleifar**Horfin:** Nei**Friðlýst:** Nei**Hættumat:** Mikil hætta**Hættuorsök:** Vegagerð**Staðhættir:**

„Litlu vestan við tjörnina (Skipatangatjörn) er klettahjalli með láréttu stuðlabergi og smástalli eða skúta upp undir slútandi brún, heitir Hrafnastallur; þar hefur og hrafn orpið. Nokkru vestar við sjóinn er (blágrýtis-) hamarhjalli eða klettur, og nefnist Háiklettur.

Undir honum er garðlag og grasflöt.”³¹

Minjalýsing:

Garðurinn var skráður árið 2015 og var einungis sjáanleg lengd þess um 28 m. Við rannsókn á garðinum sumar 2021 kom í ljós að garðurinn væri heldur lengri til suðausturs og stoppaði hann þar á öðru garðlagi sem liggur í suðvestur-norðaustur [1788-291]. Garðurinn er ekki hár og er 151 m á lengd, á honum er brú. Garðurinn virðist vera göngugarður yfir blautt svæði.

Við rannsóknir sumarið 2021 var grafinn var skurður (1 x 1 m) þvert á garðlagið suðaustan megin við árfarveginn þar sem nýi vegurinn mun fara yfir garðlagið. Í skýrslunni

Mynd 21. Garðlag 1788-290 sést hér fyrir miðju myndarinnar. Garðlagið heldur áfram til austurs þar sem það tengist við garðlag 1788-291 sem liggur í norður-suður.

³¹ Örnefnaskrá Hallsteinsness.

Fornleifarannsóknir innan áhrifasvæði nýs Vestfjarðavegar (60) frá Bjarkalundi að Skálanesi í Reykhólahreppi ³² er hægt að sjá niðurstöður rannsóknarinnar.

Númer: 1788-291

Hlutverk: Túngarður

Tegund: Garðlag

Staðhættir: A: 346082 N: 562981

Ástand: Greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættumat: Hætta

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

„Litlu vestan við tjörnina (Skipatangatjörn) er klettahjalli með lárétu stuðlabergi og smástalli eða skúta upp undir slútandi brún, heitir Hrafnastallur; þar hefur og hrafn orpið. Nokkru vestar við sjóinn er (blágrýtis-) hamarhjalli eða klettur, og nefnist Háiklettur. Undir honum er garðlag og grasflöt.“³³ Garðlagið er staðsett rétt suðaustan og fast við garðlag [1788-291]. Garðlagið er staðsett í 35 m frá miðlínu fyrirhugaðs nýs vegar.

Minjalýsing:

Garðurinn var ekki skráður árið 2015 þar sem hann var ekki sjáanlegur undan gróðri. Við rannsókn á garði [1788-291] sumarið 2021 kom í ljós að þessi garður væri tengdur við hann austan til. Garðurinn er 43 m langur, 1,2 m að breidd og er hæð um 20 cm.

³² Kristín Sylvía Ragnarsdóttir og Margrét Hrönn Hallmundsdóttir. 2022

³³ Örnefnaskrá Hallsteinsness.

Mynd 22. Garðlög 1788-290 og 1788-291. Á garðlagi 1788-290 sést hvar skurður var tekinn í garðlagið.

Númer: 1788-292

Hlutverk: Óþekkt

Tegund: Þúst

Staðhættir: A: 347844 N: 562625

Ástand: Ekki fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

Við fornleifaskráningu sumarið 2021 í Teigskógi kom í ljós mjög ógreinanleg þúst staðsett neðan við Fögruhlíð austan við Grenitrésnes í um 200 m vestur af Kleifarnestjörn og um 30 m vestan við kolagröf [1788-279].

Minjalýsing:

Þústin er 3,8 m að lengd og 2,6 m á breidd og var hæð hennar um 40 cm. Borkjarni 7 var tekinn í mögulegan vegg þústarinnar. Ekki var víst um hvort torf væri að ræða eða

Mynd 23. Talið var að þarna væri möguleg þúst 1788-292, með frekari rannsóknnum kom í ljós að þarna væru ekki fornleifar.

mýrarauði þar sem kjarninn sem var tekinn var mjög blautur. Var því ákveðið að taka smáan skurð til að kanna um hvort þar væri í raun rúst. Með skurði í þústina kom í ljós að þar væru náttúrulegar þúfur sem hafa myndast við hitabreytingar og rætur trjáa á svæðinu. Ekkert torf var sjáanlegt í skurðinum en þar sem búið var að skrá hana áður en skurðir voru teknir er hún höfð hér með. Í skýrslunni *Fornleifarannsóknir innan áhrifasvæði nýs Vestfjarðavegar (60) frá Bjarkalundi að Skálanesi í Reykhólahreppi* ³⁴ er hægt að sjá niðurstöður rannsóknarinnar.

Númer: 1788-293

Hlutverk: Óþekkt

Tegund: Þúst

Staðhættir: A: 346060 N: 563672

Ástand: Ekki fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

Þústin var staðsett 6 m austan vegslóða sem liggur niður að fjöru og um 270 m í norðvestur af Sumarbústaðnum á Hallsteinsnesi.

Mynd 24. Möguleg þúst við vegslóðann niður að fjöru við Hallsteinsnes, seinna kom í ljós með könnunarskurðum að þarna væri náttúrulegur jarðvegur undir yfirborði.

Minjalýsing:

Þar virtist vera einhólfa rúst og virtust veggir vestan megin vera greinilegri en þeir austari. Þústin var 6 m að lengd og 4,5 m að breidd. Tveir skurðir voru grafnir í þústina, þ.e. í vestur vegg og í miðju hólfs. Við uppgröft á skurðunum kom í ljós að þar væri ekki að sjá mannvist. Ekkert torf var í vegg heldur var þar blandaður náttúrulegur jarðvegur sem hefur myndast vegna hreyfingar á jarðvegi við hitabreytingar og eftir rætur trjáa. Þar sem búið var að skrá hana áður en skurðir voru teknir er hún höfð hér með. Í skýrslunni *Fornleifarannsóknir innan áhrifasvæði nýs Vestfjarðavegar (60) frá Bjarkalundi að Skálanesi í Reykhólahreppi* ³⁵ er hægt að sjá niðurstöður rannsóknarinnar.

³⁴ Kristín Sylvía Ragnarsdóttir og Margrét Hrönn Hallmundsdóttir. 2022

³⁵ Kristín Sylvía Ragnarsdóttir og Margrét Hrönn Hallmundsdóttir. 2022

Mynd 25. Garðlag [1788-294] og þúst [1788-293] merktar inn á kort.

Númer: 1788-294

Hlutverk: Túngarður

Tegund: Garðlag

Staðhættir: A: 345995 N: 563598

Ástand: Illgreinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættumat: Mikil hætta

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

Túngarðurinn var staðsettur í 20 m fjarlægð sunnan vegslóða niður að fjöru við Hallsteinsnes og í um 260 m fjarlægð frá sumarbústaðnum á Hallsteinsnesi.

Minjalýsing:

Túngarðurinn er bogadreginn og var um 12 m að lengd og 1 m á breidd þar sem hann var sjáanlegur. Grafinn var skurður í túngarðinn til að kanna eðli og umfang. Við uppgröft á skurðinum kom í ljós mögulegt torflag. Líklega hefur þar verið túngarður byggður úr torfi en hann hefur skemmst að hluta til af náttúrulegum aðstæðum þar sem svæðið er mikið

Mynd 26. Garðlag [1788-294], búið var að grafa þarna í hann könnunarskurð.

uppblásið. Túngarðurinn hefur að öllum líkindum verið lengri en þar sem svæðið er mjög raskað var ekki hægt að rekja garðinn lengra. Í skýrslunni *Fornleifarannsóknir innan áhrifasvæði nýs Vestfjarðavegar (60) frá Bjarkalundi að Skálanesi í Reykhólahreppi*³⁶ er hægt að sjá niðurstöður rannsóknarinnar.

Númer: 1788-295

Sérheiti: Reiðgötur,

Ferðamannagata

Hlutverk: Leið

Tegund: Gata

Staðhættir: A: 348993

N: 563031

Ástand: Ekki sést til fornleifa

Horfin: Óvíst

Friðlýst: Nei

Hættumat: Hætta

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

Reiðgatan á að vera staðsett við fjallstætur og liggur frá Hallsteinsnesi og yfir á Gröf. Í örnefnaskrá Hallsteinsnes segir; „Ferðamannagata hefur alltaf verið kölluð Reiðgötur af fólki í Gröf og Hallsteinsnesi. Þær fylgja hlíðarrótum innan frá Grímkelsstaðaá (raunar einnig Gröf) og út að Selkleifum, svo af og til út alla hlíð að Hallsteinsnesi.“³⁷

Minjalýsing:

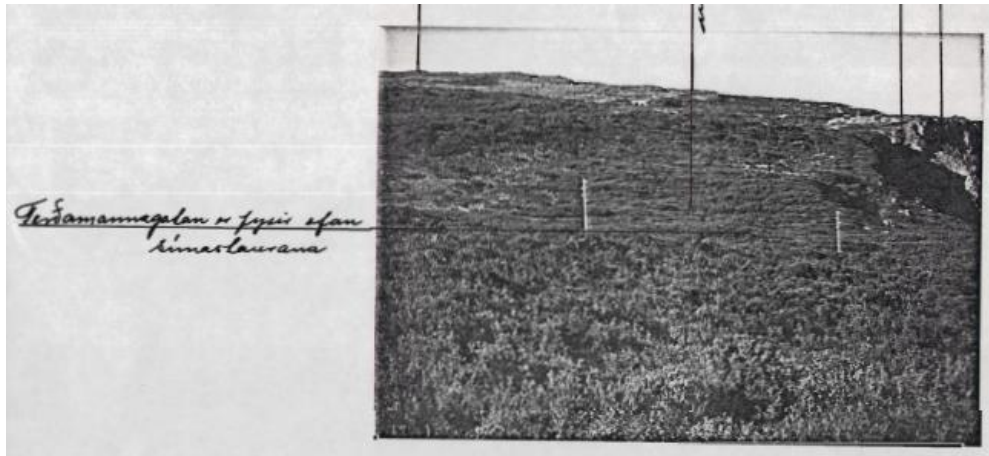
Gatan var ekki sjáanleg við fornleifaskráningu innan framkvæmdarsvæðis nýs vegar. Þó er hann líklega sjáanlegur á loftmynd og má greina út hvar gatan er líklega staðsett. Hluti af götunni liggur undir skeringar nýjar vegarins.

Mynd 27. Reiðgötur eða Ferðamannagata merkt inn á kort.

³⁶ Kristín Sylvía Ragnarsdóttir og Margrét Hrönn Hallmundsdóttir. 2022

³⁷ Örnefnaskrá Hallsteinsnes. nafnið.is

Mynd 28. Mynd þessi er fengin úr örnefnaskrá þar sem Jónína Hafsteinsdóttir færði inn örnefni eftir fyrirsögn Ólafs Ólafssonar frá Hallsteinsnesi. Þar merkir hún inn að Ferðamannagatan er fyrir aftan símastaurana.³⁸

Mynd 29. Hér fyrir miðju er varða [1788-289], aftan við hana sést í tvo símastaura. Þar fyrir aftan hefur Reiðgatan/Ferðamannagatan legið.

6. BARMUR

6.1 Saga Barms

Barmur, dýrleiki 12 hundruð. „Með Þorbirni loka kómu út Styrkárr, er hann gaf land í Barmi til móts við Hallstein.“³⁹[1238] Máldagi Gufudalskirkju. „Item er þetta maldagi i Gufudal ad Brandur biskup wigdi wnder suo witt takmark ad tyunder liggia þar til. Fra Jllugastaudum vr skalmar firdi. Fra quindis firdi. Kirkiu boli. Bæ. Klett. Mula. Kalfa dal. Eyri. Gallttargia. Klaufa staudum. Skala nesi. Vr gufudal fremra. Af brecku. Grou nesi. Midhus[um]. Diupa dal. Barme Hallsteinsnesi. Af hiollum.“⁴⁰[1363] Máldagi Ólafskirkju að Stað á Reykjanesi. „Stadur a reykianesi. Olafskirkia ad stad a reykianesi a heimaland

³⁸ Örnefnaskrá Hallsteinsnes. nafnið.is

³⁹ Ísl.sög. IV., Þorskfirðinga saga 1981: 337

⁴⁰ Diplomatarium Islandicum, Íslenskt fornbréfasafn. I. Hið íslenska bókmenntafjelag, Reykjavík, 1856-76: 522

allt j barmi oc mulaland j Þorskafirdi." ⁴¹[1397] Vilchinsbók. „Olafskirkia a stad a Reykianese a heimaland alltt og allt land j Barme og Mulaland j Þorskafirde." ⁴² [1487] Vitnisburður þriggja manna um máldaga kirkjunnar á Stað á Reykjanesi. „...skodat maldaga kirkiunnar a stad a reykianese suo latanda at hvn ætte landet allt j barme j diupafirde jinn ad gliufura..." ⁴³

Í örnenfaská segir; „Jörð í Gufudalssveit, næst Hallsteinsnesi austanvert við Djúpafjörð. Bærinn dregur nafn sitt af stöðu sinni í hlíðinni, er hún á barmi (brún) brekkunnar," ⁴⁴

6.2 Fornleifaskráning Barms

Númer: 1788-296

Hlutverk: Mógrafir

Tegund: Náma

Staðhættir: A: 348506 N: 566152

Ástand: Greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættumat: Mikil hætta

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

Mynd 30. Verið að skrá mógrafir [1788-296].

Mógrafirnar eru staðsettar á grösugu svæði sem nefnist Höfðahlíð og segir þar í Örnefnaskrá Barms: „Lítið innan Brunnlækjar (inn af bænum) er allhá klettabrík eða hjalli, sem nefnist næstahvarf. Hlíðin þar innar er grösug neðan götu, heitir Höfðahlíð allt inn að Höfðagili." ⁴⁵ Í um 300 m til norðurs frá bæjarstæðinu á Barmi eru greinanlegar mógrafir á grasfleti í um 100 m rétt neðan við veginn út á Hallsteinsnes.

Minjalýsing:

Allt þetta svæði (150 m x 50 m) virðist hafa verið notað til mótekju. Þar eru skurðir á víð og dreif og eru mógrafirnar um 60 cm á dýpt. Mógrafirnar voru skornar í stöllum suðvestan til og eru þeir sjáanlegir á mynd 29. Mikið af gróðri hefur vaxið yfir mógrafirnar og er mýri á svæðinu. Norður endi mógrafanna lendir undir nýjum vegi inn í Djúpadal.

⁴¹ Diplomatarium Islandicum, Íslenzkt fornbréfasafn. III., Hið íslenzka bókmenntafjlag, Reykjavík, 1896: 196

⁴² Diplomatarium Islandicum, Íslenzkt fornbréfasafn. IV., Hið íslenzka bókmenntafjlag, Reykjavík, 1897 :156

⁴³ Diplomatarium Islandicum, Íslenzkt fornbréfasafn. VI., Hið íslenzka bókmenntafjlag, Reykjavík, 1900-1904: 609.

⁴⁴ Örnefnaskrá Barms, bls 1.

⁴⁵ Örnefnaskrá Barms

Innan í mógröfinni, við suðaustur endann er þúst [1788-297] og er líklegt að þar hafi verið hús tengd mógröfunum.

Mynd 31. Horft yfir mógrafir [1788-296] við Höfðahlíð.

Númer: 1788-297

Hlutverk: Mótóft

Tegund: Þúst

Staðhættir: A: 348457 N:
566126

Ástand: Illgreinanlegar
fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættumat: Lítil hættu

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

Þústin er staðsett á svæði þar sem mógrafir eru og nefnist Höfðahlíð. Þústin er í um 70 m fjarlægð í vestur frá miðlínu fyrirhugaðs vegar inn í Djúpadal.

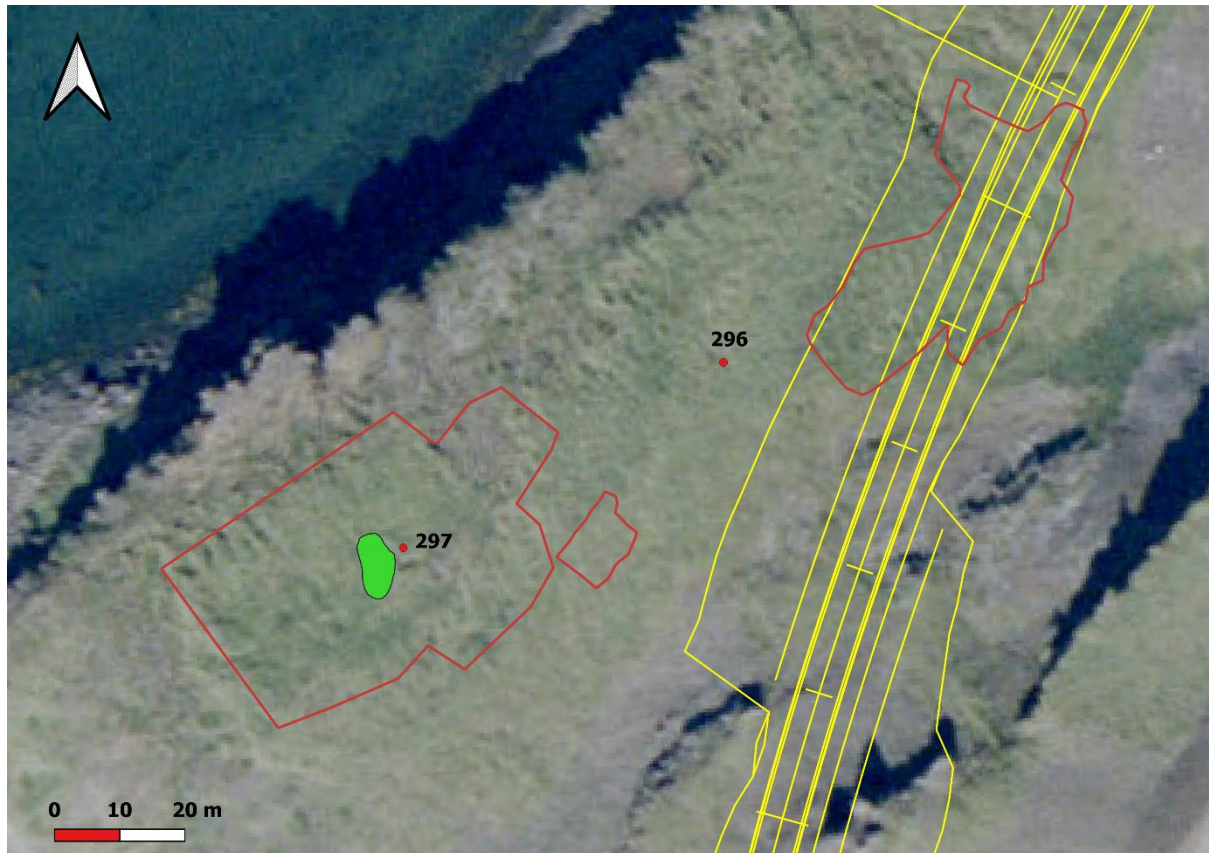
Minjalýsing:

Þústin er sporöskjulaga í laginu og er um 10 m að lengd og 5 m að breidd. Hæð þústarinnar er um 50 cm þar sem hún er hæst. Ekki var hægt að sjá móta fyrir veggjum

Mynd 32. Þúst [1788-297] á mótökusvæði við Höfðahlíð

en líklega var þarna mótóft eða móstæði þar sem mónum hafi verið hlaðið upp og hann geymdur eða þurrkaður.

Mynd 33. Mógröf [1788-296] mæld inn ásamt mögulegri mótóft [1788-297]

Númer: 1788-298

Hlutverk: Samgöngubót

Tegund: Varða

Staðhættir: A: 348647 N: 566628

Ástand: Heillegar fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættumat: Mikil hætta

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

Mynd 34. Varða [1788-298].

Varðan er staðsett efst á klöpp í um 166 m norðaustan við Hrísnis og 270 m neðan og vestan núverandi veg að Hallsteinsnesi. Varðan fer undir skeringar og vinnusvæði fyrirhugaðs vegar inn í Djúpadal.

Minjalýsing:

Varðan er steinhlaðin og er um 70 cm á lengd, 50 cm á breidd og 40 cm há. Varðan er í hættu vegna framkvæmda þar sem hún er staðsett innan vinnusvæðis vegar.

Númer: 1788-299

Hlutverk: Samgöngubót

Tegund: Varða

Staðhættir: A: 348745 N: 566926

Ástand: Greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættumat: Lítil hættu

Hættuorsök: Vegagerð

Mynd 35. Varða [1788-299].

Varðan er staðsett efst á klöpp í 55 m sunnan við Hálsá og í um 90 m fjarlægð í austur frá fyrirhuguðum vegi inn í Djúpadal.

Minjalýsing:

Varðan er steinhlaðin með einni röð af steinum og er um 50 cm í þvermál og um 20 cm há. Varðan er ekki í mikilli hættu þar sem hún er staðsett í um 90 m frá miðlínu vegar.

Númer: 1788-300

Hlutverk: Leið

Tegund: Gata

Staðhættir: A: 348770 N: 566711

Ástand: Vel greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættumat: Lítil hættu

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

Neðan, í um 115 m vestan við núverandi veg inn að Barmi er slóði sem virðist liggja í norður suður frá Hálsá eða Gljúfurá í áttina að túninu.

Mynd 36. Slóðinn [1788-300] sjáanlegur á milli gróðurs.

Minjalýsing:

Slóðinn er um 300 m langur og er sjáanlegur út frá uppblásnu svæði sunnan hálsár þaðan niður til suðurs og hverfur við klettabelti í um 270 m vestan við Hrísnæs. Vegurinn er ekki í hættu vegna framkvæmda fyrirhugaðs vegar inn í Djúpadal.

Númer: 1788-301

Hlutverk: Stekkur/ beitarhús

Tegund: Rúst

Staðhættir: A: 348676 N: 566725

Ástand: Vel greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættumat: Hætta

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

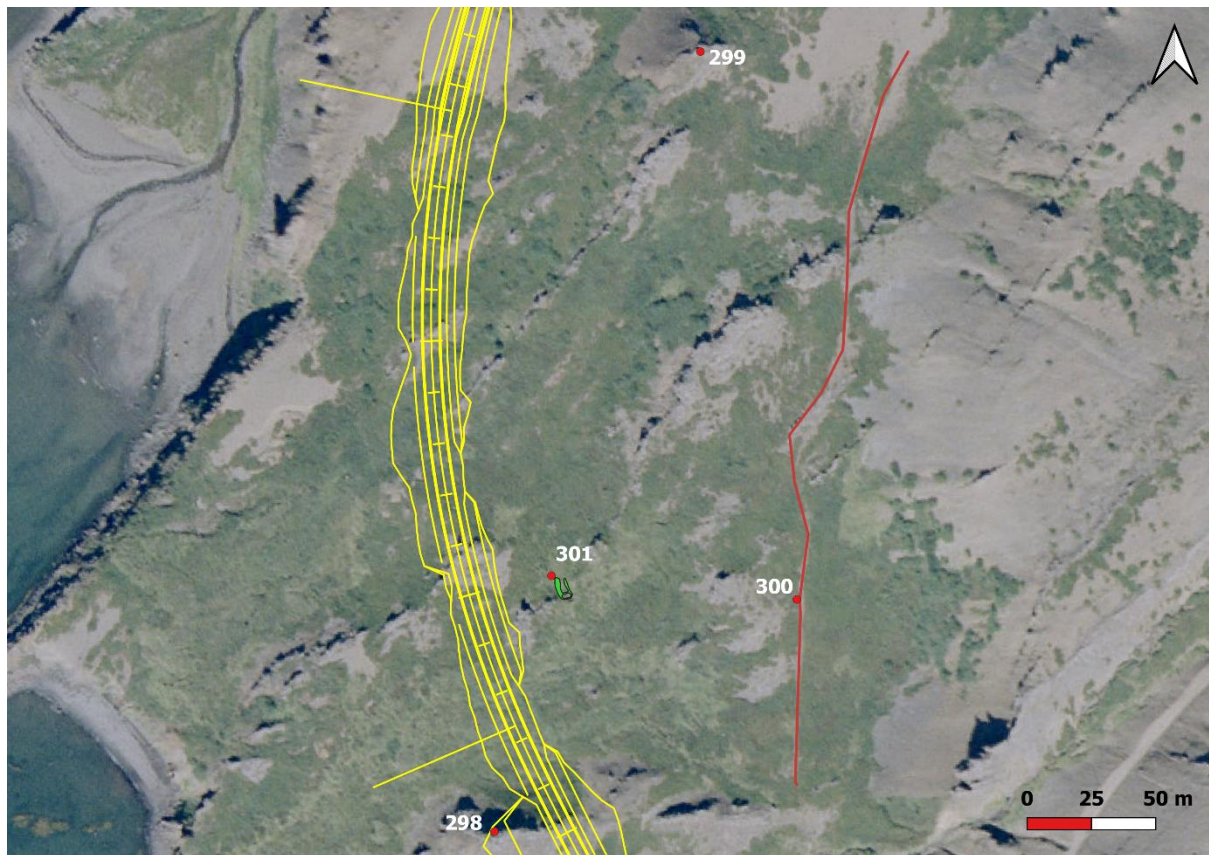
Rústin er í um 95 metra vestan við götu [1788-300] og er í 20 m austan við skeringar fyrirhugaðs vegs inn í Djúpadal.

Mynd 37. Rúst [1788-301] þar sjást steinahleðslur fremra hólfsins.

Minjalýsing:

Líklega er hér stekkur eða beitarhús. Þar eru tvö hól og er rústin alls 10 m að lengd og 4,5 m að breidd. Fremra hólfið (A) er hlaðið úr stein og ekkert torf sjáanlegt. Hólfið er opið í norðvestur endann og er opið um 1,5 m að breidd. Lengd hólfsins er 5 x 2 m og er veggir um 50 cm breiðir og hæð veggja um 20-50 cm háir. Innra hólfið (B) er um 3 m að lengd og 4,5 m að breidd. Suðvestur hlið hólfsins er náttúruleg klöpp og er um 80 cm hátt. Ekkert op er sjáanlegt á milli hólfa og er líklegt að þar hefur verið gengið inn ofan á vegg.

Mynd 38. Vörður [1788-298 og 1788-299], stekkur/ beitarhús [1788-301] og leið [1788-300] merkt inn á kort.

7. MIÐHÚS

7.1 Saga Miðhús

Dýrleiki 12 hundruð. "1805 er eyðihjáleigan Kot." [Johnsen] "Hann hafði ok gert bú at Hólum, þá er hitt var upp tekit, ok ræntan Þorgrím at Miðhúsum fimm hundruð sauða." [Sturl.saga II., Íslendinga saga, bls. 255] "Ok er þeir riðu innan frá Miðhúsum, þá váru menn úti á Hólum og þrættu um hvárt myndi fénaðr eða mannareid." [Sturl.saga. III. Íslendinga saga, bls. 73] [1238] Máldagi Gufudalskirkju. "Item er þetta maldagi i Gufudal ad Brandur biskup wigdi wnder suo witt takmark ad tyunder liggia þar til. Fra Jllugastaudum vr skalmar firdi. Fra quindis firdi. Kirkiu boli. Bæ. Klett. Mula. Kalfa dal. Eyri. Gallttargia. Klaufa staudum. Skala nesi. Vr gufudal fremra. Af brecku. Grou nesi. Midhus[um]. Diupa dal. Barme Hallsteinsnesi. Af hiollum." [D.I. I. Bls. 522] [1491-1518] Máldagi Gufudalskirkju. "Jtem a kirkian þessar jardir. Brecku, Midhus og kvyindisfiurd." [D.I.VII., bls 77-78].

Í örnefnaskrá Miðhúsa segir; „Jörð í Gufudalssveit næst utan við Djúpadal með Djúpafirði að vestanverðu. Þessi jörð er í eyði, en er nytjuð frá Djúpadal. Land þessarar jarðar er

tvískipt það er beggja megin fjarðarins. [...] Þá er það landið austan fjarðarins, sem tilheyrir Miðhúsum. Þetta svæði er vanalega nefnt Mýrarland og afmarkast af Gljúfurá móti Barmi og Kerlingargili.“⁴⁶

7.2 Fornleifaskráning Miðhúsa

Númer: 1788-302

Sérheiti: Sel

Hlutverk: Sel/ bústaður

Tegund: Tóft

Staðsetning: A: 348804 N:
567142

Ástand: Greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Hættumat: Lítil hættu

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

Staðhættir:

Rústirnar eru staðsettar við jaðar túns frá Djúpadal í um 215 m suðvestan við núverandi Vestfjarðarveg og um 100 m norðan við Hálsá eða Gljúfurá. Í örnefnaskrá Miðhúsa segir; „Utar og upp af hækkar nú landið, og heitir þar út undir Gljúfurá Sauðabólshöfði. Er þá komið upp úr neðstu brekkunum upp í Mýrarlandið. Verða þar fyrst fyrir allmiklar selrústir, Sel. Þar hafa verið beitarhús, og oft var búið þar. Annað sel var þar hærra uppi ofan vegar sem nefnt var Fornasel.“⁴⁷

Á síðunni Sögur og Sagnir segir um selið: „Tungan milli Hálsár og Kerlingargils heitir Mýraland og lá undir Miðhús, býli sem stóð vestanvert til Djúpafljórs. Þarna í tungunni var haft í seli frá Miðhúsum og ýmsir hafa talið að hér hafi staðið bærinn Þorgilsstaðir, sem nefndur er í Þorskfirðingasögu. Fyrir liðlega hundrað árum mátti sjá afargamlar tóttir austanvert við reiðgötuna upp á hálsinn.“⁴⁸

Í bókinni Þar minnst fjöll og firðir segir: „Jarðabók nefnir örnefnið Kot í Mýrarlandi og kveður leifar af girðingu og tóttum þar senda til að þarna hafi verið búið að fornu. Býlis

Mynd 39. Seljarústir [1788-302]

⁴⁶ Örnefnaskrá Miðhús, bls. 1.

⁴⁷ Örnefnaskrá Miðhús, bls. 3.

⁴⁸ Kjartan Ólafsson. 2019.

Þessa er ekki getið í Elsta máldaga Gufudalskirkju og hefur byggð þar því lagst af fyrir 1230. Meiri vafi leikur á um upplýsingar í fornritum. Landnáma segir Þorbjörn loka hafa numið Djúpafjörð og Grónes til Gufufjarðar. Son átti Þorbjörn, Þorgils að nafni, og bjó sá að sögn Landnámu að Þorgilsstöðum í Djúpafirði. Það örnefni er óþekkt, sagnir frá 19.öld herma að sá bær hafi verið þar sem Kot var. Kr. Kålund telur Þorgilsstaði vera eldra nafn á Miðhúsum og Sigurjón Jónsson að um sé að ræða eldra nafn á Djúpadal. Úr þessu verður tæplega skorið með nokkurri vissu héðan af. Sel var byggt á rústum Kots árið 1710 en seljabúskapur hefur vafalaust lagst þar niður fyrir 1800. Mældagar Gufudalskirkju frá 16. öld benda helst til Mýrarland hafi einhverju sinni verið sérstakt býli, þá í eyði.“

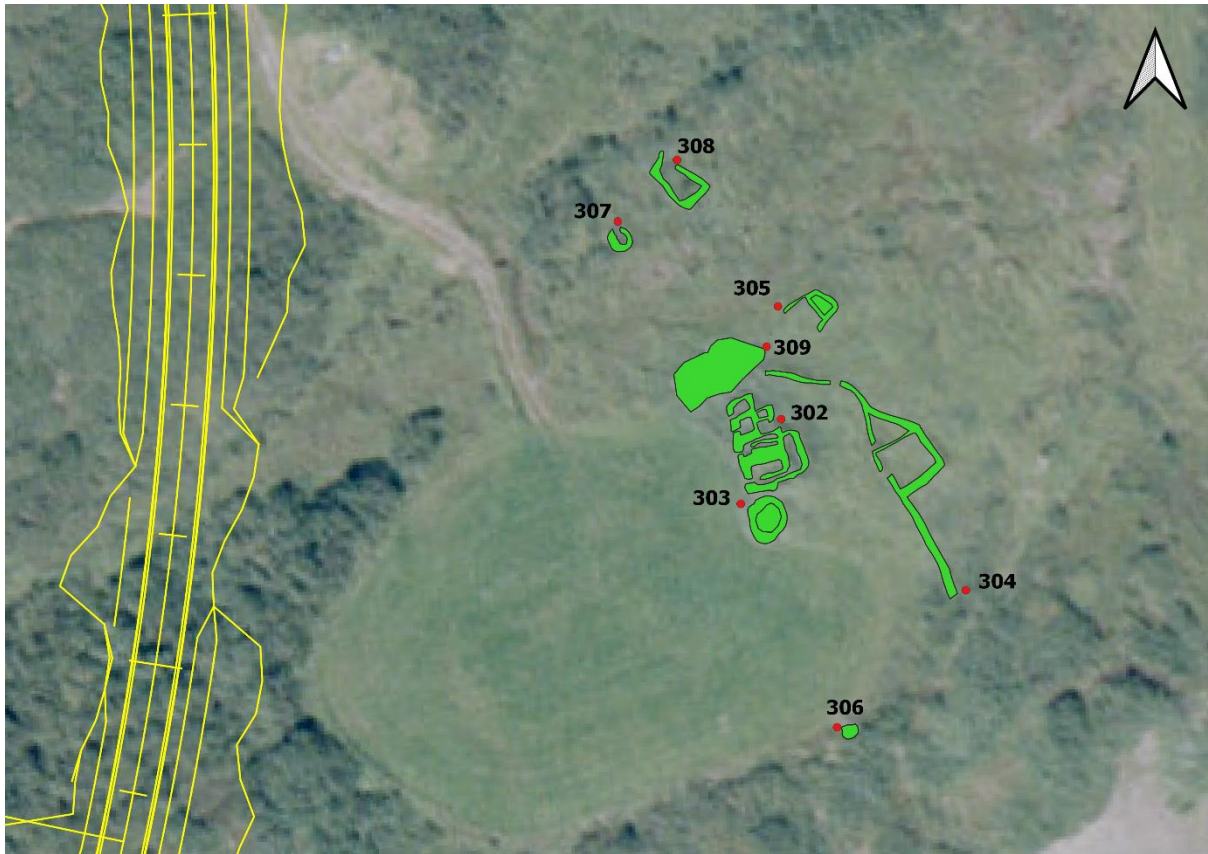
Í athugasemdum örnefaskrár Miðhúsa svaraði Samúel Zakaríasson, bóndi í Djúpadal spurningum. Þar segir um Selið: „Það sjást rústir á báðum seljunum, litlar á Fornaseli, en mjög miklar á Selinu. Þar hafa verið hlaðnir garðar úr torfi og grjóti.“⁴⁹

Tóftin er ekki í mikilli hættu þar sem hún er staðsett í 75 m fjarlægð frá fyrirhugaðri veglínu.

Minjalýsing:

Þar er sjáanlegt sjö hólfa rúst með hringlaga rúst [1788-303] rétt sunnan við. Alls er rústin 15 m á lengd og 10 m á breidd. Hæð rústarinnar er um 80 cm þar sem hún er hæst. Nyrst eru fjögur minni hólfa sem tengjast við fjárhúsin til suðurs.

⁴⁹ Örnefnaskrá Miðhús, Athugasemdir

Mynd 40. Minjar við Selið merkt inn á kort.

Númer: 1788-303

Hlutverk: Óþekkt

Tegund: Tóft

Staðhættir: A: 348799 N: 567130

Ástand: Illgreinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættumat: Lítil hættu

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

Tóftin er staðsett rétt sunnan við sel [1788-302] og í 88 m fjarlægð frá miðlínu fyrirhugaðs vegar inn í Djúpadal.

Minjalýsing:

Hringlaga þúst rétt sunnan við Selið. Þústin er mjög hringlaga og getur þar hafa verið fjárborg, byrgi eða skýli þar sem dæld er í miðju þess. Ekki er hægt að sjá greinilega vegg

og inngang inn í tóftina en þó má gera ráð fyrir að þeir séu þar undir. Tóftin er 7 m á lengd, 6 m á breidd og um 70-80 cm á hæð.

Mynd 41. Rauða örin bendir á þar sem hringlaga tóftin er staðsett við selið.

Númer: 1788-304

Hlutverk: Rétt

Tegund: Garðlag

Staðhættir: A: 348832 N: 567115

Ástand: Greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættumat: Lítil hætta

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

Rétt austan við sel [1788-302] er garðlag og rétt með tveimur hólfum á.

Minjalýsing:

Mynd 42. Túngarður sjáanlegur og fyrir miðja mynd sést í syðra hólfíð.

Garðlagið liggur í suðaustur-norðvestur þar sem það beygir svo til vesturs við norður endann. Garðlagið er 58 m langt og er 1,8 m breitt op í norður endanum. Tvö hólfr eru á réttinni, það syðra er ferkantað og er 6,5 m á lengd og 6,4 m á breidd með op til suðvesturs. Nyrðra hólfið er þríhyrningur í laginu og er 5,5 m á lengd 5 m á breidd með op á suðvestur hlið.

Númer: 1788-305

Hlutverk: Óþekkt

Tegund: Tóft, niðurgröftur

Staðhættir: A: 348805 N: 567160

Ástand: Illgreinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættumat: Lítil hætta

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

Mynd 43. Tóft og niðurgröftur [1788-305]. Þar sést niðurgröfturinn innan tóftarinnar fyrir miðju.

Um 7 m norðan og norðaustan við garðlag og rétt [1788-304] og 9 m vestan við þúst [1788-309] er illgreinanleg tóft og niðurgröftur. Tóftin er ekki í hættu vegna vegar inn í Djúpadal þar sem hún er staðsett í 90 m fjarlægð frá miðlínu vegar.

Minjalýsing:

Tóftin er illgreinanleg og virðist sem norðaustur endinn að innan sé niðurgrafinn að hluta til. Svo virðist sem op hefur verið inn í tóftina við suðvestur hliðina þar sem enginn veggur var sjáanlegur við fornleifaskráningu. Tóftin er 6,2 m á lengd og 5,2 m á breidd. Niðurgröfturinn er 3,2 m á lengd og 1,9 m á breidd að innanmáli. Ekki er vitað hvert hlutverk tóftarinnar hefur verið en líklega hefur hún tengst seljabúskapnum.

Númer: 1788-306**Hlutverk:** Brunnur**Tegund:** Niðurgröftur með hleðslu**Staðhættir:** A: 348811 N: 567095**Ástand:** Greinanlegar fornleifar**Horfin:** Nei**Friðlýst:** Nei**Hættumat:** Mikil hætta**Hættuorsök:** Vegagerð**Staðhættir:**

Mynd 44. Brunnur [1788-306] staðsettur sunnan við Selið [1788-302].

Utan við girðingu túnsins sunnan megin var steinhlaðinn brunnur staðsettur í um 40 metra sunnan við selið og í 110 m frá miðlínu fyrirhugaðs vegar inn í Djúpadal og því ekki í hættu vegna tilkomu vegar.

Minjalýsing:

Brunnurinn var steinhlaðinn og virðist hruninn inn á við. Brunnurinn er 2,5 m í þvermál og um 20 cm hár. Ekkert vatn var sjáanlegt í miðju brunnarins.

Númer: 1788-307**Hlutverk:** Óþekkt**Tegund:** Tóft**Staðhættir:** A: 348782 N: 567174**Ástand:** Greinanlegar fornleifar**Horfin:** Nei**Friðlýst:** Nei**Hættumat:** Lítil hætta**Hættuorsök:** Vegagerð**Staðhættir:**

Tóftin er staðsett í um 32 m norðan við sel [1788-302] og 8 m norðaustan við rúst [1788-308]. Tóftin er í lítilli hættu vegna vegar inn í Djúpadal þar sem hún er staðsett í 70 m fjarðlægð frá miðlínu vegar.

Minjalýsing:

Tóftin er mikið grasi gróin og er 8,8 m á lengd og 5,2 m á breidd. Op er inn í rústina við norður hornið. Veggir rústarinnar voru misháir þar sem þeir voru um 30 cm á hæð á

norður og norðausturhlið. Veggurinn á suður og suðvestur hlið var hærri þar sem hann var um 1 m á hæð.

Mynd 45. Fornleifafræðingur við skráningu tóftarinnar. Hér er hægt að sjá hæð veggja á suður hliðinni. Hæstur var hann um 1 m á hæð.

Númer: 1788-308

Hlutverk: Óþekkt

Tegund: Tóft

Staðhættir: A: 348791 N: 567184

Ástand: Illgreinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Friðlýst: Nei

Hættumat: Lítil hættu

Hættuorsök: Vegagerð

Staðhættir:

Litla tóftin er staðsett í 8 m suðvestan og 28 m norðvestan við sel [1788-302]. Tóftin er í lítilli hættu vegna vegar inn í Djúpadal þar sem hún er staðsett í 63 m fjarðlægð frá miðlínu vegar.

Mynd 46. Tóft [1788-308] er sjáanleg hér fyrir miðju.

Minjalýsing:

Tóftin er mikið grasi gróin og var 4 m á lengd og 3,5 m á breidd. Hæð veggja var um 40 cm þar sem hann var hæstur. 8,8 m á lengd og 5,2 m á breidd. Op er inn í rústina við norður endann.

Númer: 1788-309**Hlutverk:** Óþekkt**Tegund:** Þúst**Staðhættir:** A: 348802 N: 567153**Ástand:** Illgreinanlegar fornleifar**Horfin:** Nei**Friðlýst:** Nei**Hættumat:** Lítil hætta**Hættuorsök:** Vegagerð**Staðhættir:**

Rétt norðan, eða um 1,5 m frá selinu er stór þúst þar sem líklega eru fleiri en ein bygging. Tóftin er í lítilli hættu vegna nýs vegar inn í Djúpadal þar sem hún er staðsett í 75 m fjarðlægð frá miðlínu vegar.

Minjalýsing:

Erfitt var að greina út hvað væri þarna undir yfirborðinu, en þar var greinilegur hóll og var gróðurinn öðruvísi en gróðurinn í kring. Þústin var 14,8 m að lengd og 8 m á breidd. Mögulega hefur þarna verið einhverskonar útihús tengt seljabúskapnum.

Mynd 47. Hér fyrir miðju sést þústin sem var norðan við selið. Selið er svo sjáanlegt vinstra megin á myndinni fyrir miðju.

8. GRÓNES

8.1 Saga Grónes

Dýrleiki 12 hundruð. „Þorbjörn loki hét maðr, sonr Böðmóðs ór Skut. Hann fór til Íslands og nam Djúpafjörð ok Grónes til Gufufjarðar.“⁵⁰ „Grímkell hét frilluson, er bjó á Grímkelsstöðum út frá Gröf.“⁵¹ Máldagi Gufudalskirkju. „Item er þetta maldagi i Gufudal ad Brandur biskup wigdi wnder suo witt takmark ad tyunder liggia þar til. Fra Jllugastaudum vr skalmar firdi. Fra quindis firdi. Kirkiu boli. Bæ. Klett. Mula. Kalfa dal. Eyri. Gallttargia. Klaufa staudum. Skala nesi. Vr gufudal fremra. Af brecku. Grou nesi. Midhus[um]. Diupa dal. Barme Hallsteinsnesi. Af hiollum.“⁵²

Í Jarðabók Árna og Páls segir að útgangur sé í skárri lagi en skógur til raftviðar sé fyrir löngu uppeyddur en nóg skógur til kolagerða og eldiviðar. Torfrista og stunga nær enginn nema í túninu. Skelfiskfjara að nokkru gagni.⁵³

8.2 Fornleifaskráning Grónes

Númer: 1788-310

Hlutverk: Skáli

Tegund: Tóft

Staðsetning: A: 344134 N:
563113

Ástand: Illgreinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Hættumat: Mikil hætta

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

Staðhættir:

Mynd 48. Staðið í norður enda skálans horft til suðurs.

Túnið á Grónesi stendur á malarbakka og neðan við túnið er brekka og svo önnur slétta sem í dag er þakin berjalyngi niður að fjöruborði. Þar fundust með aðstoð dróna landnámsskáli og garðlag [1788-311].

⁵⁰ Ísl.sög. I., Landnámabók.1968: 98

⁵¹ Ísl.sög.IV., Þorskfirðinga saga.1981: 337

⁵² Diplomatarium Islandicum, Íslenzkt fornbréfasafn. III., Hið íslenska bókmenntafjelag, Reykjavík, 1909-13. I. :522.

⁵³ Árni Magnússon, Páll Vídalín, Jarðabók, VI.bindi.1981:221-222

Minjalýsing:

Sumarið 2021 var flogið dróna, seint um kvöld til að nýta skugga kvöldsólarinnar og mynda minjar við Grónes. Sú myndataka leiddi í ljós ummerki um minjar sem sér illa stað á jörðu niðri en koma vel í ljós við drónamyndatöku í góðu skyggni. Birtist þá bogalöguð bygging sem líktist mjög miðaldaskála. Strax var haft samband við minjavörð Vesturlands sem og Minjastofnun vegna þessa fundar og að tilmælum þeirra staðfest með borkjarna og könnunarholu að sannarlega var þarna um að ræða skálabyggingu sem er í miðju fyrirhugaðs vegstæðis. Hafist var handa við að grafa skálann í ágúst og er hægt að sjá niðurstöður fyrsta áfanga uppgrafterins í skýrslunni *Björgunarrannsókn á skálanum á Grónesi*.⁵⁴

Skálinn var bogadreginn og sneri í norður-suður með viðbyggðu smáhýsi til vesturs. Skálinn er um 18 m að lengd og 7 m á breidd. Smáhýsið var um 5 m á lengd og 5 m á breidd. Ofan og líklega sambyggt er garðlag [1788-311] sem liggur í ausur-vestur og tengist við matjurtagarð [1788-313] austan til.

⁵⁴ Kristín Sylvía Ragnarsdóttir og Margrét Hrönn Hallmundsdóttir. 2022.

Mynd 49. Skálinn er merktur hér inn á drónamynd sem var tekin seint á sumarkvöldi.

Númer: 1788-311

Hlutverk: Óþekkt

Tegund: Garðlag

Staðsetning: A: 344126 N: 563137

Ástand: Illgreinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Hættumat: Hætta

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

Staðhættir:

Túnið á Grónesi stendur á malarbakka og neðan við túnið er brekka og svo önnur slétta sem í dag er þakin berjalyngi niður að fjöruborði. Þar fundust með aðstoð dróna landnámsskáli [1788-310] og garðlag þetta.

Minjalýsing:

Ofan og líklega sambyggt skálanum [1788-310] er garðlag [1788-311] sem liggur í ausur-vestur og tengist við matjurtagarð [1788-313] austan til. Garðlagið er mikið lyngi og grasi gróið og var um 45 m langt og var breidd þess um 1,5 m.

Mynd 50. Garðlagið er rétt sjáanlegt á milli matjurtargarðs [1788-313] og þar sem er byrjað að taka af skálanum [1788-310].

Númer: 1788-312

Eldra númer: 1788-207

Hlutverk: Rétt/ sláturhús

Tegund: Hleðsla

Staðsetning: A: 344056 N:
563204

Ástand:

Horfin: Nei

Hættumat: Hætta

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

Staðhættir:

Niður við sjó vestur af túni Gróness eru hleðslur upp við kletta. Réttin er staðsett í 245 m suðvestan við bæjarhólinn á Grónesi. Hluti af byggingunni mun lenda undir skeringar og vinnusvæði. Að beiðni minjastofnunar átti einungis að merkja minjarnar.

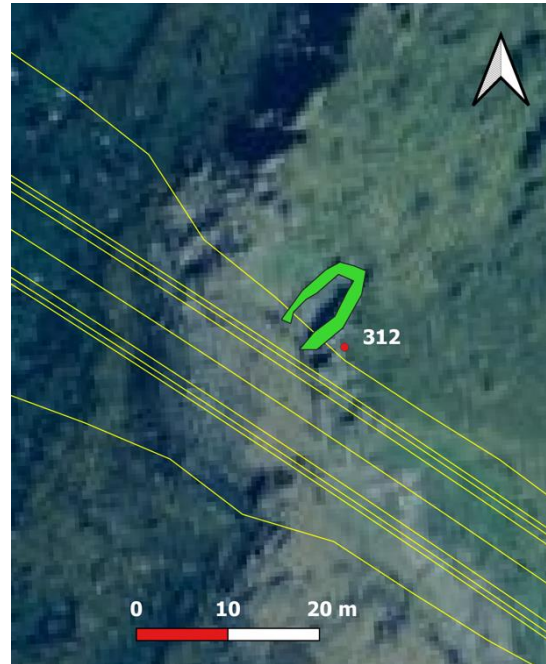
Minjalýsing:

Mynd 51. Aðhaldið eða sláturhúsið viður við sjó á Grónesi.

Við skráningu árið 2015 voru þessar hleðslur skráðar sem byrgi eða rétt. Við frekari athugun og heimildarvinnu hafa þessar hleðslur verið notaðar sem rétt fyrir sláturhús.

Í bókinni Þar minnst fjöll og firðir segir um sláturhúsið á Grónesi á árunum 1946-47: „Á Grónesi og Þórisstöðum var slátrað undir beru lofti en innanhúss í Múla síðustu árin. Bændur í Gufufirði ráku sláturfé út á Grónes og inn á Grónestún, sem var girt. Þar var það geymt yfir nóttina, en rekið í rétt niður við sjó snemma næsta dag. Bárujárnsskúr var skammt fyrir ofan réttina o við erfi gafl hans var reistur gálgi.“⁵⁵

Mynd 52. Rétt [1788-312] merkt inn á kort.

Sláturhúsið er hlaðið úr grjóti og stendur upp við klett sem myndar eina hlið þess. Sláturhúsið er 4 m á lengd og 2 m á breidd og eru veggir um 1m á hæð.

Númer: 1788-313

Eldra númer: 1788-206, BA-53: 023

Hlutverk: Matjurtargarður

Tegund: Garðlag

Staðsetning: A: 344183 N: 563121

Ástand: Heillegar fornleifar

Horfin: Nei

Hættumat: Hætta

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

Staðhættir:

Í örnefnaskrá Grónes segir um þessa garða: „Neðan undir túninu á Gróunesi er grasigróið svæði, nefnt Garðar. Er nafnið dregið af mörgum garðlögum, er þar voru í hvamminum, t.d. þrír garðar í hvamminum næst við tangann. Víða sjást þessar gömlu hleðslur.

⁵⁵ Ástvaldur Guðmundsson og Lýður Björnsson. 2012. Bls. 83

Guðmundur Jónsson heyrði þetta nefnt þrælavirki, og fylgdi því sú skýring, að húsbændur hafi látið þræla sína hafa land til ræktunar og skildu þeir eiga afraksturinn."⁵⁶

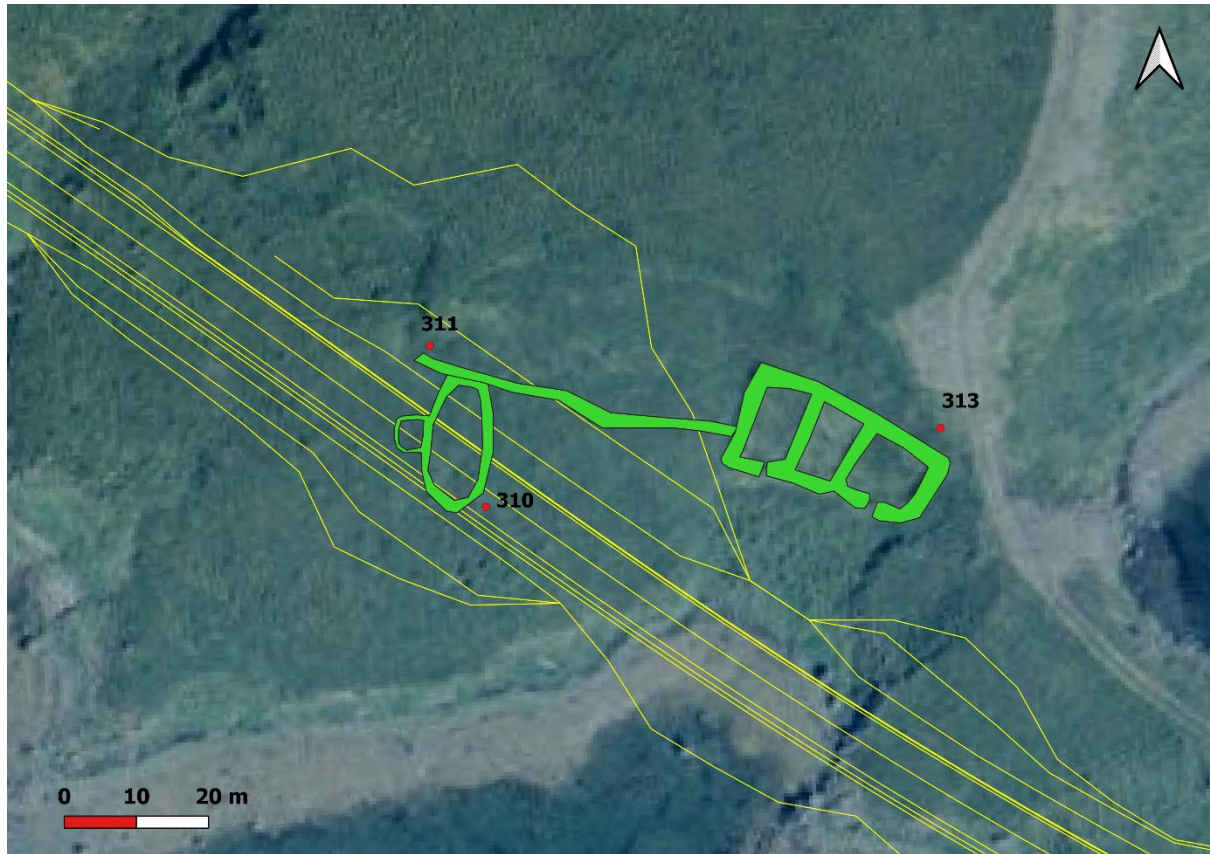
Fyrirhugaður vegur fer rétt fram hjá görðunum. Minjastofnun fór fram á að garðarnir yrðu merktir og var það gert sumarið 2021.

Minjalýsing:

Ólíklegt er að þessir garðar séu þar sem þrælagarðar eru staðsettir. Garðar þessir minna helst á matjurtagarða og virðast hafa verið í notkun á síðustu búsetustigi á Grónesi. Enn eru sjáanlegir kýfðir teigar með rásam á milli innan hólfana. Frekari líkur eru á því að þrælagarðar sé garður [1788-316] sem liggur neðan við túnið á Grónesi.

Minjar þessar eru all sérstakar, garðarnir standa í skjólsælum hvammi mót suðri neðan við túnið á Gróunesi. Þeir eru þrjú nokkuð stór hólf og er innangengt í tvö þeirra. Veggir eru grónir og töluvert háir eða um 1,20 m. Garðarnir eru 27 m á breidd og 14 m á lengd. Hæð þeirra bendir þó frekar til að þeir séu ekki mjög fornir, miðað við hversu sokknir garðar og veggir skálans eru. Líklega er um garða að ræða sem eru tilkomnir eftir að matjurtarrægt hófst á Íslandi, Greinilegt er hvar torfið í garðana var tekið því djúp hola er framan við þá sem ekki hefur fyllst upp.

⁵⁶ Örnefnaskrá Grónes

Mynd 53. Skáli [1788-310], garðlag [1788-311] og matjurtargarður [1788-313] merktir inn á kort.

Númer: 1788-314

Eldra númer: 1788-208

Hlutverk: Kirkjugarður

Tegund: Legstaður

Staðsetning: A: 344230 N: 563244

Ástand: Illgreinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Hættumat: Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

Staðhættir:

„Á bökkunum austur og niður af túninu er Gróuhóll, upp af Naustahvammi. Garðlag var kringum hólinn, sem veðrun og tímans tönn hefur nú að mestu numið brott.“⁵⁷ Gróuhóll er grafreitir Gróu landnámskonu, stór haugur og leiði í kring. Það var talið kristið fólk, af

⁵⁷ Örnefnaskrá Gróness

því að leiðin snúa þannig. Var eitt sinn grafið í hauginn, og áttu þá að hafa fundist auðæfi."⁵⁸

Garðlagið eða kirkjugarðurinn er staðsettur umhverfis Gróuhól [1788-315] í um 200 m suðaustan við bæjarhólinn á Grónesi. Ekki hefur verið staðfest með rannsóknum að um sé að ræða kirkjugarð en það verður að teljast mjög líklegt.

Minjalýsing:

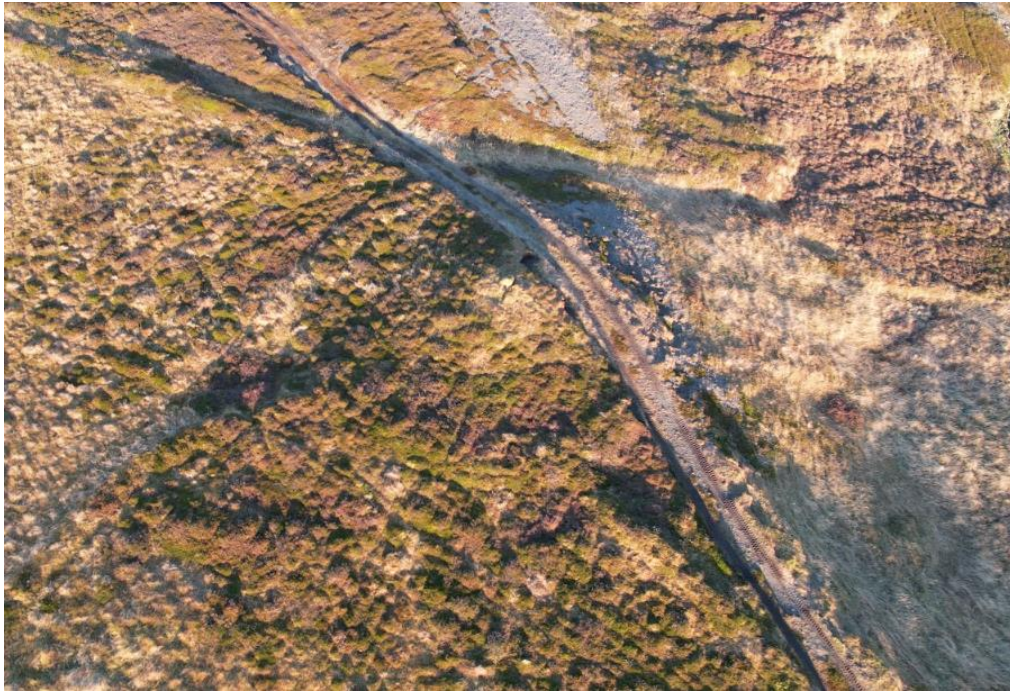
Garðlagið í kringum kirkjugarðinn er ekki mjög greinilegt á yfirborði en sést vel á loftmyndum. Það virðist hafa verið hringlaga en vegslóða hefur verið rutt þar austan megin við og með skemmt eyðilagt austurhlið garðsins. Í miðju garðsins er svo Gróuhóll [1788-315]. Við gerð vegslóða niður í fjöru hefur garðurinn raskast að hluta til austan megin.

Í bókinni *Þar minnst fjöll og firðir* segir „Menn hafa talið sig geta bent á kuml Gró þessarar talsvert niður af Grónesbæ. Staðurinn ber merki um umrót. Sigurjón Jónsson frá Djúpadal kveður Jón nokkurn hafa grafið í kumlið og haft burt eitthvað af silfurmunum og hefur þetta eftir gamalli konu á Grónesi. Jón þessi hefur væntanlega grafið í kumlið á 19.öld.“⁵⁹

Við vettvangsrannsókn á svæðinu sumarið 2021 kom í ljós að greinilegur torfveggur væri sjáanlegur í sverði. Var það líklega af garðlaginu en einnig var torf og steinaröð sjáanleg út frá Gróuhól [1788-315]. Garðlagið minnir helst á fornan kirkjugarð. Í örnefnaskrá er talað um leiði í fleirtölu og því líklegt að nokkur leiði hafi einhvern tímann verið sjáanleg. Garðlagið er 50 x 40 m á stærð.

⁵⁸ Viðbætur við Örnefnaskrá Gróness

⁵⁹ Ástvaldur Guðmundsson og Lýður Björnsson. 2012. Bls. 82

Mynd 54. Líklegur kirkjugarður [1788-314] umhverfis Gróuhóll [1788-315].

Númer: 1788-315

Eldra númer: 1788-208

Sérheiti: Gróuhóll/ Gróuleiði

Hlutverk: Bænhús/ kirkja/ dys

Tegund: Tóft/ Legstaður

Staðsetning: A: 344235 N: 563229

Ástand: Greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Hættumat: Engin hættu ef bráðabirgðabrú verður notuð. Mikil hættu ef slóði niður á Grónes verður farinn.

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

Staðhættir:

„Á bökkunum austur og niður af túninu er Gróuhóll, upp af Naustahvammi. Garðlag var kringum hólinn, sem veðrun og tímans tönn hefur nú að mestu numið brott.“⁶⁰ Gróuhóll er grafreitir Gróu landnámskonu, stór haugur og leiði í kring. Það var talið kristið fólk, af

Mynd 55. Hér sést Gróuhóll fyrir miðju innan kirkjugarðs [1788-314], þar sést hvernig vegurinn niður að sjó hefur raskað hólnum.

⁶⁰ Örnefnaskrá Gróness

því að leiðin snúa þannig. Var eitt sinn grafið í hauginn, og áttu þá að hafa fundist auðæfi."⁶¹

Gróuhóll er staðsettur innan í hinum líklega kirkjugarði [1788-314] í um 200 m suðaustan við bæjarhólinn á Grónesi.

Minjalýsing:

Í bókinni *Þar minnst fjöll og firðir* er talað um kuml þetta, þar segir: „*Sagnir herma að þar hafi fyrst búið Gró nokkur, hjákona Hallsteins goða á Hallsteinsnesi, nesið var þó í landnámi Þorbjarnar loka Djúpfirðings. Menn hafa talið sig geta bent á kuml Gró þessarar talsvert niður af Grónesbæ. Staðurinn ber merki um umrót. Sigurjón Jónsson frá Djúpadal kveður Jón nokkurn hafa grafið í kumlið og haft burt eitthvað silfurmunum og hefur þetta eftir gamalli konu á Grónesi. Jón þessi hefur því væntanlega grafið í kumlið á 19.öld.*“⁶²

Niðurgroftur sést í miðjum hólnum líklega eftir umrædda könnun. Gróuhóll er greinanlegur á yfirborði og á loftmynd. Í kringum Gróuhól er garðlag sem minnir helst á fornan kirkjugarð. Við gerð vegslóða niður í fjöru hefur Gróuhóll raskast að hluta til austan megin. Við vettvangsrannsókn á svæðinu sumarið 2021 kom í ljós að greinilegur torfveggur væri sjáanlegur í sverði. Var það líklega af garðlagi [1788-314] en einnig var torf og steinaröð sjáanleg út frá Gróuhól. Þess má álykta að þar hafi verið fornt bænhús eða kirkja með torfhlöðnum hringlaga kirkjugarði í kring. Ekki er víst um hvort þarna sé grafreitir Gróu líkt og kemur fram í örnefnaskrá. Gróuhóll er um 14 m að lengd og 13 m á breidd.

Mynd 56. Til vinstri er hægt að sjá hringlaga kirkjugarð [1788-314] sem er skorinn af hinu líklega Þrælavirki [1788-316] til hægri. Innan kirkjugarðsins rétt við slóðann niður að sjó er hægt að sjá móta fyrir Gróuhól [1788-315].

⁶¹ Viðbætur við Örnefnaskrá Gróness

⁶² Ástvaldur Guðmundsson og Lýður Björnsson. 2012. Bls. 82

Númer: 1788-316

Hlutverk: Óþekkt

Tegund: Garðlag

Staðsetning: A: 344219 N: 563196

Ástand: Greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Hættumat: Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

Staðhættir:

„Á bökkunum austur og niður af túninu er Gróuhóll, upp af Naustahvammi. Garðlag var kringum hólinn, sem veðrun og tímans tönn hefur nú að mestu numið brott.“⁶³

Minjalýsing:

Líklegt er að hér séu svokallað Þrælavirki sem nefnt var í örnefnaskrá, en þar var sagt að matjurtargarðar [1788-312] væru kallaðir Þrælavirki.

Garðlagið er mjög greinilegt á yfirborði og sést vel á loftmyndum. Það virðist vera hringlaga. Garðlagið virðist vera raskað af hringlaga garði [1788-314] sem minnir helst á fornan kirkjugarð. Eða að garðurinn var byggður upp að líklegum kirkjugarði [1788-314]. Garðlagið er 50 x 40 m á stærð. Innan garðlagsins má greina þústir sem líklega eru byggingar. Líklegt er að minnsta kosti séu 2-3 byggingar innan garðlagsins.

Mynd 57. Hér er hið líklega Þrælavirki fyrir miðju og er kirkjugarður [1788-039] sjáanlegt í norðaustur horni.

⁶³ Örnefnaskrá Gróness

Mynd 58. Minjar merktar inn á kort þar eru hringlaga kirkjugarður [1788-314] sem er skorinn af hinu líklega Þrælavirki [1788-316] til hægri. Innan kirkjugarðsins er Gróuhóll [1788-315]. Slóðinn niður á Grónes sker garðlag [1788-317] og suðausturhlíð Gróuhóls [1788-315] og kirkjugarðs [1788-314].

Númer: 1788-317

Eldra númer: 1788-200, BA-53: 021

Hlutverk: Túngarður

Tegund: Garðlag

Staðsetning: A: 344194 N: 563362

Ástand: Vel greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Hættumat: Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

Staðhættir:

Mynd 59. Garðlag [1788-317] er hér fyrir miðju.

Austan megin við bæjarstæðið sést móta fyrir túngarði sem liggur meðfram túninu í átt til sjávar. Túngarðurinn stendur um 7 m austan við tóft [1788-318].

Minjalýsing:

Garðurinn er um 200 m langur, vel útflattur og gróinn en hann er um 0,40 m á hæð og um 1,2 m á breidd og sker sig vel út úr landslaginu. Garðlagið hefur verið raskað við gerð vegslóða sem liggur niður að sjó. En garðinn er að sjá beggja vegna við þennan vegslóða.

Númer: 1788-318**Eldra númer: 1788-197****Hlutverk:** Útihús**Tegund:** Tóft**Staðsetning:** A: A:344218

N: 563274

Ástand:**Horfin:** Nei

Hættumat: Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.

Hættuorsök: Vegagerð**Friðlýst:** Nei

Mynd 60. Tóft [1788-318] sést hér á myndinni neðan við mögulegan kirkjugarð [1788-039] og þrælavirki [1788-316].

Staðhættir:

Um 22 m norðan við mögulegan kirkjugarð [1788-315] og hið meinta þrælavirki [1788-316]. Tóftin stendur innan túngarðs og er 7 m vestan við túngarð [1788-317].

Minjalýsing:

Rústin er útihús með hlöðu aftan við. Veggir eru grónir um 1,20 m á hæð og er rústin opin til suðurs. Rústin er 15 m á lengd að utanmáli og 6 m á breidd

Númer: 1788-319**Eldra númer: 1788-194****Hlutverk:** Túngarður**Tegund:** Garðlag**Staðsetning:** A: 344216 N: 563477**Ástand:** Illgreinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Hættumat: Engin hættu ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hættu ef slóði niður á Grónes verður farinn.

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

Staðhættir:

Við hlið rústarbungurnar er mjög gamalt garðlag sem er mjög sokkið og liggur eins og nýrri og lengri túngarðurinn. Líklega er um mjög gamlan túngarð að ræða og túnið hefur verið stækkað síðar og nýr garður reistur.

Minjalýsing:

Garðurinn er 47 m að lengd og er mjög útflattur. Við miðju hans virðist vera hólfi á garðinum en það er mjög ógreinilegt og getur einnig verið náttúrulegar þúfur líkt og er að sjá á öllu túninu.

Mynd 61. Túngarður [1788-319] er að sjá efst á myndinni fyrir miðju. Þar virðist vera ferkantað hólfi fyrir miðju þess.

Númer: 1788-320

Eldra númer: 1788-209, BA-53: 009

Hlutverk: Náthagi/ byrgi/ rétt

Tegund: Hleðsla

Staðsetning: A: 344295 N: 563540

Ástand: Vel greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Hættumat: Engin hættu ef
bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil
hættu ef slóði niður á Grónes verður
farinn.

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

Staðhættir:

„Upp af túni var brekkan kölluð Bólbrekka. En austan við brekkuna Byrgisklettur, og niður
af þeim var Byrgið, sem þeir drógu nafn sitt af.“⁶⁴

Að beiðni minjastofnunar var náthaginn merktur þar sem náma 118 væri við þessar
minjar.

Minjalýsing:

Neðan við klettana er hlaðinn rétt. Inn af henni er hólfr sem líka er hlaðið. Er líklegt að
þarna sé um að ræða náthaga eða kvíar. Stærð réttarinnar eða náthagans er 43 m á lengd
og 23 m á breidd frá klettunum sem mynda eina langhliðina. Litla réttin sem byggð er við
klettana innan þeirrar stóru er 4x2 m. Náthaginn hefur verið merktur að kröfu
Minjastofnunar.

Mynd 62. Kró inn af réttinni við náthagann

⁶⁴ Örnefnaskrá Gróness

Númer: 1788-321**Eldra númer:** 1788-210,

BA-53:009

Hlutverk: Garðlag**Tegund:** Hleðsla**Staðsetning:** A: 344265 N: 563505**Ástand:** Vel greinanlegar fornleifar**Horfin:** Nei**Hættumat:** Lítil hættu af slóða en mikill ef efnistaka verður á þessum stað.**Hættuorsök:** Vegagerð**Friðlýst:** Nei**Staðhættir:**

Við hliðina á réttinni sem stendur við Byrgiskletta er grjóthlaðið garðlag. Garðurinn liggur austur af veginum sem liggur niður Grónesið.

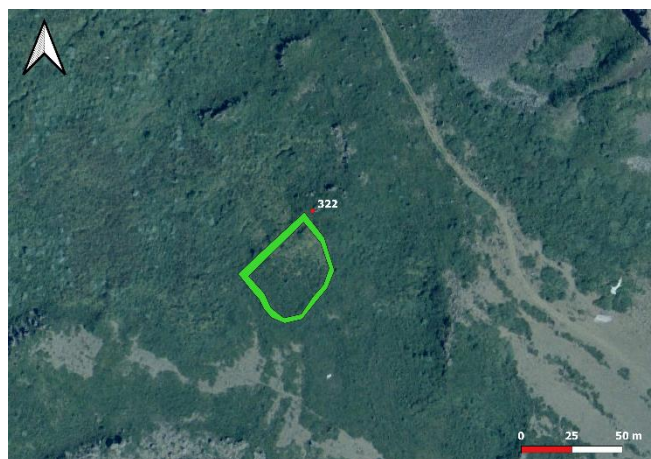
Að beiðni minjastofnunar var garðlagið merkt þar sem náma 118 á að vera við þessar minjar.

Minjalýsing:

Garðurinn er grjóthlaðin og sér vel í hleðslur, er líklega til að króa af fé sem hefur verið að koma meðfram fjallinu og verið að fara með í nátthagann eða réttina.

Mynd 63. Garðlag sem líklega hefur verið notað til að króa af fé sem rekið var í réttina.

Númer: 1788-322**Eldra númer:** 1788-211, BA-53: 010**Hlutverk:** Aðhald**Tegund:** Garðlag**Staðsetning:** A: 343931 N: 563766**Ástand:** Illgreinanlegar minjar**Horfin:** Nei**Hættumat:** Lítil hættu.**Hættuorsök:** Vegagerð**Friðlýst:** Nei**Staðhættir:**

Mynd 64. Aðhald [1788-322] norðan við túnið á Gróunesi.

"Háhornið fremst á fjallinu er nefnt Hyrna. Nokkuð vestur af henni er grasigróíð skarð gegnum fjallið, sem heitir Fannskarð. Niður af Fannskarði eru Fannskarðsmýrar. Bæjarmegin við þær er eitt hringlaga garðlagið." ⁶⁵

Minjalýsing:

Garðlagið var illgreinanlegt á yfirborði en fannst við drónakönnun á svæðinu og með því var hægt að staðsetja garðlagið á loftmynd innan gróðursins. Garðlagið er 44 m á lengd og 36 m á breidd.

Númer: 1788-323**Eldra númer:** BA-53: 022**Hlutverk:** Óþekkt**Tegund:** Tóft**Staðsetning:** A: 344224 N: 563413**Ástand:** Illgreinanlegar fornleifar**Horfin:** Nei

Hættumat: Engin hætta ef bráðabirgðabréu verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.

Hættuorsök: Vegagerð**Friðlýst:** Nei**Staðhættir:**

Austast í túninu er ógreinileg tóft. Tóftin stendur austan megin við túngarðinn og rétt við vegslóðann sem liggur niður að sjó. Tóftin var ekki skráð árið 2015 þar sem engin hætta var á að þessar minjar yrðu fyrir skemmdum.

Minjalýsing:

Tóftin er með eitt hól og er op í norður. Tóftin er 9 m á lengd og 5 m á breidd.

⁶⁵ Örnefnaskrá Gróness

Mynd 65. Tóft [1788-323] sjáanleg hér innan rauða hringsins austan við túngarð [1788-317]

9. BREKKA

9.1 Saga Brekku

Máldagi Gufudalskirkju. „Item er þetta maldagi i Gufudal ad Brandur biskup wigdiwnder suo witt takmark ad tyunder liggia þar til. Fra Jllugastaudum vr skalmar firdi. Fra quindis firdi. Kirkiu Boli. Bæ. Klett. Mula. Kalfa dal. Eyri. Gallttargia. Klaufa staudum. Skala nesi. Vr gufudal fremra. Af brecku. Grou nesi. Midhus[um]. Diupa dal. Barme Hallsteinsnesi. Af hiollum.“⁶⁶ [1397] Vilchinsbók. „Kirkia j Gufudaler helgud Gudi oc worri frv. Og hinum helga krossi. Hun á allt heimaland oc Hofstadi med ollumm gognum oggiædum. Skog æ Melanesi med Hofstodum og allann skog fra Geithusgile og vpp ad Miallgile. Manadarbeit

⁶⁶ Diplomatarium Islandicum, Íslenzkt fornbréfasafn. I. Hið íslenzka bókmenntafjelag, Reykjavík, 1906-13:522.

iBrekku-land." ⁶⁷ [1491-1518] Máldagi Gufudalskirkju. „*Item a kirkian þessar jarðir. Brecku, Midhus og kvýndisfjauð." ⁶⁸

9.2 Fornleifaskráning Brekku

Númer: 1788-324

Hlutverk: Eyktarmark

Tegund: Varða

Staðsetning: A: 343821 N: 564574

Ástand: Vel greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Hættumat: Engin hætta ef bráðabirgðabrú verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

Staðhættir:

Varðan er staðsett á klöpp rétt við veginn inn að

Grónesi. Varðan er mjög nálægt þar sem jarðirnar Grónes og Brekka mætast og er því líklegast eyktarmark.

Minjalýsing:

Varðan er um 1 m í þvermál og um 50 cm há. Varðan er hlaðin úr grjóti sem er svipað að stærð og er hún hlaðin út 4-5 lögum af steinum.

Númer: 1788-325

Hlutverk: Stekkur/ beitarhús

Tegund: Tóft

Staðsetning: A: 344119 N: 565199

Ástand: Greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Mynd 66. Varðan bið landamerki Grónes og Brekku.

Mynd 67. Stekkur/ beitarhús [1788-325] merkt inn á kort.

⁶⁷ Diplomatarium Islandicum. Íslenzkt fornbréfasafn. IV., Hið íslenzka bókmenntafjelag, Reykjavík, 1923-32 :153

⁶⁸ Diplomatarium Islandicum, Íslenzkt fornbréfasafn. VII., Hið íslenzka bókmenntafjelag, Reykjavík, 1909-13. Diplomatarium Islandicum. Íslenzkt fornbréfasafn. VI., Hið íslenzka bókmenntafjelag, Reykjavík, 1903-1907:77-78

Hættumat: Engin hættu ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hættu ef slóði niður á Grónes verður farinn.

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

Staðhættir:

Í örnefnaskrá segir: „Upp af Hestahólnum fer hlíðin hækkandi. Upp og fram af þeim er Húsgaflsbrekka. Upp af henni er hátt holt, sem heitir Húsgafl og dregur nafn af lögun. Þar var eitt sinn býli, svo beitarhús og nú stekkjarrústir.“⁶⁹

Minjalýsing:

Líklegt er að hér séu stekkjarrústirnar sem talað var um í örnefnaskrá. Alls eru hér þrjár tóftir [1788-325, 1788-326 og 1788-327] og virðast þær greinilegri á yfirborði en aðrar rústir á svæðinu. Stekkurinn er með eitt hólf og op til austurs. Tóftin er 8,6 m á lengd og um 7 m á breidd.

Borkjarni 9 var tekinn í miðju rústarinnar til að kanna hvort einhverja mannvist væri að finna innan rústarinnar. Með borkjarnarannsókn kom í ljós að þar væri torfleifar en engin gólfög voru að finna og því líklegast er þarna sé stekkur eða beitarhús. Í skýrslunni *Fornleifarannsóknir innan áhrifasvæði nýs Vestfjarðavegar (60) frá Bjarkalundi að Skálanesi í Reykhólahreppi* ⁷⁰ er hægt að sjá niðurstöður borkjarnarannsóknarinnar.

⁶⁹ Örnefnaskrá Brekku

⁷⁰ Kristín Sylvía Ragnarsdóttir og Margrét Hrönn Hallmundsdóttir. 2022

Mynd 68. Hér eru Stekkir/ beitarhús [1788-325] lengst til vinstri neðst, stekkur/ beitarhús [1788-326] til hægri og stekkur/ beitarhús [1788-327] efst fyrir miðju.

Númer: 1788-326

Hlutverk: Stekkur/ beitarhús

Tegund: Tóft

Staðsetning: A: 344137 N: 565185

Ástand: Greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Hættumat: Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

Staðhættir:

Í ornefnaskrá segir: „Upp af Hestahólnum fer hlíðin hækkandi. Upp og fram af þeim er Húsgaflsbrekka. Upp af henni er hátt holt, sem heitir Húsgafl og dregur nafn af lögun. Þar var eitt sinn býli, svo beitarhús og nú stekkjarrústir.“⁷¹

Minjalýsing:

Mynd 69. Stekkur/ beitarhús [1788-326] merkt inn á kort.

⁷¹ Örnefnaskrá Brekku

Líklegt er að hér séu stekkjarrústirnar sem talað var um í örnefnaskrá. Alls eru hér þrjár tóftir [1788-325, 1788-326 og 1788-327] og virðast þær greinanlegri á yfirborði en aðrar rústir á svæðinu. Stekkurinn er tvíhólfa og með op til vesturs. Stekkurinn er 14,2 m á lengd og um 7,5 m á breidd.

Númer: 1788-327

Hlutverk: Stekkur / beitarhús

Tegund: Tóft

Staðsetning: A: 344142 N: 565203

Ástand: Greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Hættumat: Engin hætta ef bráðabirgðabruð verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

Staðhættir:

Í örnefnaskrá segir: „Upp af Hestahólnum fer hlíðin hækkandi. Upp og fram af þeim er Húsgaflsbrekka. Upp af henni er hátt holt, sem heitir Húsgafl og dregur nafn af lögun. Þar var eitt sinn býli, svo beitarhús og nú stekkjarrústir.“⁷²

Minjalýsing:

Líklegt er að hér séu stekkjarrústirnar sem talað var um í örnefnaskrá. Alls eru hér þrjár tóftir [1788-325, 1788-326 og 1788-327] og virðast þær greinanlegri á yfirborði en aðrar rústir á svæðinu. Stekkurinn er eins hólfa og með op til vesturs. Stekkurinn er 7,7 m á lengd og um 5,6 m á breidd.

Mynd 70. Stekkur/ beitarhús [1788-327] merkt inn á kort.

⁷² Örnefnaskrá Brekku

Númer: 1788-328**Hlutverk:** Bústaður**Tegund:** Tóft**Staðsetning:** A: 344178 N: 565205**Ástand:** Greinanlegar fornleifar**Horfin:** Nei

Hættumat: Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.

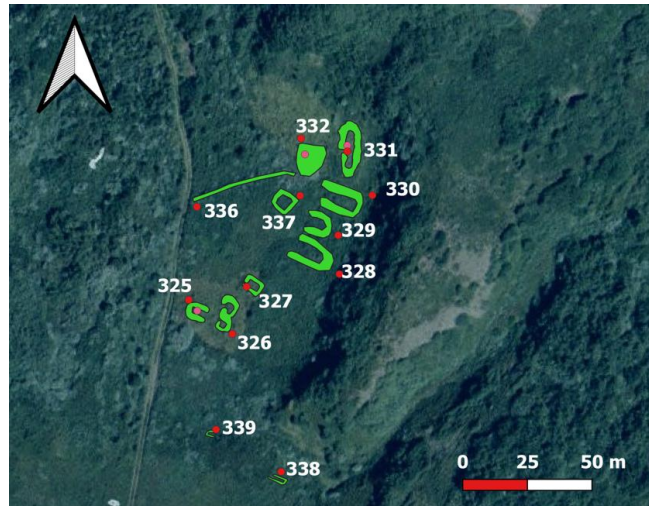
Hættuorsök: Vegagerð**Friðlýst:** Nei**Staðhættir:**

Í örnefnaskrá segir: „Upp af Hestahólnum fer hlíðin hækkandi. Upp og fram af þeim er Húsgaflsbrekka. Upp af henni er hátt holt, sem heitir Húsgafl og dregur nafn af lögun. Þar var eitt sinn býli, svo beitarhús og nú stekkjarrústir.“⁷³

Rústin er staðsett í 40 m vestan við núverandi slóða niður á Grónes. Líklega er þetta staðsetning býlisins sem var þar áður líkt og er nefnt í örnefnaskrá.

Minjalýsing:

Rústin er syðst af þremur rústum [1788-328, 1788-329 og 1788-330] sem erfitt er að greina hvort þau voru sambyggð eða ekki. Tóftirnar virðast ekki vera sambyggðar á loftmynd og því teiknaðar inn þannig. Rústin er 16 m á lengd og 10 m á breidd. Op er inn í rústina til norðvesturs.

Mynd 71. Tóft [1788-329] merkt inn á kort.

⁷³ Örnefnaskrá Brekku

Mynd 72. Efst á myndinni fyrir miðju eru rústir mögulegs bústaðar sjáanlegar þar er frá vinstri rúst [1788-330], í miðju er rúst [1788-329] og svo lengst til hægri er rúst [1788-330]. Ekki ert víst hvort rústirnar eru tengdar eða ekki.

Númer: 1788-329

Hlutverk: Bústaður

Tegund: Tóft

Staðsetning: A: 344178 N: 565221

Ástand: Greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Hættumat: Engin hættu ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hættu ef slóði niður á Grónes verður farinn.

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

Staðhættir:

Í örnefnaskrá segir: „Upp af Hestahólnum fer hlíðin hækkandi. Upp og fram af þeim er Húsgaflsbrekka. Upp af henni er hátt holt, sem heitir Húsgafl og dregur nafn af lögun. Þar var eitt sinn býli, svo beitarhús og nú stekkjarrústir.“⁷⁴

⁷⁴ Örnefnaskrá Brekku

Rústin er staðsett í 40 m vestan við núverandi slóða niður á Grónes. Líklega er þetta staðsetning býlisins sem var þar áður líkt og er nefnt í örnefnaskrá.

Minjalýsing:

Rústin er í miðju af þremur rústum [1788-328, 1788-329 og 1788-330] sem erfitt er að greina hvort þau voru sambyggð eða ekki. Tóftirnar virðast ekki vera sambyggðar á loftmynd og því teiknaðar inn þannig. Rústin er 10 m á lengd og 7 m á breidd. Op er inn í rústina til norðvesturs.

Númer: 1788-330

Hlutverk: Bústaður

Tegund: Tóft

Staðsetning: A: 344193 N: 565235

Ástand: Greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Hættumat: Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

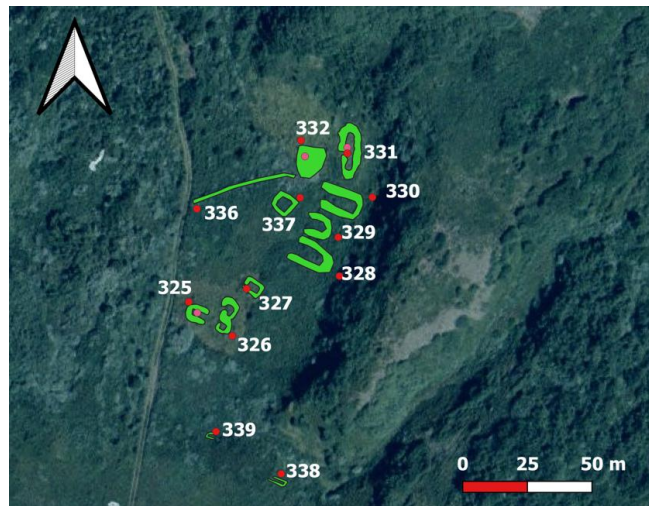
Staðhættir:

Í örnefnaskrá segir: „Upp af Hestahólnum fer hlíðin hækkandi. Upp og fram af þeim er Húsgaflsbrekka. Upp af henni er hátt holt, sem heitir Húsgafl og dregur nafn af lögun. Þar var eitt sinn býli, svo beitarhús og nú stekkjarrústir.“⁷⁵

Rústin er staðsett í 40 m vestan við núverandi slóða niður á Grónes. Líklega er þetta staðsetning býlisins sem var þar áður líkt og er nefnt í örnefnaskrá.

Minjalýsing:

Rústin er nyrst af þremur rústum [1788-328, 1788-329 og 1788-330] sem erfitt er að greina hvort þau voru sambyggð eða ekki. Tóftirnar virðast ekki vera sambyggðar á loftmynd og því teiknaðar inn þannig. Rústin er 16 m á lengd og 10 m á breidd. Op er inn í rústina til norðvesturs.

Mynd 73. Tóft [1788-330] merkt inn á kort.

⁷⁵ Örnefnaskrá Brekku

Mynd 74. Hér eru tóftir líklegs bústaðar við Húsgafl [1788-330], [1788-329] og [1788-328] rétt undir brekkunni.

Númer: 1788-331

Hlutverk: Skáli

Tegund: Tóft

Staðsetning: A: 344183 N: 565252

Ástand: Illgreinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Hættumat: Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.

Hættuorsök: Vegagerð

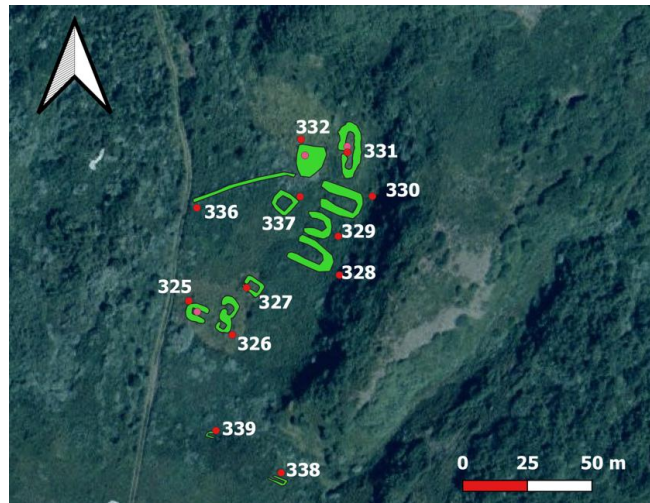
Friðlýst: Nei

Staðhættir:

Skálinn er staðsettur í 57 m austan við núverandi slóða niður á Grónes, 5,5 m austan við jarðhýsið [1788-332] og 3,8 m norðan við tóft [1788-330].

Minjalýsing:

Skálinn kom í ljós þegar dróna var flogið yfir svæðið. Skálinn virðist vera eitt hólfið og um 22 m á lengd og 10 m á breidd. Inngangur inn í skálann er við vestur hliðina og er jarðhýsið þar skammt frá eða um 5,5 m vestan við skálann.

Mynd 75. Skáli [1788-331] merktur inn á kort.

Borkjarni 10 var tekinn í miðju skálans til að staðfesta að þar væri bústaður. Með borkjarnarannsókn kom í ljós að þar væru tvö svört gólfög og því staðfest að þarna væri skáli. Í skýrslunni *Fornleifarannsóknir innan áhrifasvæði nýs Vestfjarðavegar (60) frá Bjarkalundi að Skálanesi í Reykhólahreppi*⁷⁶ er hægt að sjá niðurstöður rannsóknarinnar.

Mynd 76. Innan rauða hringsins er skálinn [1788-331] sem var mjög ógreinilegur á yfirborði.

Númer: 1788-332

Hlutverk: Jarðhýsi

Tegund: Tóft/ niðurgröftur

Staðsetning: A: 344166 N: 565259

Ástand: Illgreinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Hættumat: Engin hættu ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hættu ef slóði niður á Grónes verður farinn.

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

Staðhættir:

⁷⁶ Kristín Sylvía Ragnarsdóttir og Margrét Hrönn Hallmundsdóttir. 2022

Jarðhýsið er staðsett í 5,5 m vestan við skálann [1788-331] og er túngarður [1788-336] rétt austan við og gæti verið fast upp við jarðhýsið.

Minjalýsing:

Jarðhýsið kom í ljós þegar dróna var flogið yfir svæðið. Jarðhýsið var heldur ógreinilegt en borkjarni var tekinn í miðju þess og kom í ljós kolasmitað lag sem lítist gólflagi. Jarðhýsið virðist vera um 11,5 m á lengd og 10 m á breidd. Ekki er hægt að greina inngang á jarðhýsinu.

Borkjarni 10 var tekinn í miðju líklegs jarðhýsis framan við skálann. Með borkjarnarannsókn kom í ljós að þar væri greinileg mannvist þar sem svart gólflag var skráanlegt í kjarnanum og því staðfest að þarna væri jarðhýsi. Í skýrslunni *Fornleifarannsóknir innan áhrifasvæði nýs Vestfjarðavegar (60) frá Bjarkalundi að Skálanesi í Reykhólahreppi*⁷⁷ er hægt að sjá niðurstöður rannsóknarinnar.

Mynd 77. Innan rauða hringsins er jarðhýsið [1788-332] sem var mjög ógreinilegt á yfirborði.

⁷⁷ Kristín Sylvía Ragnarsdóttir og Margrét Hrönn Hallmundsdóttir. 2022.

Númer: 1788-333**Hlutverk:** Beitarhús/ stekkur**Tegund:** Tóft**Staðsetning:** A: 344111 N: 565352**Ástand:** Greinanlegar fornleifar**Horfin:** Nei**Hættumat:** Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.**Hættuorsök:** Vegagerð**Friðlýst:** Nei**Staðhættir:**

Í örnefnaskrá segir: „Upp af Hestahólnum fer hlíðin hækkandi. Upp og fram af þeim er Húsgaflsbrekka. Upp af henni er hátt holt, sem heitir Húsgafl og dregur nafn af lögun. Þar var eitt sinn býli, svo beitarhús og nú stekkjarrústir.“⁷⁸

Húsin eru staðsett rétt vestan við veginn inn að Grónesi. Í um 140 m norðvestan við tóftirnar við Húsgafl. Ekki er vitað um hvort hér sé að ræða stekkjarrústir eða beitarhúsin.

Minjalýsing:

Á þessu svæði eru þrjár tóftir [1788-333, 1788-334 og 1788-335]. Tóftirnar virðast ekki vera sambyggðar og er op inn í þær til vesturs. Tóft þessi er syðst tóftanna og var 12 m á lengd og 7,3 m á breidd.

Mynd 78. Beitarhús eða stekkur [1788-333] merkt inn á kort.

Númer: 1788-334**Hlutverk:** Beitarhús/ stekkur**Tegund:** Tóft**Staðsetning:** A: 344117 N: 565362**Ástand:** Greinanlegar fornleifar**Horfin:** Nei**Hættumat:** Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.

Mynd 79. Beitarhús eða stekkur [1788-334] merkt inn á kort.

⁷⁸ Örnefnaskrá Brekku

Hættuorsök: Vegagerð**Friðlýst:** Nei**Staðhættir:**

Í örnefnaskrá segir: „Upp af Hestahólnum fer hlíðin hækkandi. Upp og fram af þeim er Húsgaflsbrekka. Upp af henni er hátt holt, sem heitir Húsgafl og dregur nafn af lögun. Þar var eitt sinn býli, svo beitarhús og nú stekkjarrústir.“⁷⁹

Húsin eru staðsett rétt vestan við veginn inn að Grónesi. Í um 140 m norðvestan við tóftirnar við Húsgafl. Ekki er vitað um hvort hér sé að ræða stekkjarrústir eða beitarhúsin.

Minjalýsing:

Á þessu svæði eru þrjár tóftir [1788-333, 1788-334 og 1788-335]. Tóftirnar virðast ekki vera sambyggðar og er op inn í þær til vesturs. Tóft þessi er á milli tófta [1788-333] og [1788-335] og var 11 m á lengd og 8 m á breidd.

Númer: 1788-335**Hlutverk:** Beitarhús/ stekkur**Tegund:** Tóft**Staðsetning:** A: 344119 N: 565374**Ástand:** Greinanlegar fornleifar**Horfin:** Nei**Hættumat:** Engin hætta ef bráðabirgðabrú

verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.

Hættuorsök: Vegagerð**Friðlýst:** Nei**Staðhættir:**

Í örnefnaskrá segir: „Upp af Hestahólnum fer hlíðin hækkandi. Upp og fram af þeim er Húsgaflsbrekka. Upp af henni er hátt holt, sem heitir Húsgafl og dregur nafn af lögun. Þar var eitt sinn býli, svo beitarhús og nú stekkjarrústir.“⁸⁰

Húsin eru staðsett rétt vestan við veginn inn að Grónesi. Í um 140 m norðvestan við tóftirnar við Húsgafl. Ekki er vitað um hvort hér sé að ræða stekkjarrústir eða beitarhúsin.

Minjalýsing:

Mynd 80. Beitarhús eða stekkur [1788-333] merkt inn á kort.

⁷⁹ Örnefnaskrá Brekku

⁸⁰ Örnefnaskrá Brekku

Á þessu svæði eru þrjár tóftir [1788-333, 1788-334 og 1788-335]. Tóftirnar virðast ekki vera sambyggðar og er op inn í þær til vesturs. Tóft þessi er nyrst tóftanna og var 10 m á lengd og 7,5 m á breidd.

Mynd 81. Stekkur/ beitarhús frá vinstri til hægri [1788-333], [1788-334] og [1788-335].

Númer: 1788-336

Hlutverk: Túngarður

Tegund: Garðlag

Staðsetning: A: 344123 N: 565235

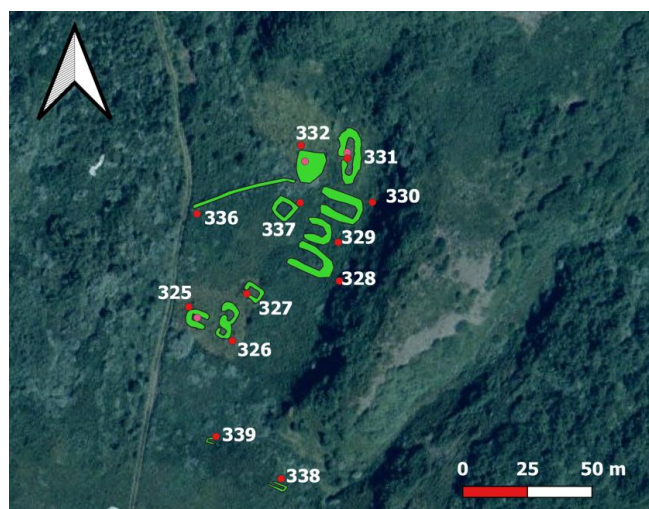
Ástand: Greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Hættumat: Engin hættu ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hættu ef slóði niður á Grónes verður farinn.

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

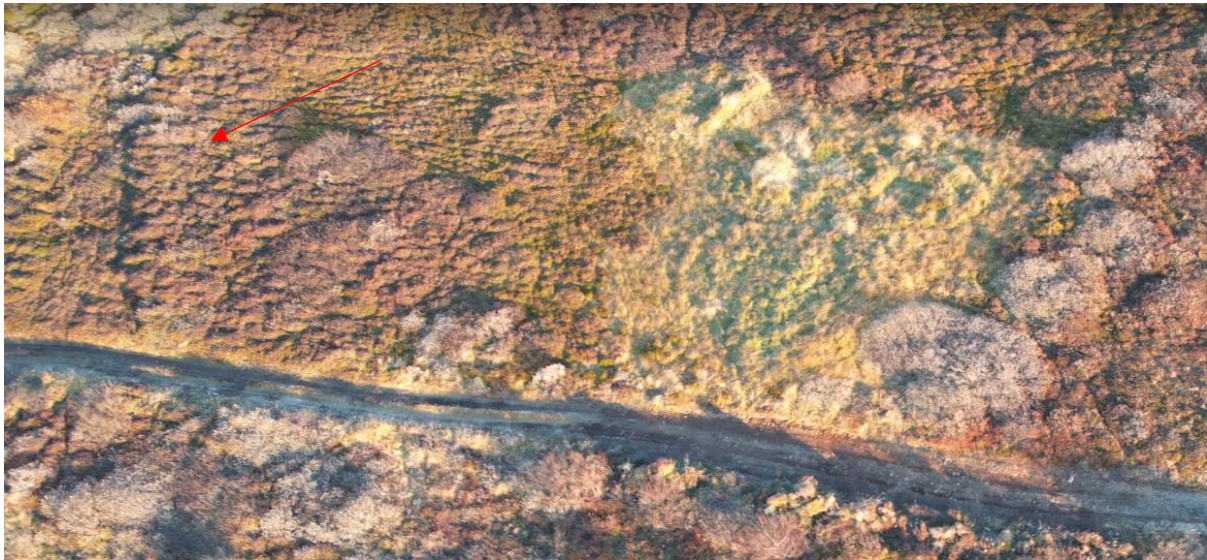

Staðhættir:*Mynd 82. Túngarður [1788-336] merktur inn á kort.*

Líklegur túngarður sem var mældur inn eftir loftmynd. Túngarðurinn virðist vera fast upp við jarðhýsið [1788-332] sem er staðsett vestan við skálann [1788-331].

Minjalýsing:

Túngarðurinn virðist hverfa við veginn inn að Grónesi þar sem mikill gróður og kjarr er á svæðinu og því ekki sjáanlegur vestan við veginn. Túngarðurinn hefur að öllum líkindum verið hluti af og tengt beitarhúsunum eða stekkjunum sem þarna voru. Ekki er líklegt að túngarðurinn tengist Skálanum sem er þar austan við þar sem garðlagið virðist fara alveg upp að jarðhýsinu. Garðlagið er um 40 m á lengd þar sem það er sjáanlegt og um 1 m á breidd.

Mynd 83. Rauða örin bendir á túngarð [1788-336].

Númer: 1788-337**Hlutverk:** Óþekkt**Tegund:** Tóft**Staðsetning:** A: 344159 N:
565238**Ástand:** Illgreinanlegar**Horfin:** Nei

Hættumat: Engin hætta ef
bráðabirgðabrá verður
notuð. Mikil hætta ef slóði
niður á Grónes verður
farinn.

Hættuorsök: Vegagerð**Friðlýst:** Nei**Staðhættir:**

Í ornefnaskrá segir: „Upp af Hestahólnum fer hlíðin hækkandi. Upp og fram af þeim er Húsgaflsbrekka. Upp af henni er hátt holt, sem heitir Húsgafl og dregur nafn af lögun. Þar var eitt sinn býli, svo beitarhús og nú stekkjarrústir.“⁸¹

Tóftin er staðsett rétt vestan við tóftir [1788-328, 1788-329 og 1788-330] og sunnan við garðlag [1788-336].

Minjalýsing:

Tóftin virðist vera ferkanta og um 8,5 m á lengd og 8,3 m á breidd. Veggir eru um 1 m á breidd og um 30 cm háir. Mikið er um þúfur í umhverfinu íkring og var rústin því illgreinanlega á yfirborði. Ekki vitað hvert hlutverk rústarinnar hefur verið en húsið hefur að öllum íkindin tengst búskapi við Húsgafl.

Númer: 1788-338**Hlutverk:** Óþekkt**Tegund:** Tóft**Staðsetning:** A: 344151 N: 565131**Ástand:** Greinanlegar fornleifar**Horfin:** Nei

Mynd 84. Rúst [1788-337] sést hér illgreinanleg framan við bústað [1788-328, 1788-329 og 1788-330].

⁸¹ Ornefnaskrá Brekku

Hættumat: Engin hættu ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hættu ef slóði niður á Grónes verður farinn.

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

Staðhættir:

Í örnefnaskrá segir: „Upp af Hestahólnum fer hlíðin hækkandi. Upp og fram af þeim er Húsgaflsbrekka. Upp af henni er hátt holt, sem heitir Húsgafl og dregur nafn af lögun. Þar var eitt sinn býli, svo beitarhús og nú stekkjarrústir.“⁸²

Tóftin er staðsett í 57 m suðaustan við tóft [1788-327] og 23 m suðaustan við tóft [1788-339].

Minjalýsing:

Tóftin virðist vera ferkanta og um 6,2 m á lengd og 2,6 m á breidd. Veggir eru um 1 m á breidd og um 20 cm háir. Mikið er um þúfur og kjarr í umhverfinu í kring og var rústin illgreinanleg á yfirborði og því skráð eftir drónamynd. Ekki vitað hvert hlutverk rústarinnar hefur verið en húsið hefur að öllum líkindum tengst búskapi við Húsgafl.

Mynd 85. Innan gula hringsins er tóft [1788-339] og innan rauða hringsins er tóft [1788-338]

Númer: 1788-339

Hlutverk: Óþekkt

⁸² Örnefnaskrá Brekku

Tegund: Tóft

Staðsetning: A: 344126 N: 565149

Ástand: Greinanlegar fornleifar

Horfin: Nei

Hættumat: Engin hættu ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hættu ef slóði niður á Grónes verður farinn.

Hættuorsök: Vegagerð

Friðlýst: Nei

Staðhættir:

Í örnefnaskrá segir: „Upp af Hestahólnum fer hlíðin hækkandi. Upp og fram af þeim er Húsgaflsbrekka. Upp af henni er hátt holt, sem heitir Húsgafl og dregur nafn af lögun. Þar var eitt sinn býli, svo beitarhús og nú stekkjarrústir.“⁸³

Tóftin er staðsett í um 40 m sunnan við tóft [1788-327] og 23 m norðvestan við tóft [1788-339].

Minjalýsing:

Tóftin virðist vera ferkanta og um 3,5 m á lengd og 2,5 m á breidd. Veggir eru um 1 m á breidd og um 20 cm háir. Mikið er um þúfur og kjarr í umhverfinu í kring og var rústin illgreinanleg á yfirborði og því skráð eftir drónamynd. Ekki vitað hvert hlutverk rústarinnar hefur verið en húsið hefur að öllum líkindin tengst búskapi við Húsgafl.

⁸³ Örnefnaskrá Brekku

Mynd 86. Tóftir [1788-338] og [1788-339] sunnan við minjar við Húsgaflsbrekku.

10. NIÐURSTÖÐUR

Alls voru 64 minjar skráðar við rannsóknina. Eru þetta viðbætur við fyrri rannsókn þar sem minjar höfðu ekki verið sjáanlegar á yfirborði áður, svo sem inni í Teigskógum þar sem skógur var felldur, viðbætur vegna mögulegrar aðkomu vinnuvéla niður á Grónes og einnig vegna breytinga á vegi þar sem Djúpadalstengingu var breytt.

Tvær minjar voru skráðar á jörðinni Gröf og voru það brunnar [1788-276 og 1788-277]. Minjar þessar voru staðsettar rétt við veginn sem liggur frá Gröf til vesturs að sumarbústaðnum við Teigskóga. Minjar þessar höfðu ekki verið sjáanlegar áður þar sem mikill trjágóður lá yfir svæðinu.

Tvær minjar voru skráðar á Hallsteinsnesi sem höfðu ekki verið sjáanlegar við fornleifaskráningu árið 2015 og voru ekki innan skógar. Voru það tóft [1788-278] og garðlag [1788-291]. Einnig var bætt við garðlag [1788-290], en það hafði verið skráð árið 2015 en svo kom í ljós að garðlagið er mikið lengra en talið væri. Garðlag [1788-291] er ekki í hættu. Að kröfu Minjastofnunar var búið er að rannsaka garðlag [1788-290] sumarið 2021 þar sem nýja veglínan fer yfir hluta þess.

Við gerð slóða frá Hallsteinsnesi yfir Teigskóg að Gröf kom ábending frá starfsmanni við framkvæmdir að líkleg rúst væri við slóðann. Við komu fornleifafræðinga á staðinn var ljóst að þar væri steinhlaðin tóft [1788-278], rétt við Krossnestjörn, fast upp við klettana þar. Rústin var ekki skráð árið 2015, Einnig er rústin ekki sjáanleg á loftmynd þar sem skuggi frá klettunum að ofan skyggir yfir rústina. Snið tóftarinnar var teiknað til að kanna uppbyggingu veggjar.

Á Hallsteinsnesi voru 14 minjanúmer skráð eftir að skógur var felldur. Við rannsóknir sumarið 2021 kom í ljós að tvær af þessum fjórtán áður óþekktum minjum voru ekki fornleifar. Voru það þústir [1788-292 og 1788-293]. Við fornleifaskráningu virtust þar vera ógreinilegar rústir en með könnunarskurðum var ákvarðað að þar væru ekki um fornleifar að ræða.

Leiðin um Teigskóg var rudd af skógarhöggsmönnum að tillögu Minjastofnunar svo að fornleifafræðingar gætu gengið veglínuna. Reyndist þessi aðferðafræði ekki virka eins vel og vonir höfðu staðið til. Þéttleiki skógarins er of mikill og of mikill vinna að fjarlægja trén sem höggvin. Starfsmönnum Minjastofnunar var boðið að skoða svæðið eftir skógarhögg til að sýna þeim hversu erfitt reyndist að sjá minjar þrátt fyrir skógarhögg og voru þeir

sammála fornleifafræðingum að aðferðafræðin virkaði illa. Yfirboðið inni í Teigskógum var mikið raskað og var mikið af trjárótum og gróðri sem huldu svæðið. Þó svo að lítið væri að sjá var þó hægt að gera grein fyrir 10 kolagrafir [1788-279 - 1788-288] voru fundnar við fornleifaskráningu inni í Teigskógum eftir að skógur var felldur. Áætla má að fleiri kolagrafir finnist á svæðinu og leggur minjastofnun til þess að þær séu hnitsettar. Ákveðið var að láta þá taka LIDAR myndir úr flugvél úr öflugum LIDAR. Reyndist þessi tækni mjög vel og voru myndir rýndar, ekki sáust augljós merki um frekari minjar í skóginum. Þess ber að gera að þéttleiki Teigskógar er gríðarlegur og séu einhverjar minjar undur rótum og trjám er mjög ólíklegt annað en þær séu stórskemmdar og órannsakanlegar nema að litlu leiti.

Starfsmenn verktaka munu fá fræðslu frá fornleifafræðing Náttúrustofunnar á sérstöku námskeiði áður en verk hefst þar sem þeir verða fræddir um minjar og sem hafa fundist og eru líklegar að finnist. Verður þeim kennt að þekkja kolagrafir enda er líklegast að þær séu stæðasti minjaflokkurinn í skóginum. Finnist merki um kolagrafir munu verktakar vera beðnir um að taka myndir og hnit og hafa samband við fornleifafræðinga sem þá mæta á svæðið. Sama má segja um aðrar minjar komi þær í ljós við framkvæmdir.

Til viðbótar við kolagrafirnar var ein varða [1788-289] fundin inni í Teigskógum og garðlag skráð á vestanverðu Hallsteinsnesi [1788-294].

Reiðgötur [1788-295] voru skráðar eftir heimildum og loftmynd. Á loft mynd er hægt að greina frá líklegum vegi við fjallsrætur við Flókavelli. Gata þessi lá frá Gröf og yfir á Hallsteinsnes. Hluti af götunni liggur undir skeringar nýjar vegarins.

Breytingar urðu á veginum inn í Djúpadal, eða Djúpadalstengingu, meðan rannsóknir stóðu yfir sumarið 2022. Var því hafist handa við að fornleifaskrá nýju leiðina á meðan fornleifafræðingar voru á svæðinu. Við skráninguna bættust við sex minjar við Barm [1788-296 - 1788-301] og átta minjar við Miðhús [1788-302 - 1788-309]. Við Barm munu varða [1788-298] og hluti af mógröfum [1788-296] lenda undir nýja vegstæðinu. Aðrar minjar eru í lítilli hættu en merkja þarf stekk/beitarhús [1788-301] þar sem rústin er um 20 m frá veglínu.

Gamalt býli eða sel er staðsett vestan við veginn á jörðinni Miðhús í Djúpadal. Þar er tóftarþyrping, garðlag og útihús sjáanleg [1788-295]. Rústirnar eru í lítilli hættu þar sem rústirnar eru staðsettar í um 70 m fjarlægð frá fyrirhugaðri veglínu.

Við rannsóknir sumarið 2021 var hafist handa við að skrá fornleifar á jörðunum Brekku og Grónes. Ekki hafði verið gert ráð fyrir vinnuvegi niður að Naustahvammi á Grónesi þegar fornleifaskráning fór fram árið 2015 og var því ákveðið að skrá fornleifar sem voru við núverandi slóða frá Brekku niður á Grónes. Enda er það eina aðkoma að Grónesi eins og stendur. Ekki er enn víst hvort þessi slóði verður notaður sem vinnuvegur eða hvort tækjum verður komið yfir á bráðabirgðabré. Minjarnar eru í lítilli hættu ef bráðabirgðabré verður notuð en hnika verður vegi til ef aðkoma á svæðinu verður á landi. Á jörðinni Brekku voru skráðar 16 minjar [1788-324 – 1788-339] og á Grónesi voru 14 minjar skráðar [1788-310-1788-323].

Á svæði sem kallast Húsgafl var eitt sinn býli, svo beitarhús og nú stekkjarrústir. Ekki var hægt að greina út á yfirborði hvert raunverulegt hlutverk þessara húsa var en líklegt er að þarna var að finna býli, beitarhús, stekkjarrústir og garðlag. Ásamt því var skráður líklegur miðaldaskáli [1788-331] sem var fundinn með drónamyndatöku og var hann mikið sem er mikið grasi gróinn. Borkjarni 10 var tekinn í miðjum skála og staðfest gólflög voru skráð. Ásamt skála var jarðhýsi [1788-332] þar við hliðina og var það staðfest með borkjarna 9.

Á meðan rannsókn stóð yfir á tveimur naustum á Grónesi sumarið 2021 kom í ljós eitt fallegt sumarkvöld með dróna bogalöguð bygging. Var því í beinu framhaldi haft samband við Minjastofnun um að framkvæma frekari rannsóknir á þessu svæði þar sem þessi bogalagaða bygging líktist mikið miðaldarskála og jarðhýsi. Við frekari rannsóknir kom í ljós að þarna væri skáli og var því ákveðið í samstarfi við minjastofnun og vegagerðina að rannsaka þessa byggingu að fullu þar sem minjarnar lenda beint undir nýjum vegi. skálann.

11. UMRÆÐUR

Í töflunni hér að neðan er skrá yfir minjar, lýsing á þeim og hættumat vegna framkvæmda á nýja Vestfjarðarvegi, tengivegi og vinnuvegi. Þar er einnig tekið saman minjar sem eru utan svæðis en vegna nálægðar þeirra við framkvæmdarsvæðið er lagt til að þær verði merktar.

Númer minja	Hlutverk	Tegund	Hættumat	Hætta vegna	Tillaga að mótvægisáðgerð
1788-276	Brunnur	Niðurgröftur með hleðslu	Mikil hætta	Inni á röskunarsvæði, fer undir veg, skeringar eða vinnusvæði	Búið að athuga eðli og umfang með sniði í gegnum að beiðni minjastofnunar.
1788-277	Brunnur	Niðurgröftur með hleðslu	Mikil hætta	Inni á röskunarsvæði, fer undir veg, skeringar eða vinnusvæði	Hverfur undir veg.
1788-278	Beitarhús	Rúst	Mikil hætta	Inni á röskunarsvæði, fer undir skeringar eða vinnusvæði	Búið að teikna snið veggjar
1788-279	Kolagröf	Niðurgröftur	Mikil hætta	Inni á röskunarsvæði, fer undir skeringar eða vinnusvæði	Búið að athuga eðli og umfang einnar kolagröf með könnunarskurði í 1788-279 að beiðni minjastofnunar sumarið 2021. Áætla má að fleiri kolagrafir finnist og leggur minjastofnun til þess að þær séu hnitsettar til að kanna dreifingu.
1788-280	Kolagröf	Niðurgröftur	Mikil hætta	Inni á röskunarsvæði, fer undir skeringar eða vinnusvæði	Búið að athuga eðli og umfang einnar kolagröf með könnunarskurði í 1788-279 að beiðni minjastofnunar sumarið 2021. Áætla má að fleiri kolagrafir finnist og leggur minjastofnun til þess að þær séu hnitsettar til að kanna dreifingu.
1788-281	Kolagröf	Niðurgröftur	Mikil hætta	Inni á röskunarsvæði, fer undir skeringar eða vinnusvæði	Búið að athuga eðli og umfang einnar kolagröf með könnunarskurði í 1788-279 að beiðni minjastofnunar sumarið 2021. Áætla má að fleiri kolagrafir finnist og leggur minjastofnun til þess að þær séu hnitsettar til að kanna dreifingu.
1788-282	Kolagröf	Niðurgröftur	Mikil hætta	Inni á röskunarsvæði, fer undir skeringar eða vinnusvæði	Búið að athuga eðli og umfang einnar kolagröf með könnunarskurði í 1788-279 að beiðni minjastofnunar sumarið 2021. Áætla má að fleiri

Númer minja	Hlutverk	Tegund	Hættumat	Hætta vegna	Tillaga að mótvægisáðgerð
					kolagrafir finnist og leggur minjastofnun til þess að þær séu hnitsettar til að kanna dreifingu.
1788-283	Kolagröf	Niðurgröftur	Mikil hættu	Inni á röskunarsvæði, fer undir skeringar eða vinnusvæði	Búið að athuga eðli og umfang einnar kolagröf með könnunarskurði í 1788-279 að beiðni minjastofnunar sumarið 2021. Áætla má að fleiri kolagrafir finnist og leggur minjastofnun til þess að þær séu hnitsettar til að kanna dreifingu.
1788-284	Kolagröf	Niðurgröftur	Mikil hættu	Inni á röskunarsvæði, fer undir skeringar eða vinnusvæði	Búið að athuga eðli og umfang einnar kolagröf með könnunarskurði í 1788-279 að beiðni minjastofnunar sumarið 2021. Áætla má að fleiri kolagrafir finnist og leggur minjastofnun til þess að þær séu hnitsettar til að kanna dreifingu.
1788-285	Kolagröf	Niðurgröftur	Mikil hættu	Inni á röskunarsvæði, fer undir nýjan veg.	Búið að athuga eðli og umfang einnar kolagröf með könnunarskurði í 1788-279 að beiðni minjastofnunar sumarið 2021. Áætla má að fleiri kolagrafir finnist og leggur minjastofnun til þess að þær séu hnitsettar til að kanna dreifingu.
1788-286	Kolagröf	Niðurgröftur	Mikil hættu	Inni á röskunarsvæði, fer undir skeringar eða vinnusvæði	Búið að athuga eðli og umfang einnar kolagröf með könnunarskurði í 1788-279 að beiðni minjastofnunar sumarið 2021. Áætla má að fleiri kolagrafir finnist og leggur minjastofnun til þess að þær séu hnitsettar til að kanna dreifingu.
1788-287	Kolagröf	Niðurgröftur	Mikil hættu	Inni á röskunarsvæði, fer undir skeringar eða vinnusvæði	Búið að athuga eðli og umfang einnar kolagröf með könnunarskurði í 1788-279 að beiðni minjastofnunar sumarið 2021. Áætla má að fleiri kolagrafir finnist og leggur minjastofnun til þess að þær séu hnitsettar til að kanna dreifingu.
1788-288	Kolagröf	Niðurgröftur	Mikil hættu	Inni á röskunarsvæði, fer undir skeringar eða vinnusvæði	Búið að athuga eðli og umfang einnar kolagröf með könnunarskurði í

Númer minja	Hlutverk	Tegund	Hættumat	Hætta vegna	Tillaga að mótvægisáðgerð
					1788-279 að beiðni minjastofnunar sumarið 2021. Áætla má að fleiri kolagrafir finnist og leggur minjastofnun til þess að þær séu hnitsettar til að kanna dreifingu.
1788-289	Varða/ samgöngubót	Samgöngubót	Mikil hættu	Inni á röskunarsvæði, fer undir skeringar eða vinnusvæði	Hverfur undir veg.
1788-290	Túngarður	Garðlag	Mikil hættu	Að hluta til inni á röskunarsvæði, fer undir skeringar eða vinnusvæði	Búið að athuga eðli og umfang með prufuskurði að beiðni minjastofnunar sumarið 2021.
1788-291	Túngarður	Garðlag	Hætta	Í 35 m fjarlægð frá miðlínu vegar.	Þarf að merkja
1788-292	Óþekkt	Þúst	Ekki fornleifar	Talið að væru fornleifar en kannað með könnunarskurði og voru ekki fornleifar	Ekki fornleifar þarf ekki að kanna betur
1788-293	Óþekkt	Þúst	Ekki fornleifar	Talið að væru fornleifar en kannað með könnunarskurði og voru ekki fornleifar	Ekki fornleifar þarf ekki að kanna betur
1788-294	Túngarður	Garðlag	Mikil hættu	Inni á röskunarsvæði, fer undir veg, skeringar og vinnusvæði	Búið að athuga eðli og umfang með prufuskurði að beiðni minjastofnunar.
1788-295	Leið	Gata	Hætta	Að hluta til innan röskunarsvæðis. Fer undir veg, skeringar og vinnusvæði.	Þarf að merkja
1788-296	Mógröf	Náma	Mikil hættu	Að hluta til innan röskunarsvæðis. Fer undir veg, skeringar og vinnusvæði.	Lítið minjagildi
1788-297	Óþekkt	Þúst	Lítill hættu	Í 70 m fjarlægð frá miðlínu vegar	Búið að merkja
1788-298	Samgöngubót	Varða	Mikil hættu	Inni á röskunarsvæði, fer undir skeringar eða vinnusvæði	Þarf að kanna eðli og umfang
1788-299	Samgöngubót	Varða	Lítill hættu	Í 90 m fjarlægð frá miðlínu vegar	Þarf að merkja
1788-300	Leið	Gata	Lítill hættu	Í 90 m fjarlægð frá miðlínu vegar	Þarf að merkja
1788-301	Fjárhús/sel/ stekkur	Rúst	Hætta	Í 30 m fjarlægð frá miðlínu vegar.	Þarf að merkja
1788-302	Sel/ Bústaður	Tóft	Lítill hættu	Í 85 m fjarlægð frá miðlínu vegar.	Þarf að merkja
1788-303	Óþekkt	Tóft	Lítill hættu	Í 88 m fjarlægð frá miðlínu vegar.	Þarf að merkja
1788-304	Rétt	Garðlag	Lítill hættu	Meira en 100 m fjarlægð frá miðlínu vegar.	Þarf að merkja

Númer minja	Hlutverk	Tegund	Hættumat	Hætta vegna	Tillaga að mótvægisáðgerð
1788-305	Óþekkt	Tóft	Lítill hætta	Í 90 m fjarlægð frá miðlínu vegar.	Þarf að merkja
1788-306	Brunnur	Niðurgröftur með hleðslu	Engin hætta	Meira en 100 m fjarlægð frá miðlínu vegar.	Þarf að merkja
1788-307	Óþekkt	Tóft	Lítill hætta	Í 70 m fjarlægð frá miðlínu vegar.	Þarf að merkja
1788-308	Óþekkt	Tóft	Lítill hætta	Í 63 m fjarlægð frá miðlínu vegar.	Þarf að merkja
1788-309	Óþekkt	Þúst	Lítill hætta	Í 75 m fjarlægð frá miðlínu vegar.	Þarf að merkja
1788-310	Skáli	Bústaður	Lítill hætta	Fer undir veg	Byrjað að rannsaka að beiðni minjastofnunnar. Verður klárað sumarið 2022.
1788-311	Óþekkt	Garðlag	Lítill hætta	Fer undir veg	Byrjað að rannsaka að beiðni minjastofnunnar. Verður klárað sumarið 2022.
1788-312	Aðhald/ sláturhús	Hleðsla	Lítill hætta	Hluti rústar fer undir veg.	Var merkt sumarið 2021
1788-313	Matjurtagarður	Garðlag	Lítill hætta	Um 1 m frá röskunarsvæði og um 20 m frá miðlínu vegar	Var merkt sumarið 2021
1788-314	Kirkjugarður	Legstaður	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-315	Bænhús/ kirkja /dys	Tóft/ legstaður	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-316	Óþekkt	Garðlag	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-317	Túngarður	Garðlag	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-318	Útihús	Tóft	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá

Númer minja	Hlutverk	Tegund	Hættumat	Hætta vegna	Tillaga að mótvægisáðgerð
				-Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-319	Túngarður	Garðlag	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-320	Nátthagi/ byrgi/ rétt	Hleðsla	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-321	Garðlag	Hleðsla	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-322	Aðhald	Garðlag	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-323	Óþekkt	Tóft	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-324	Eyktarmark	Varða	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-325	Stekkur/ beitarhús	Tóft	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-326	Stekkur/ beitarhús	Tóft	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum.

Númer minja	Hlutverk	Tegund	Hættumat	Hætta vegna	Tillaga að mótvægisáðgerð
				-Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-327	Stekkur/ beitarhús	Tóft	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-328	Bústaður	Tóft	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-329	Bústaður	Tóft	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-330	Bústaður	Tóft	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-331	Skáli	Tóft	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-332	Jarðhýsi	Tóft/ niðurgröftur	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-333	Beitarhús/ stekkur	Tóft	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-334	Beitarhús/ stekkur	Tóft	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum.

Númer minja	Hlutverk	Tegund	Hættumat	Hætta vegna	Tillaga að mótvægisáðgerð
				-Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-335	Beitarhús/ stekkur	Tóft	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabréu verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-336	Túngarður	Garðlag	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabréu verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-337	Óþekkt	Tóft	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabréu verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-338	Óþekkt	Tóft	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabréu verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.
1788-339	Óþekkt	Tóft	Engin hætta/ Mikil hætta	-Engin hætta ef bráðabirgðabréu verður notuð. -Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn. Minjarnar eru rétt við slóðann.	Ef núverandi slóði niður á Grónes verður farinn þarf að hnika til vegi frá minjum. Fornleifafræðingur mun leggja til tilfærslu á vegi.

12. HEIMILDASKRÁ

Árni Magnússon og Páll Vídalín. *Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns*. 1938. Dala- og Barðastrandarsýsla VI bindi. Hið íslenska Fræðafélag. Kaupmannahöfn

Ástvaldur Guðmundsson og Lýður Björnsson. 2012. *Þar minnst firðir og fólk*. Vestfirska forlagið.

Diplomatarium Islandicum. Íslenzkt fornbréfasafn, sem hefir inni að halda bréf og gjörninga, dóma og máldaga og aðrar skrár, er snerta Ísland eða íslenzka menn. Fyrsta bindi 834-1264. 1856-76. Reykjavík: Hið íslenzka bókmenntafélag.

Diplomatarium Islandicum. Íslenzkt fornbréfasafn, sem hefir inni að halda bréf og gjörninga, dóma og máldaga og aðrar skrár, er snerta Ísland eða íslenzka menn. Þriðja 1269-1415. 1896. Reykjavík: Hið íslenzka bókmenntafélag.

Diplomatarium Islandicum. Íslenzkt fornbréfasafn, sem hefir inni að halda bréf og gjörninga, dóma og máldaga og aðrar skrár, er snerta Ísland eða íslenzka menn. Fjórða bindi 1265-1449. 1897. Reykjavík: Hið íslenzka bókmenntafélag.

Diplomatarium Islandicum. Íslenzkt fornbréfasafn, sem hefir inni að halda bréf og gjörninga, dóma og máldaga og aðrar skrár, er snerta Ísland eða íslenzka menn. Sjötta bindi 1245-1491. 1900-1904. Reykjavík: Hið íslenzka bókmenntafélag.

Diplomatarium Islandicum. Íslenzkt fornbréfasafn, sem hefir inni að halda bréf og gjörninga, dóma og máldaga og aðrar skrár, er snerta Ísland eða íslenzka menn. Sjöunda bindi 1170-1505. 1903-1907. Reykjavík: Hið íslenzka bókmenntafélag.

Eyrbyggja saga. 1968. Í Íslenzk fornrit. IV. bindi. Einar Ól. Sveinsson og Matthías Þórðarson gáfu út. Reykjavík: Hið íslenzka fornritafélag.

Jarðatal á Íslandi, með brauðalýsingum, fólkstölu í hreppum og prestaköllum, ágripi úr búnaðartöflum 1835-1845 og skýrslum um sölu þjóðjarða á landinu. (1847). Kaupmannahöfn. J. Johnsen.

J. Johnsen. 1847. *Jarðatal á Íslandi*. Kaupmannahöfn.

Íslenskt fornbréfasafn. 1857-1950, I-10. bindi. Kaupmannahöfn og Reykjavík.

Kjartan Ólafsson. 2019. Gufudalssveit. *Sögur og sagnir*.
https://sogurogsagnir.is/sagnabrunnur/gufudalssveit/#_ftn17

Kristín Sýlvía Ragnarsdóttir. 2022. *Björgunarrannsókn á skálanum á Grónesi*. Náttúrustofa Vestfjarða. NV nr. 12-22.

Kristín Sýlvía Ragnarsdóttir og Margrét Hrönn Hallmundsdóttir. 2022. *Fornleifarannsóknir innan áhrifasvæði nýs Vestfjarðavegar (60) frá Bjarkalundi að Skálanesi í Reykhólahreppi*. Náttúrustofa Vestfjarða. NV nr. 22-21.

Landnámabók. 1968. Í Íslensk fornrit. I. bindi. Íslendingabók. Landnámabók. Síðari hluti. Jakob Benediktsson gaf út. Reykjavík: Hið íslenska fornritafélag.

Landmælingar Íslands. 1933. *Uppdráttur Íslands, Blað 23, Gufudalur*. Staðfræðikort, 1:100.000. Reykjavík: Landmælingar Íslands.

Margrét Hrönn Hallmundsdóttir. 2016. *Fornleifarannsókn vegna veglagningar frá Bjarkalundi að Skálanesi*. Náttúrustofa Vestfjarða. NV nr. 09-16.

Ragnar Edvardsson. 2004. *Fornleifaskráning í Reykhólahreppi, A-Barðastrandasýslu*. NV nr. 17-04.

Skýrslur um Landshagi á Íslandi. 1861. Brauðmat á Íslandi, bls 593-851. Kaupmannahöfn. Hið íslenska bókmenntafélag.

Þorskfirðingasaga. 1981. Í Íslensk fornrit. XIII. bindi. Þórhallur Vilmundarson og Bjarni Vilhjálmsson gáfu út. Reykjavík: Hið íslenska fornritafélag.

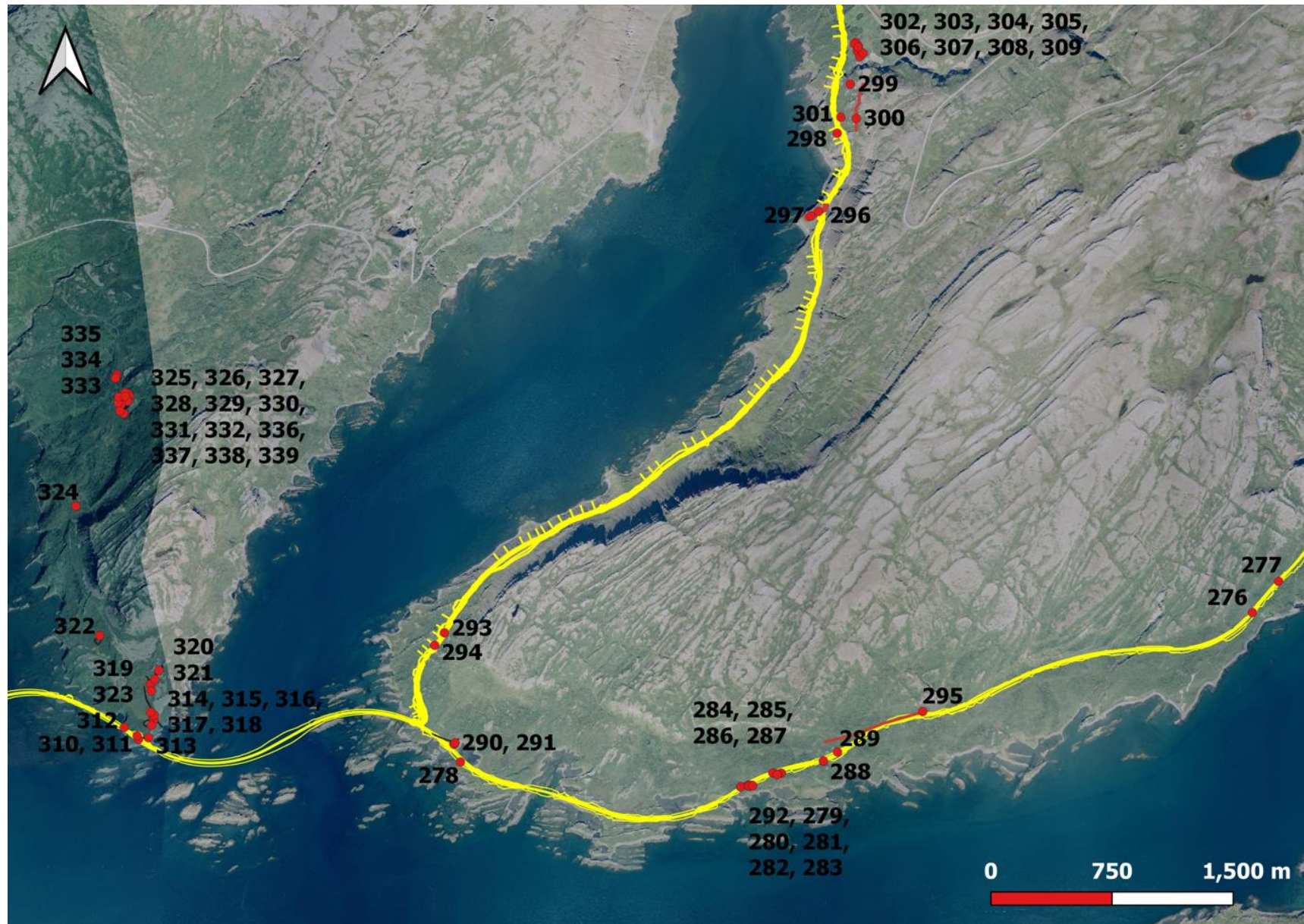
Óútgefnar heimildir

Bréf Minjastofnunar Íslands: MÍ202101-0043/6.10/M.A.S.

Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum, nafnið.is

Örnefnaskrár jarðanna: Hallsteinsness, Barms, Gróuness, Miðhúsa, Brekku.

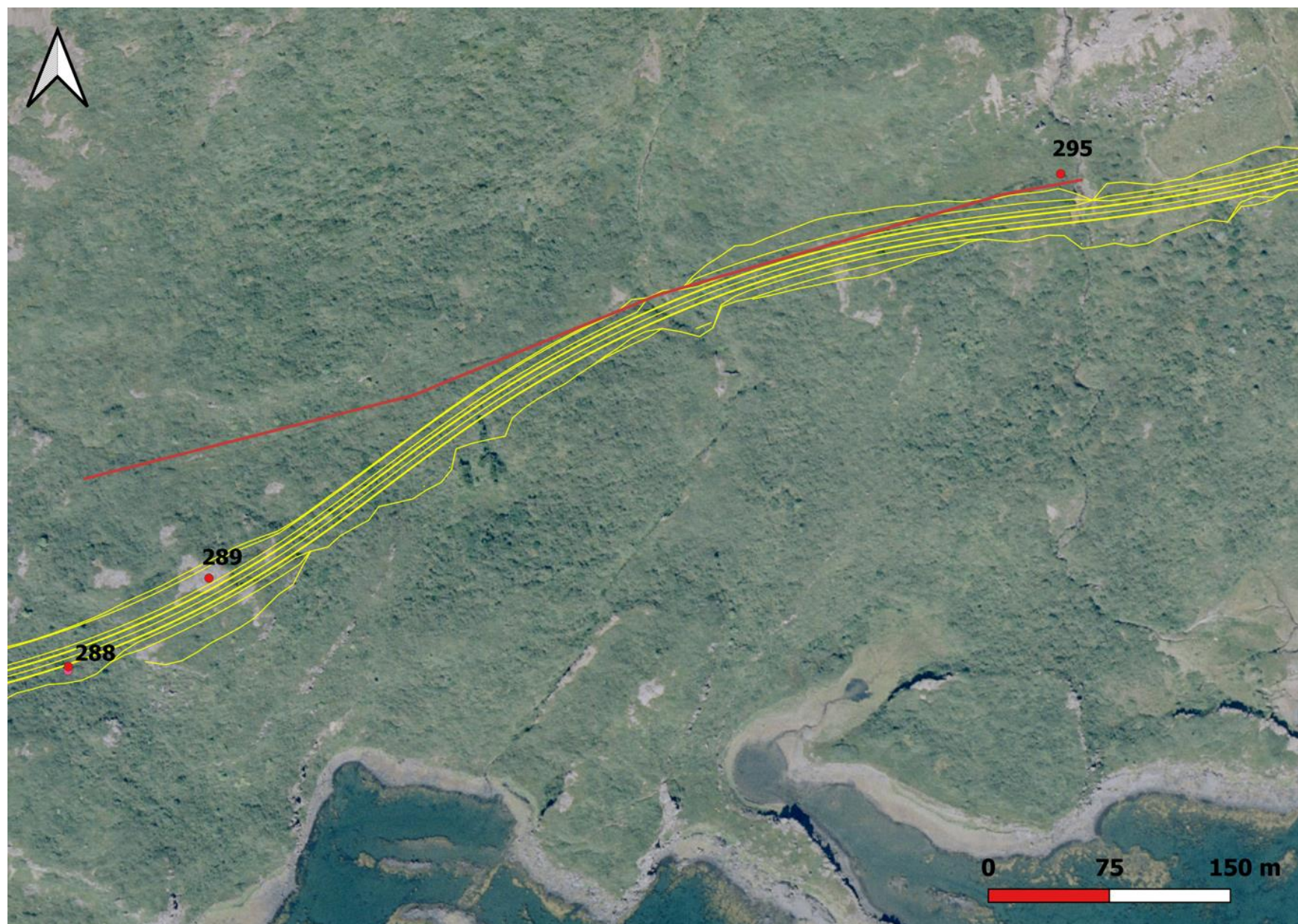
13. KORT

Kort 1. Sem sýnir vegstæðið. Loftmynd: Loftmyndir ehf. Leyfishafi Vegagerðin. Kort. KSR

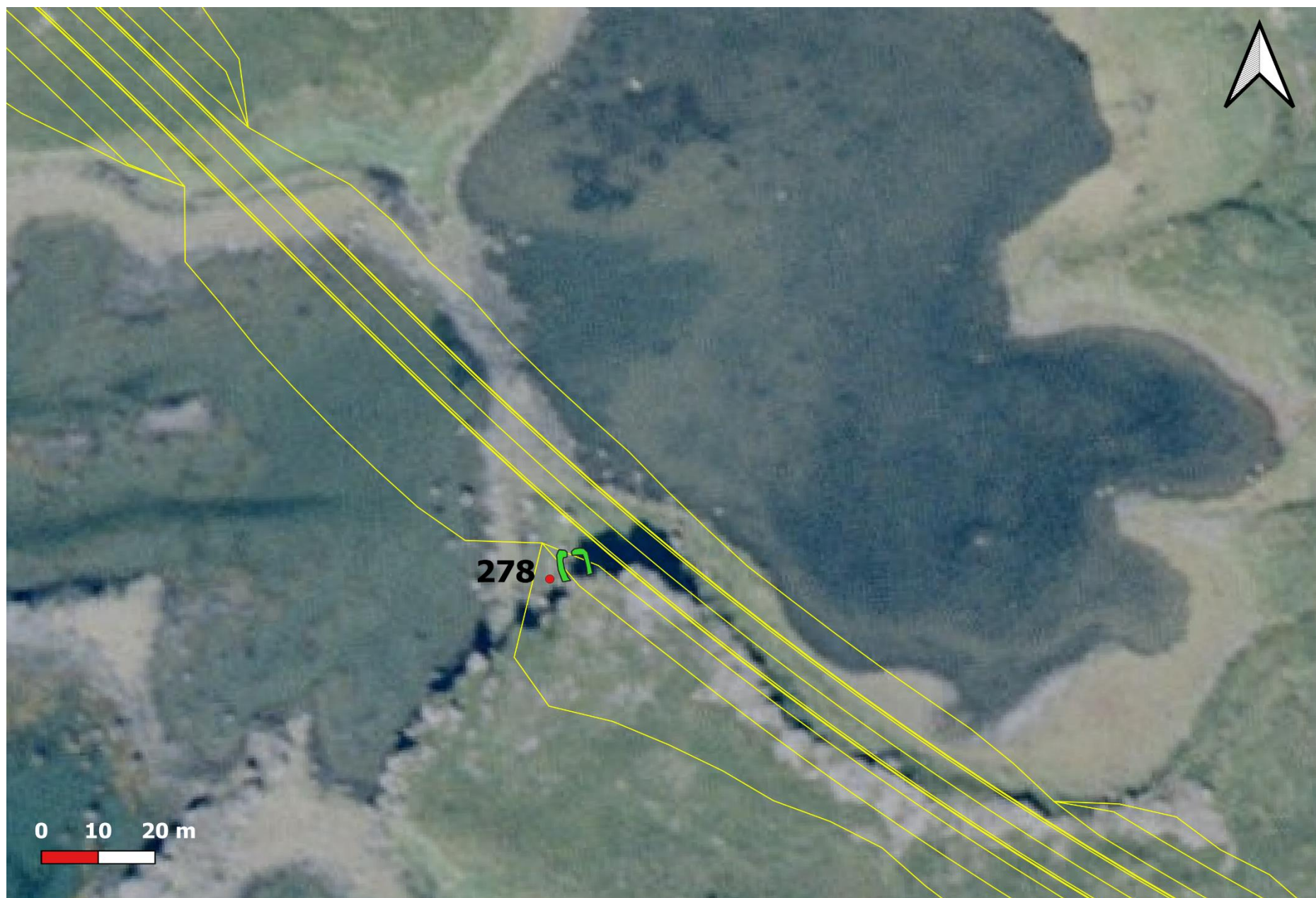
Kort 2. Sýnir minjar á Gröf. Vegstæðið er gult, rauðir punktar sýna staðsetningu minjanna. Loftmynd: Loftmyndir ehf. Leyfishafi Vegagerðin. Kort. KSR

Kort 3. Staðsetning minja á Hallsteinsnesi. Vegstæðið er gult, rauð lína er leiðin og rauðir punktar er staðsetning minjanna. Loftmynd: Loftmyndir ehf. Leyfishafi Vegagerðin. Kort. KSR

Kort 4. Staðsetning minja á Hallsteinsnesi. Vegstæðið er gult, grænt eru útlínur minja og rauðir punktar er staðsetning minjanna. Loftmynd: Loftmyndir ehf. Leyfishafi Vegagerðin. Kort. KSR

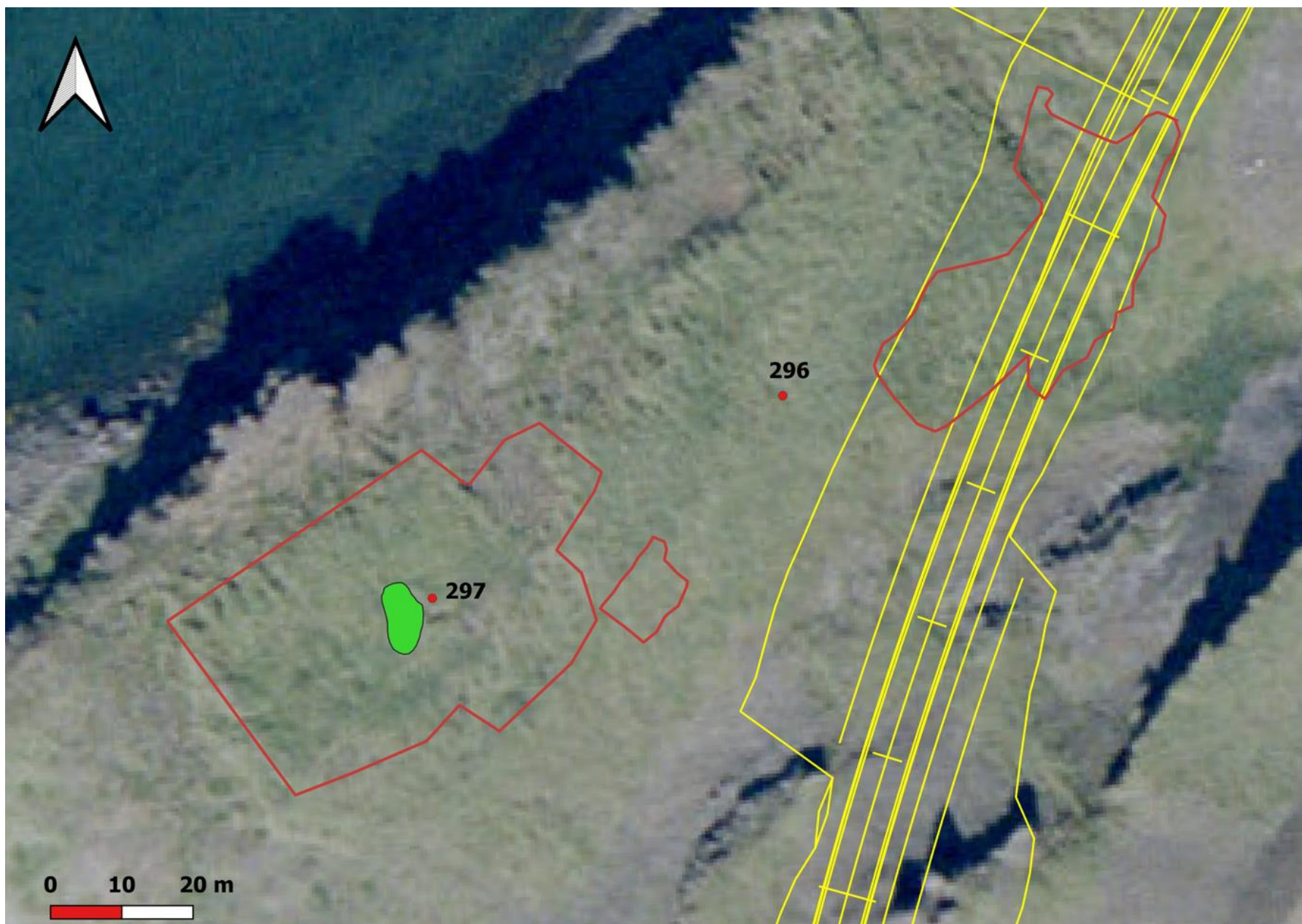
Kort 5. Staðsetning minja á Hallsteinsnesi. Vegstæðið er gult, grænt eru útlínur minja og rauðir punktar er staðsetning minjanna. Loftmynd: Loftmyndir ehf. Leyfishafi Vegagerðin. Kort. KSR

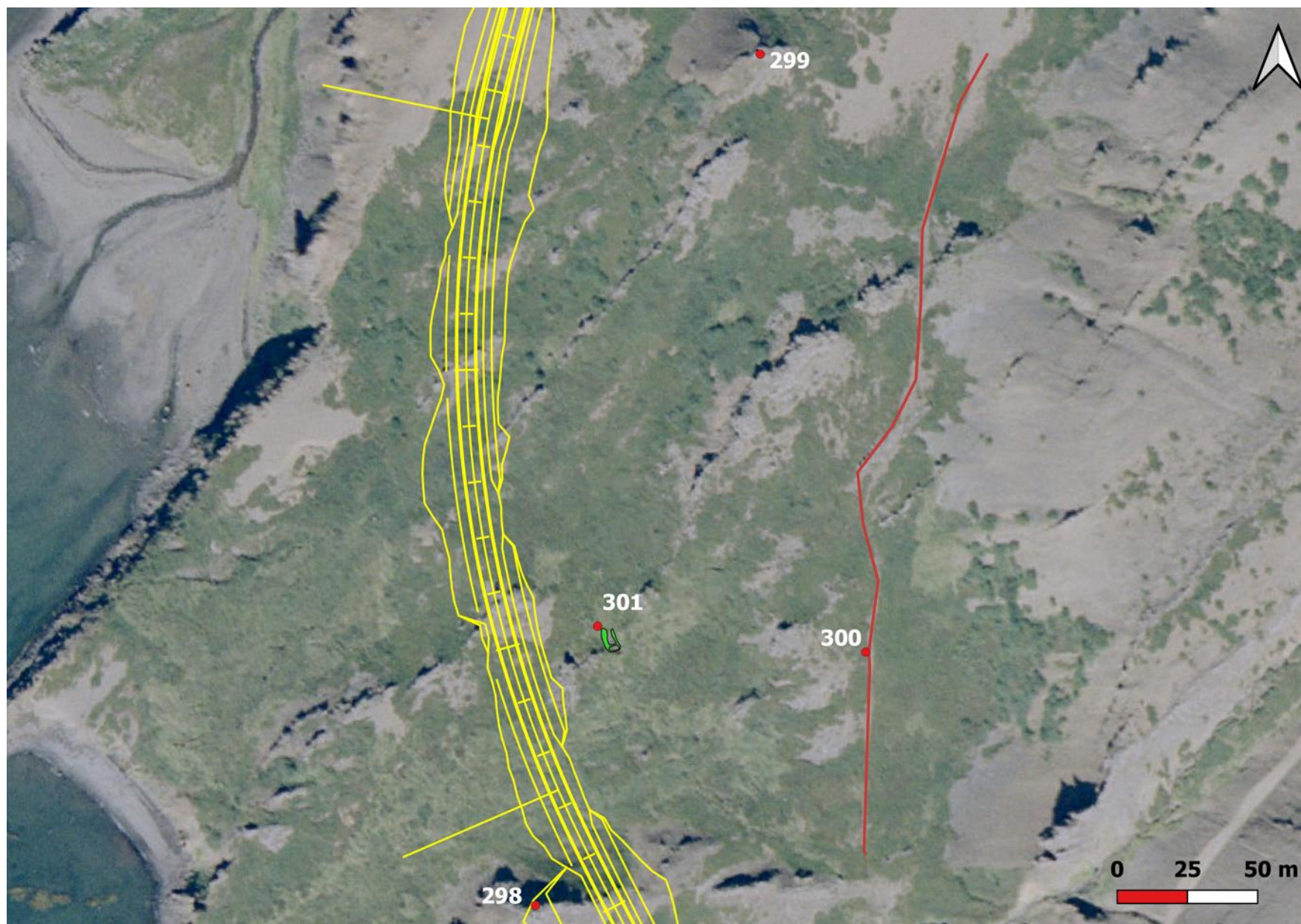
Kort 6. Staðsetning minja á Hallsteinsnesi. Vegstæðið er gult, grænt eru útlínur minja og rauðir punktar er staðsetning minjanna. Loftmynd: Loftmyndir ehf. Leyfishafi Vegagerðin. Kort. KSR

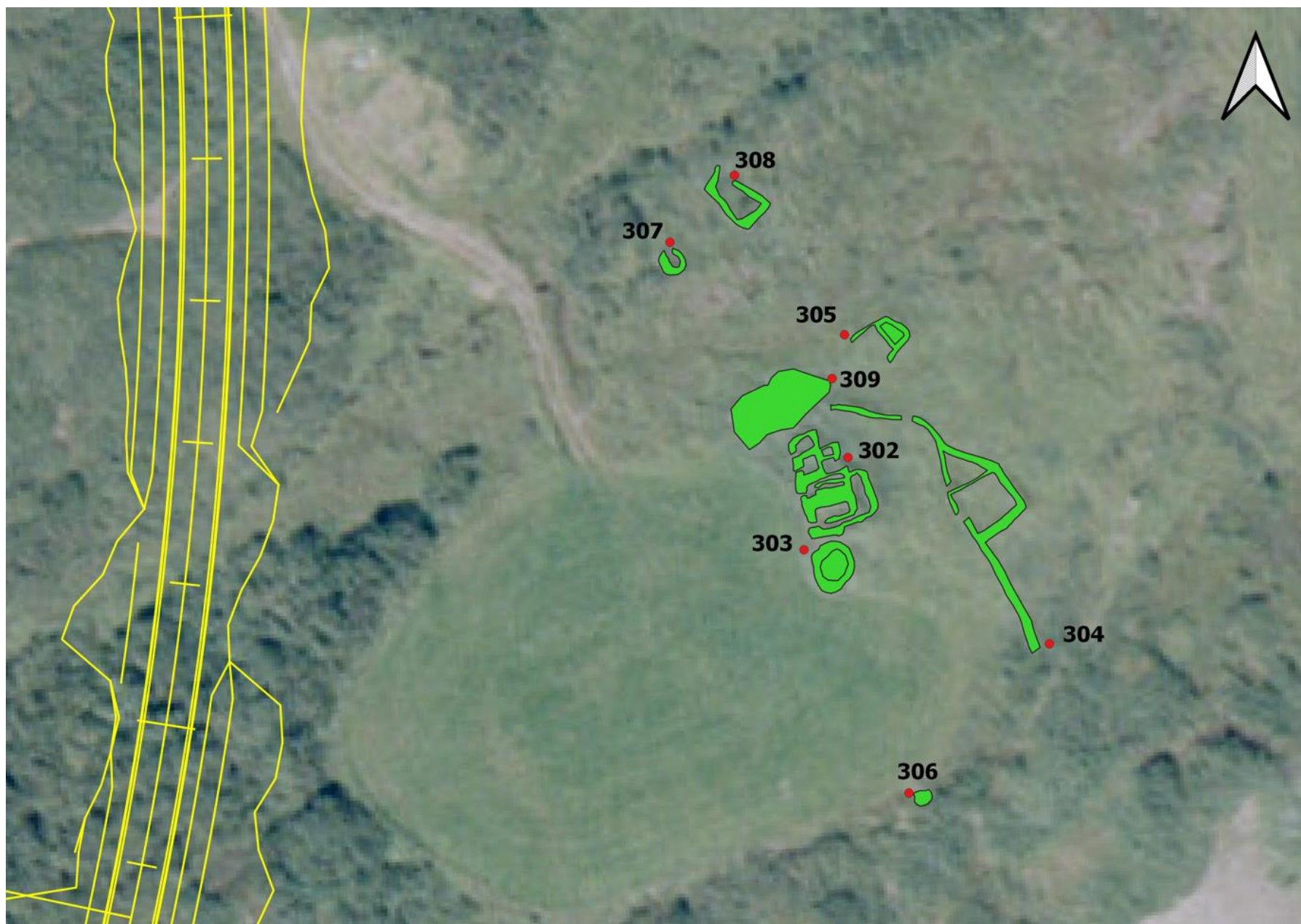
Kort 7. Staðsetning minja á Hallsteinsnesi. Vegstæðið er gult, grænt eru útlínur minja og rauðir punktar er staðsetning minjanna. Loftmynd: Loftmyndir ehf. Leyfishafi Vegagerðin. Kort. KSR

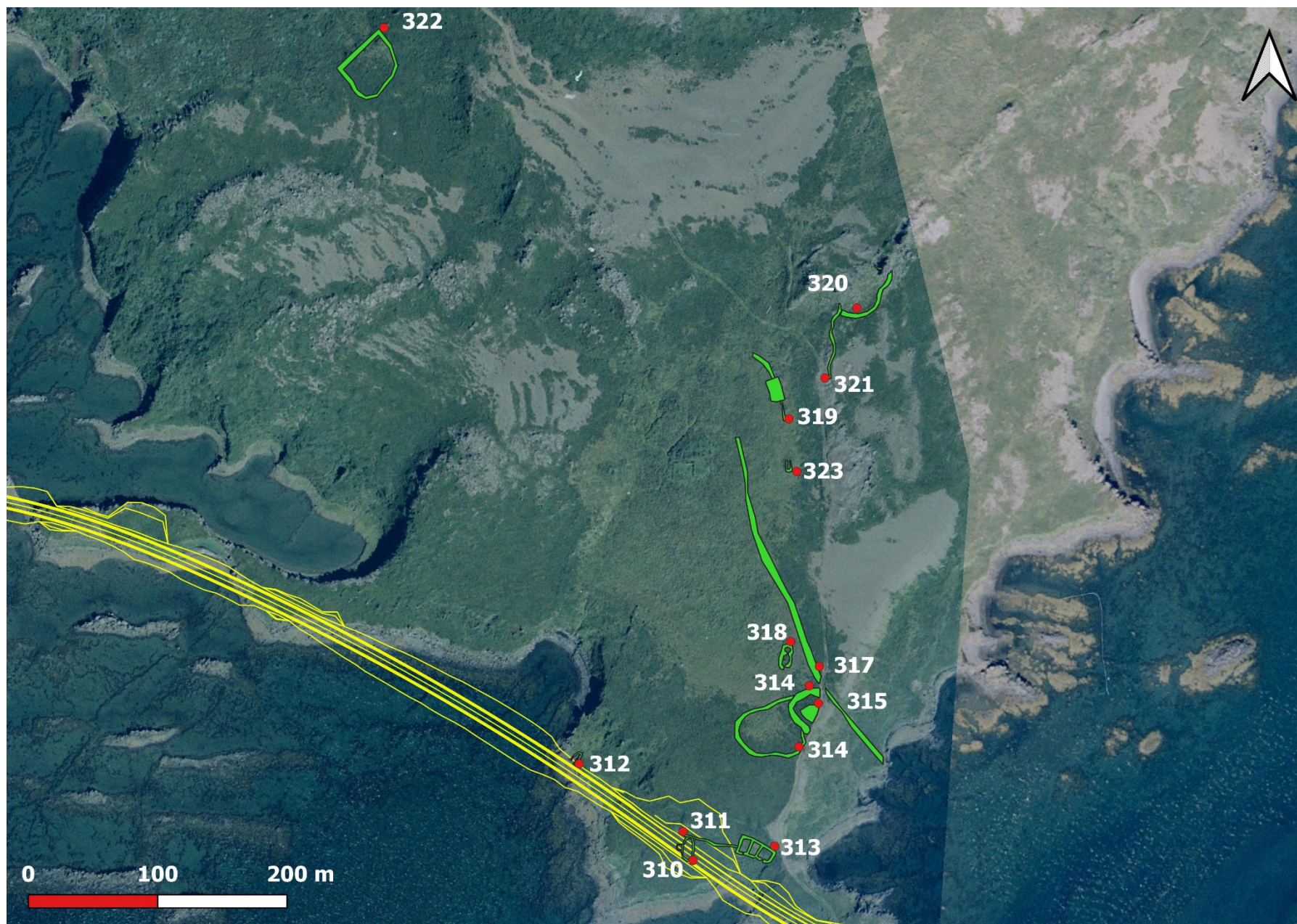
Kort 8. Staðsetning minja á Barmi. Vegstæðið er gult, grænt og rautt eru útlínur minja og rauðir punktar er staðsetning minjanna. Loftmynd: Loftmyndir ehf. Leyfishafi Vegagerðin. Kort. KSR

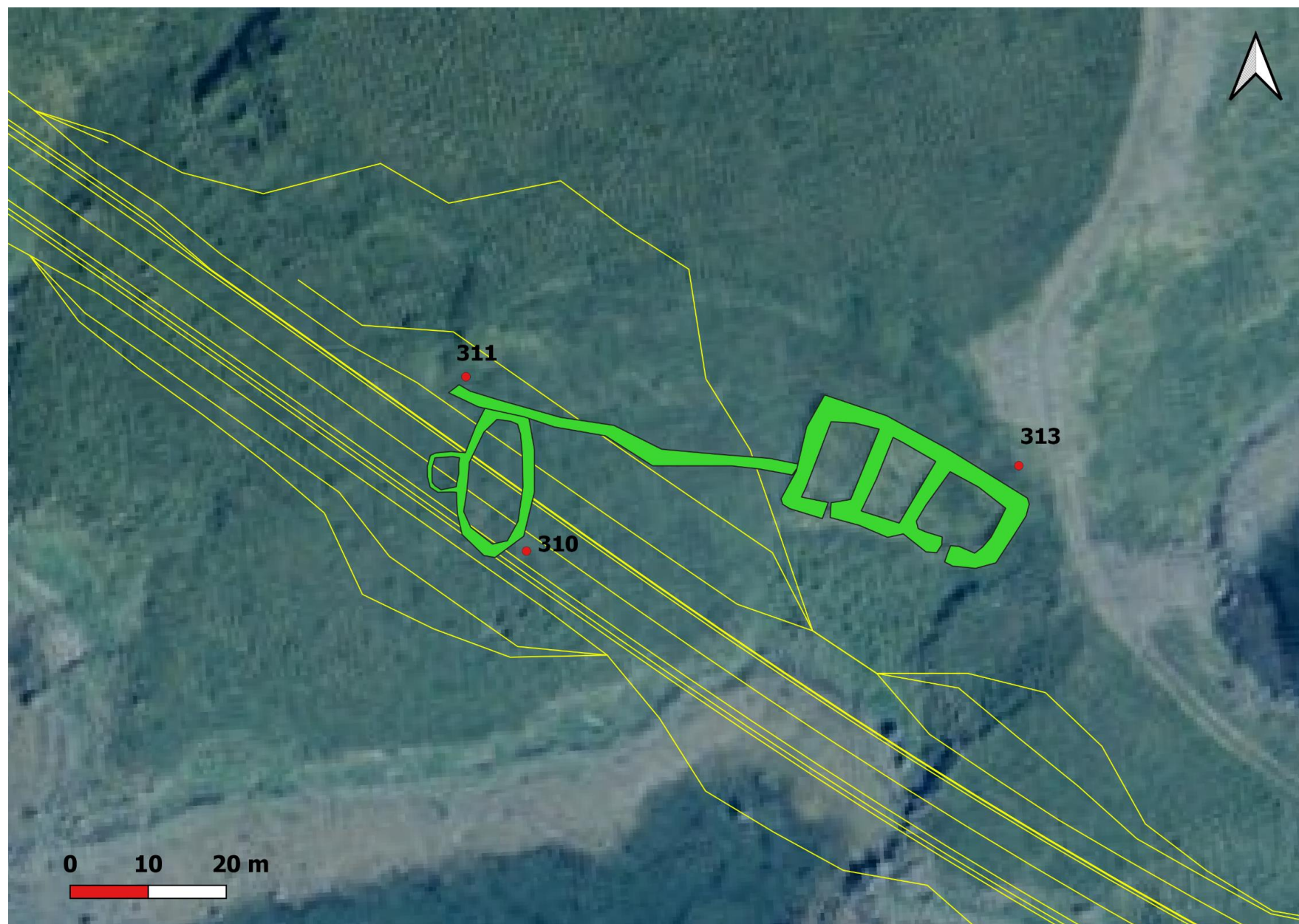
Kort 9. Staðsetning minja á Barmi. Vegstæðið er gult, grænt eru útlínur minja, rauð lína er leið og rauðir punktar er staðsetning minjanna. Loftmynd: Loftmyndir ehf. Leyfishafi Vegagerðin. Kort.KSR

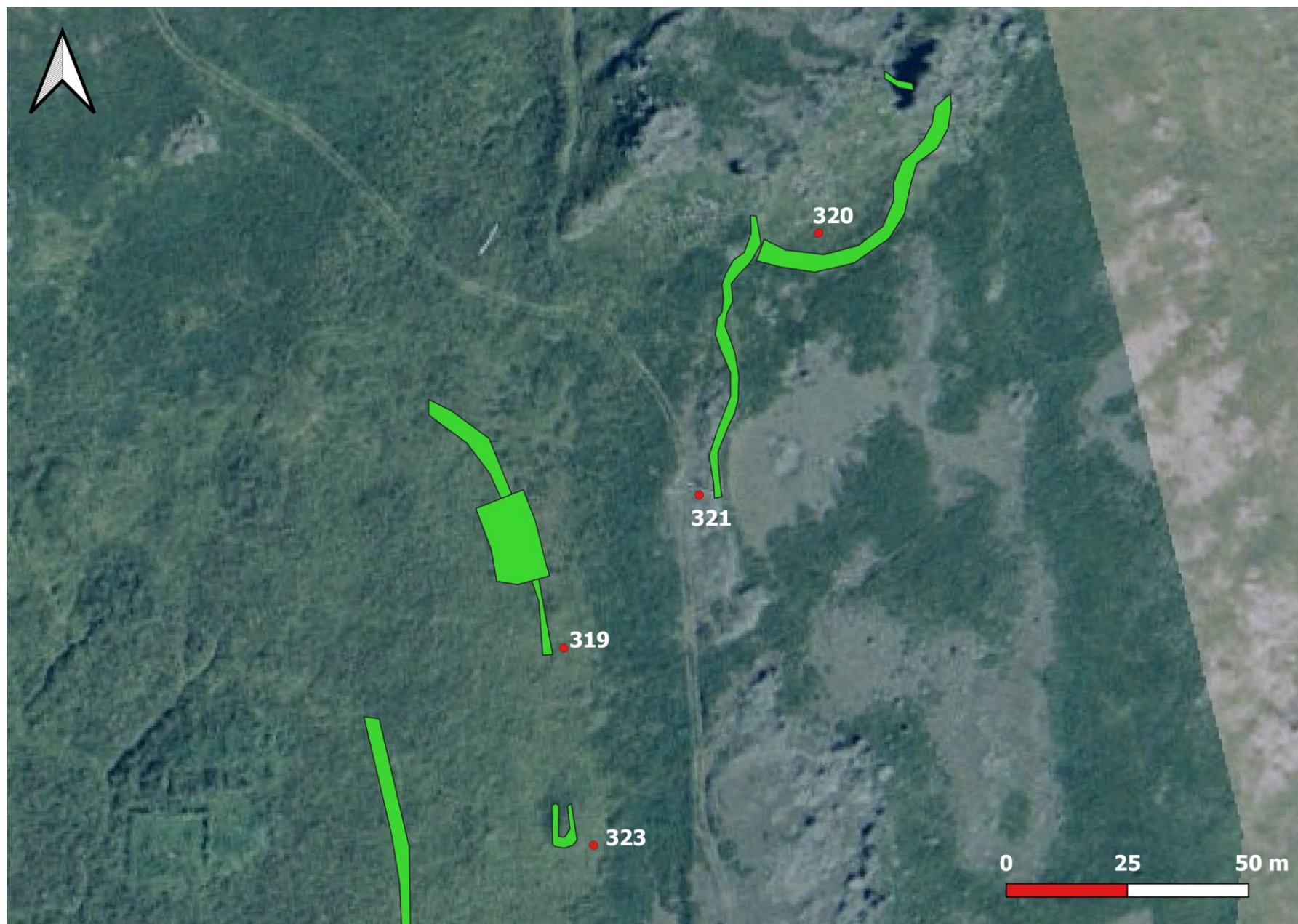
Kort 10. Staðsetning minja á Miðhúsum. Vegstæðið er gult, grænt eru útlínur minja og rauðir punktar er staðsetning minjanna. Loftmynd: Loftmyndir ehf. Leyfishafi Vegagerðin. Kort. KSR

Kort 11. Staðsetning minja á jörðinni Gróunes. Vegstæðið er gult, grænt eru útlínur minja og rauðir punktar er staðsetning minjanna. Loftmynd: Loftmyndir ehf. Leyfishafi Vegagerðin. Kort. KSR

Kort 12. Staðsetning minja á Gróunesi. Vegstæðið er gult, grænt eru útlínur minja og rauðir punktar er staðsetning minjanna. Loftmynd: Loftmyndir ehf. Leyfishafi Vegagerðin. Kort. KSR

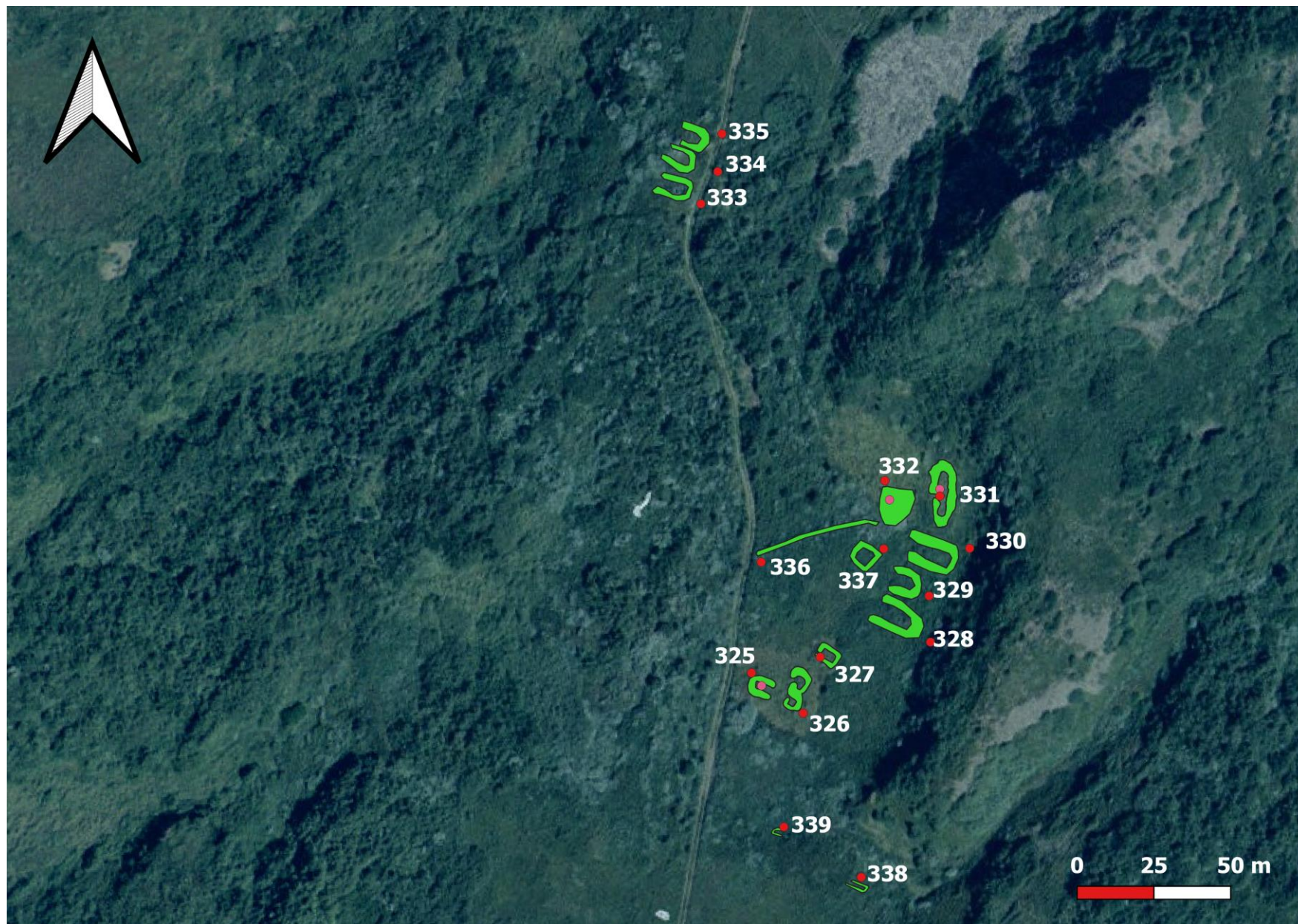
Kort 13. Staðsetning minja á Gróunesi. Vegstæðið er gult, grænt eru útlínur minja og rauðir punktar er staðsetning minjanna. Loftmynd: Loftmyndir ehf. Leyfishafi Vegagerðin. Kort. KSR

Kort 14. Staðsetning minja á Gróunesi. Vegstæðið er gult, grænt eru útlínur minja og rauðir punktar er staðsetning minjanna. Loftmynd: Loftmyndir ehf. Leyfishafi Vegagerðin. Kort. KSR

Kort 15. Staðsetning minja á Gróunesi. Vegstæðið er gult, grænt eru útlínur minja og rauðir punktar er staðsetning minjanna. Loftmynd: Loftmyndir ehf. Leyfishafi Vegagerðin. Kort. KSR

Kort 16. Staðsetning minja á jörðinni Brekku. Útlínur minja eru grænar, bleikir punktar eru borkjarnar og rauðir punktar er staðsetning minjanna. Loftmynd: Loftmyndir ehf. Leyfishafi Vegagerðin. Kort. KSR

Kort 17. Staðsetning minja á Brekku. Útlínur minja eru grænar, bleikir punktar eru borkjarnar og rauðir punktar er staðsetning minjanna. Loftmynd: Loftmyndir ehf. Leyfishafi Vegagerðin. Kort. KSR

Kort 18. Staðsetning minja á Brekku. Útlínur minja eru grænar og rauðir punktar er staðsetning minjanna. Loftmynd: Loftmyndir ehf. Leyfishafi Vegagerðin. Kort. KSR

Kort 19. Staðsetning minja á Brekku. Útlínur minja eru grænar og rauðir punktar er staðsetning minjanna. Loftmynd: Loftmyndir ehf. Leyfishafi Vegagerðin. Kort. KSR

14. PUNKTASKRÁ

Númer	Heiti jarðar	Heimsótt	Nafn	Tegund	Hlutverk	Ástand	Horfin	Hættumat	Hættu orsök	Eastings	Northings
1788-276	Gröf	Júní 2021	KSR/JMG	Niðurgröftur með hleðslu	Brunnur	Heillegar fornleifar	Nei	Mikil hætta	Vegagerð	351059	563538
1788-277	Gröf	Júní 2021	KSR/JMG	Niðurgröftur með hleðslu	Brunnur	Heillegar fornleifar	Nei	Mikil hætta	Vegagerð	351231	563723
1788-278	Hallsteinsnes	Ágúst 2021	KSR/AR/JB	Rúst	Beitarhús	Greinanlegar fornleifar	Nei	Mikil hætta	Vegagerð	346121	562871
1788-279	Hallsteinsnes	Maí 2021	KSR/JMG	Niðurgröftur	Kolagröf	Greinanlegar fornleifar	Nei	Mikil hætta	Vegagerð	347885	562629
1788-280	Hallsteinsnes	Maí 2021	KSR/JMG	Niðurgröftur	Kolagröf	Illgreinanlegar fornleifar	Nei	Mikil hætta	Vegagerð	347892	562633
1788-281	Hallsteinsnes	Maí 2021	KSR/JMG	Niðurgröftur	Kolagröf	Vel greinanlegar fornleifar	Nei	Mikil hætta	Vegagerð	347894	562627
1788-282	Hallsteinsnes	Maí 2021	KSR/JMG	Niðurgröftur	Kolagröf	Greinanlegar fornleifar	Nei	Mikil hætta	Vegagerð	347913	562630
1788-283	Hallsteinsnes	Maí 2021	KSR/JMG	Niðurgröftur	Kolagröf	Illgreinanlegar fornleifar	Nei	Mikil hætta	Vegagerð	347915	562628
1788-284	Hallsteinsnes	Maí 2021	KSR/JMG	Niðurgröftur	Kolagröf	Greinanlegar fornleifar	Nei	Mikil hætta	Vegagerð	348044	562701
1788-285	Hallsteinsnes	Maí 2021	KSR/JMG	Niðurgröftur	Kolagröf	Greinanlegar fornleifar	Nei	Mikil hætta	Vegagerð	348070	562687
1788-286	Hallsteinsnes	Maí 2021	KSR/JMG	Niðurgröftur	Kolagröf	Greinanlegar fornleifar	Nei	Mikil hætta	Vegagerð	348075	562692
1788-287	Hallsteinsnes	Maí 2021	KSR/JMG	Niðurgröftur	Kolagröf	Illgreinanlegar fornleifar	Nei	Mikil hætta	Vegagerð	348095	562696
1788-288	Hallsteinsnes	Maí 2021	JMG/AR	Niðurgröftur	Kolagröf	Illgreinanlegar fornleifar	Nei	Mikil hætta	Vegagerð	348361	562757
1788-289	Hallsteinsnes	Maí 2021	JMG/AR	Samgöngubót	Varða	Vel greinanlegar fornleifar	Nei	Mikil hætta	Vegagerð	348450	562809
1788-290	Hallsteinsnes	Maí 2021	KSR/JMG	Garðlag	Túngarður	Greinanlegar fornleifar	Nei	Mikil hætta	Vegagerð	346088	562989
1788-291	Hallsteinsnes	Maí 2021	KSR/JMG	Garðlag	Túngarður	Greinanlegar fornleifar	Nei	Hætta	Vegagerð	346082	562981
1788-292	Hallsteinsnes	Maí 2021	KSR/JMG	Þúst	Óþekkt	Ekki Fornleifar	Nei	Ekki fornleifar	Vegagerð	347844	562625
1788-293	Hallsteinsnes	Maí 2021	KSR/JMG	Þúst	Óþekkt	Ekki Fornleifar	Nei	Ekki fornleifar	Vegagerð	346060	563672
1788-294	Hallsteinsnes	Maí 2021	KSR/JMG	Garðlag	Túngarður	Illgreinanlegar fornleifar	Nei	Mikil hætta	Vegagerð	345995	563598
1788-295	Hallsteinsnes	Maí 2021	JMG/AR	Gata	Leið	Ekki sést til fornleifa	Óvíst	Hætta	Vegagerð	348993	563031
1788-296	Barmur	Júlí 2021	KSR/JMG	Náma	Mógröf	Greinanlegar fornleifar	Nei	Mikil hætta	Vegagerð	348506	566152

Númer	Heiti jarðar	Heimsótt	Nafn	Tegund	Hlutverk	Ástand	Horfin	Hættumat	Hættu orsök	Eastings	Northings
1788-297	Barmur	Júlí 2021	KSR/JMG	Þúst	Óþekkt	Illgreinanlegar fornleifar	Nei	Lítill hætta	Vegagerð	348457	566126
1788-298	Barmur	Júlí 2021	KSR/JMG	Varða	Samgöngubót	Heillegar fornleifar	Nei	Mikil hætta	Vegagerð	348647	566628
1788-299	Barmur	Júlí 2021	KSR/JMG	Varða	Samgöngubót	Greinanlegar fornleifar	Nei	Lítill hætta	Vegagerð	348745	566926
1788-300	Barmur	Júlí 2021	KSR/JMG	Gata	Leið	Vel greinanlegar fornleifar	Nei	Lítill hætta	Vegagerð	348770	566711
1788-301	Barmur	Júlí 2021	KSR/JMG	Rúst	Fjárhús/ sel/stekkur	Vel greinanlegar fornleifar	Nei	Hætta	Vegagerð	348676	566725
1788-302	Miðhús	Júlí 2021	KSR/JMG	Tóft	Sel/ bústaður	Greinanlegar fornleifar	Nei	Lítill hætta	Vegagerð	348804	567142
1788-303	Miðhús	Júlí 2021	KSR/JMG	Tóft	Óþekkt	Illgreinanlegar fornleifar	Nei	Lítill hætta	Vegagerð	348799	567130
1788-304	Miðhús	Júlí 2021	KSR/JMG	Garðlag	Rétt	Greinanlegar fornleifar	Nei	Lítill hætta	Vegagerð	348832	567115
1788-305	Miðhús	Júlí 2021	KSR/JMG	Tóft	Óþekkt	Illgreinanlegar fornleifar	Nei	Lítill hætta	Vegagerð	348805	567160
1788-306	Miðhús	Júlí 2021	KSR/JMG	Niðurgröftur með hleðslu	Brunnur	Greinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta	Vegagerð	348811	567095
1788-307	Miðhús	Júlí 2021	KSR/JMG	Tóft	Óþekkt	Greinanlegar fornleifar	Nei	Lítill hætta	Vegagerð	348782	567174
1788-308	Miðhús	Júlí 2021	KSR/JMG	Tóft	Óþekkt	Illgreinanlegar fornleifar	Nei	Lítill hætta	Vegagerð	348791	567184
1788-309	Miðhús	Júlí 2021	KSR/JMG	Þúst	Óþekkt	Illgreinanlegar fornleifar	Nei	Lítill hætta	Vegagerð	348802	567153
1788-310	Gróunes	Júní 2021	KSR/JMG/MHH	Bústaður	Skáli	Illgreinanlegar fornleifar	Nei	Mikil hætta	Vegagerð	344134	563113
1788-311	Gróunes	Júní 2022	KSR/JMG/MHH	Garðlag	Óþekkt	Illgreinanlegar fornleifar	Nei	Mikil hætta	Vegagerð	344126	563137
1788-312	Gróunes	Júní 2023	KSR/JMG/MHH	Hleðsla	Aðhald/ sláturhús	Greinanlegar fornleifar	Nei	Mikil hætta	Vegagerð	344056	563204
1788-313	Gróunes	Júní 2024	KSR/JMG/MHH	Garðlag	Matjurtagarður	Heillegar fornleifar	Nei	Hætta	Vegagerð	344183	563121
1788-314	Gróunes	Júní 2025	KSR/JMG/MHH	Legstaður	Kirkjugarður	Greinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344230	563244
1788-315	Gróunes	Júní 2026	KSR/JMG/MHH	Tóft/ legstaður	Bænhús/ kirkja/dys	Greinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá	Vegagerð	344235	563229

Númer	Heiti jarðar	Heimsótt	Nafn	Tegund	Hlutverk	Ástand	Horfin	Hættumat	Hættu orsök	Eastings	Northings
								verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.			
1788-316	Gróunes	Júní 2027	KSR/JMG/MHH	Garðlag	Óþekkt	Greinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344219	563196
1788-317	Gróunes	Júní 2028	KSR/JMG/MHH	Garðlag	Túngarður	Vel greinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344194	563362
1788-318	Gróunes	Júní 2029	KSR/JMG/MHH	Tóft	Útihús	Greinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344218	563274
1788-319	Gróunes	Júní 2030	KSR/JMG/MHH	Garðlag	Túngarður	Illgreinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344216	563477
1788-320	Gróunes	Júní 2031	KSR/JMG/MHH	Hleðsla	Nátthagi/ byrgi/rétt	Vel greinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344295	563540
1788-321	Gróunes	Júní 2032	KSR/JMG/MHH	Hleðsla	Garðlag	Vel greinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344265	563505
1788-322	Gróunes	Júní 2033	KSR/JMG/MHH	Garðlag	Aðhald	Illgreinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á	Vegagerð	343931	563766

Númer	Heiti jarðar	Heimsótt	Nafn	Tegund	Hlutverk	Ástand	Horfin	Hættumat	Hættu orsök	Eastings	Northings
								Grónes verður farinn.			
1788-323	Gróunes	Júní 2034	KSR/JMG/MHH	Tóft	Óþekkt	Illgreinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344224	563413
1788-324	Brekka	Október 2021	MHH/AR/GG/HJH	Varða	Eyktarmark	Vel greinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	343821	564574
1788-325	Brekka	Október 2021	MHH/AR/GG/HJH	Tóft	Stekkur/beitarhús	Greinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344119	565199
1788-326	Brekka	Október 2021	MHH/AR/GG/HJH	Tóft	Stekkur/beitarhús	Greinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344137	565185
1788-327	Brekka	Október 2021	MHH/AR/GG/HJH	Tóft	Stekkur/beitarhús	Greinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344142	565203
1788-328	Brekka	Október 2021	MHH/AR/GG/HJH	Tóft	Bústaður	Greinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344178	565205
1788-329	Brekka	Október 2021	MHH/AR/GG/HJH	Tóft	Bústaður	Greinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344178	565221

Númer	Heiti jarðar	Heimsótt	Nafn	Tegund	Hlutverk	Ástand	Horfin	Hættumat	Hættu orsök	Eastings	Northings
1788-330	Brekka	Október 2021	MHH/AR/GG/HJH	Tóft	Bústaður	Greinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344193	565235
1788-331	Brekka	Október 2021	MHH/AR/GG/HJH	Tóft	Skáli	Illgreinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344183	565252
1788-332	Brekka	Október 2021	MHH/AR/GG/HJH	Tóft/ Niðurgroftur	Jarðhýsi	Illgreinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344166	565259
1788-333	Brekka	Október 2021	MHH/AR/GG/HJH	Tóft	Beitarhús/ stekkur	Greinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344111	565352
1788-334	Brekka	Október 2021	MHH/AR/GG/HJH	Tóft	Beitarhús/ stekkur	Greinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344117	565362
1788-335	Brekka	Október 2021	MHH/AR/GG/HJH	Tóft	Beitarhús/ stekkur	Greinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344119	565374
1788-336	Brekka	Október 2021	MHH/AR/GG/HJH	Garðlag	Túngarður	Greinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344123	565235
1788-337	Brekka	Október 2021	MHH/AR/GG/HJH	Tóft	Óþekkt	Illgreinanlegar fornleifar	Nei	Engin hætta ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil	Vegagerð	344159	565238

Númer	Heiti jarðar	Heimsótt	Nafn	Tegund	Hlutverk	Ástand	Horfin	Hættumat	Hættu orsök	Eastings	Northings
								hætta ef slóði niður á Grónes verður farinn.			
1788-338	Brekka	Október 2021	MHH/AR/GG/HJH	Tóft	Óþekkt	Greinanlegar fornleifar	Nei	Engin hættu ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hættu ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344151	565131
1788-339	Brekka	Október 2021	MHH/AR/GG/HJH	Tóft	Óþekkt	Greinanlegar fornleifar	Nei	Engin hættu ef bráðabirgðabrá verður notuð. Mikil hættu ef slóði niður á Grónes verður farinn.	Vegagerð	344126	565149